

**ÖZEL EĞİTİMDE ÖĞRETMENLİK
UYGULAMASI DESTEK EĞİTİM
PORTALININ ÖĞRETMEN
ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK
BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

Doktora Yeterlik Tezi

Mehmet Seçkin GEZER

Eskişehir, 2025

**ÖZEL EĞİTİMDE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DESTEK EĞİTİM
PORTALININ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK BECERİLERİ
ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

Mehmet Seçkin GEZER

DOKTORA TEZİ

**Özel Eğitim Anabilim Dalı
Zihin Engelliler Öğretmenliği Programı
Danışman: Doç. Dr. Veysel AKSOY**

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Ocak , 2025**

Bu tez çalışması BAP komisyonunca kabul edilen 2209E151 no.lu proje kapsamında desteklenmiştir.

ÖZET

ÖZEL EĞİTİMDE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DESTEK EĞİTİM PORTALININ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Mehmet Seçkin GEZER

Özel Eğitim Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ocak, 2025

Danışman: Doç. Dr. Veysel AKSOY

Bu çalışmada araştırma kapsamında geliştirilen Özel Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması Destek Eğitim Portalı (ÖZUDEP)'nin öğretmen adaylarının öğretmenlik becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma nitel ve nicel verilerin bir arada kullanıldığı çok aşamalı desene uygun olarak tasarlanmış bir karma yöntem araştırması olarak yürütülmüştür. Araştırmanın gereksinim belirleme aşamasında 10 öğretim elemanı ile nitel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Nitel verilerin analizi doğrultusunda öğretmen adaylarının ihtiyaçları belirlenmiş ve buna yönelik portal geliştirilmiştir. Araştırmanın nicel verileri rastgele atama yoluyla belirlenen deney (n=30) ve kontrol (n=30) grubundan elde edilmiştir. Araştırmanın birincil nicel verileri deney grubuna yönelik uygulanan öntest ve sontest puanlarının ilişkili örneklem t-testi analizleri gerçekleştirilerek edilmiştir. İkincil nicel verileri ise deney ve kontrol gruplarının sontest puanlarının ilişkisiz örneklem t-testi analizleri gerçekleştirilerek elde edilmiştir. Araştırmada deney grubunda bulunan 12 öğretmen adayından da yarı-yapılandırılmış görüşmeler yoluyla nitel veriler toplanmış ve betimsel olarak analiz edilmiştir. Araştırma bulguları ÖZUDEP'i kullanan öğretmen adaylarının öntest-sontest puanları arasında sontest lehine anlamlı fark bulunduğunu ortaya koymuştur. Deney ve kontrol grubu sontest puanları arasında deney grubu lehine anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Araştırmanın nicel bulguları ÖZUDEP'in öğretmen adaylarının beceri öğretimi, kavram öğretimi ve günlük plan hazırlamaya ilişkin öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkileri olduğunu göstermiştir. Araştırmanın nitel bulguları da ÖZUDEP'in öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkileri olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim, öğretmenlik uygulaması, öğretmen adayları

ABSTRACT
THE EFFECT OF SPECIAL EDUCATION TEACHING PRACTICE SUPPORT
EDUCATION PORTAL ON THE TEACHING SKILLS OF TEACHER
CANDIDATES

Mehmet Seçkin GEZER

Department of Special Education

Anadolu University, Graduate School, January, 2025

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Veysel AKSOY

In this study, it was aimed to examine the effect of the Special Education Teaching Practice Support Education Portal (ÖZUDEP) developed within the scope of the research on pre-service teachers' teaching skills. The study was conducted as a mixed method research designed in accordance with a multi-stage design in which qualitative and quantitative data were used together. In the needs assessment phase of the study, qualitative interviews were conducted with 10 instructors. In line with the analysis of qualitative data, the needs of pre-service teachers were determined and a portal was developed accordingly. The quantitative data of the study were obtained from the experimental (n=30) and control (n=30) groups determined by random assignment. The primary quantitative data of the study were obtained by performing paired samples t-test analysis of the pretest and posttest scores applied to the experimental group. Secondary quantitative data were obtained by analyzing the posttest scores of the experimental and control groups with independent samples t-test. Qualitative data were collected from 12 pre-service teachers in the experimental group through semi-structured interviews and analyzed descriptively. The findings of the study revealed that there was a significant difference between the pre-test and post-test scores of the pre-service teachers who used ÖZUDEP in favor of the post-test. There was a significant difference between the posttest scores of the experimental group and the control group in favor of the experimental group. The quantitative findings of the study showed that ÖZUDEP had positive effects on pre-service teachers' teaching skills related to skills teaching, concept teaching and daily plan preparation. The qualitative findings of the study also revealed that ÖZUDEP had positive effects on teaching skills.

Keywords: Special education, teaching practice, teacher candidates

ÖNSÖZ

Öncelikle bu çalışma boyunca her zaman yanımda olan, sadece bilimsel anlamda desteklemekle kalmayıp çalışma boyunca her yaşadığım sorunda çözüm üreten değerli Hocam Doç Dr. Veysel Aksoy'a teşekkür ederim.

Yoğun çalışma tempolarına rağmen bana zaman ayıran ve destekleyen, çalışmamın daha kaliteli olmasında büyük emeği bulunan değerli Hocalarım Prof. Dr. Serhat Odluyurt ve Prof. Dr. İbrahim Halil Diken'e katkıları için teşekkür ederim.

ETİK İLKE ve KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tez çalışmasının bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumunda bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Herhangi bir zamanda çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Mehmet Seçkin GEZER

01/01/2025

ÜRETKEN YAPAY ZEKA KULLANIM BEYANI

Bu tezi hazırlarken (ChatGPT, Gemini, DALL-E vb.) üretken yapay zekâ programlarından destek almadığımı beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Mehmet Seçkin GEZER

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ	v
ETİK İLKE ve KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vi
ÜRETKEN YAPAY ZEKA KULLANIM BEYANI	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar DİZİNİ.....	xi
GÖRSELLER DİZİNİ	xiv
KISALTMALAR DİZİNİ	xvi
1 GİRİŞ	1
1.1 Sorun	1
1.2 Amaç.....	5
1.3 Önem	7
1.4 Varsayımlar	8
1.5 Sınırlılıklar.....	8
1.6 Tanımlar	9
2 ALANYAZIN	11
2.1 Özel Eğitim Öğretmeni Yetiştirme Politikaları.....	11
2.1.1 Türkiye’de özel eğitim öğretmeni yetiştirme.....	11
2.1.2 Özel eğitimde öğretmenlik uygulaması	12
2.2 İlgili Araştırmalar	18
3 YÖNTEM.....	25
3.1 Araştırma Modeli.....	25

3.2 Katılımcılar.....	27
3.2.1 Gereksinim belirleme aşaması katılımcıları.....	28
3.2.2 Uygulama aşaması katılımcıları	30
3.3 Veri Toplama Tekniği ve Araçları	31
3.3.1 Bağımlı Değişken.....	31
3.3.2 Bağımsız değişken	32
3.3.3 Nicel veri toplama araçları.....	66
3.3.4 Nitel veri toplama araçları	69
3.4 Uygulama Süreci ve Verilerinin Elde Edilmesi.....	72
3.4.1 Nicel veri toplama süreci	72
3.4.2 Nitel veri toplama süreci	74
3.5 Verilerin Analizi.....	76
3.5.1 Nicel verilerin analizi.....	76
3.5.2 Nitel verilerin analizi	78
4 BULGULAR.....	84
4.1 Gereksinim belirlemeye ilişkin bulgular.....	84
4.1.1 Davranış değiştirme programının planlanması ve uygulanmasına ilişkin görüşler.....	84
4.1.2 Kavram öğretimi programının planlanması ve uygulanmasına ilişkin görüşler.....	90
4.1.3 Beceri öğretimi programının planlanması ve uygulanmasına ilişkin görüşler.....	95
4.2 Uygulamaya İlişkin Bulgular	101
4.2.1 Nicel bulgular	101
4.2.2 Nitel bulgular.....	104
5 SONUÇ, TARTIŞMA, ÖNERİLER.....	113
5.1 Sonuç ve Tartışma.....	113
5.2 Öneriler	115
KAYNAKÇA.....	117
EKLER	

ÖZGEÇMİŞ

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo 2. 1 Türkiye'de Yapılan Çalışmalar	18
Tablo 2. 2 Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar.....	21
Tablo 3. 1 Çok aşamalı desenin aşamaları.....	26
Tablo 3. 2 Gereksinim Belirleme Aşaması Katılımcı Bilgileri	29
Tablo 3. 3 Deney Grubu Demografik Bilgileri	30
Tablo 3. 4 Kontrol Grubu Demografik Bilgileri	30
Tablo 3. 5 Nitel Veri Toplanan Katılımcıların Demografik Bilgileri	31
Tablo 3. 6 Pilot Görüşme Bilgileri.....	70
Tablo 3. 7 Uygulama Sonrası Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Soruları	71
Tablo 3. 8 Görüşme Takvimi	75
Tablo 3. 9 Sosyal Beceri Öğretimi Öntest-Sontest Normal Dağılım	77
Tablo 3. 10 Kavram Öğretimi Öntest-Sontest Normal Dağılım	77
Tablo 3. 11 Sosyal Beceri Öğretimi Notu Normal Dağılım.....	78
Tablo 3. 12 Kavram Öğretimi Notu Normal Dağılım.....	78
Tablo 3. 13 Günlük Plan Notu Normal Dağılım	78
Tablo 3. 14 Birinci Uzman İçin Güvenirlilik Yüzdesi	79
Tablo 3. 15 İkinci Uzman İçin Güvenirlilik Yüzdesi.....	81
Tablo 4. 1 Öğretim Elemanlarının Karşılaştığı Sorunlar	84
Tablo 4. 2 Öğretmen Adaylarının Planlama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar.....	85
Tablo 4. 3 Öğretmen Adaylarının Uygulama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar	85
Tablo 4. 4 Planlama ve Uygulama Sürecinde Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler	86
Tablo 4. 5 Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Tercih Ettiği Yöntem ve Teknikler	87
Tablo 4. 6 Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Kullandığı Yöntem Teknikleri Tercih Etme Nedenleri	87
Tablo 4. 7 Yöntem ve Teknik Çeşitliliğini Arttırmak İçin Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler	88
Tablo 4. 8 Geliştirilecek Portal İçin Planlamaya Yönelik İçerik Önerileri	88
Tablo 4. 9 Geliştirilecek Portal İçin Uygulamaya Yönelik İçerik Önerileri	89
Tablo 4. 10 Öğretim Elemanlarının Karşılaştığı Sorunlar	90

Tablo 4. 11 Öğretmen Adaylarının Planlama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar.....	90
Tablo 4. 12 Öğretmen Adaylarının Uygulama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar	91
Tablo 4. 13 Planlama ve Uygulama Sürecinde Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler	92
Tablo 4. 14 Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Tercih Ettiği Yöntem ve Teknikler.....	93
Tablo 4. 15 Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Kullandığı Yöntem Teknikleri Tercih Etme Nedenleri	93
Tablo 4. 16 Yöntem ve Teknik Çeşitliliğini Arttırmak İçin Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler	94
Tablo 4. 17 Geliştirilecek Portal İçin Planlamaya Yönelik İçerik Önerileri	94
Tablo 4. 18 Geliştirilecek Portal İçin Uygulamaya Yönelik İçerik Önerileri	95
Tablo 4. 19 Öğretim Elemanlarının Karşılaştığı Sorunlar	95
Tablo 4. 20 Öğretmen Adaylarının Planlama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar.....	96
Tablo 4. 21 Öğretmen Adaylarının Uygulama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar	97
Tablo 4. 22 Planlama ve Uygulama Sürecinde Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler	98
Tablo 4. 23 Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Tercih Ettiği Yöntem ve Teknikler.....	98
Tablo 4. 24 Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Kullandığı Yöntem Teknikleri Tercih Etme Nedenleri	99
Tablo 4. 25 Yöntem ve Teknik Çeşitliliğini Arttırmak İçin Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler	100
Tablo 4. 26 Geliştirilecek Portal İçin Planlamaya Yönelik İçerik Önerileri	100
Tablo 4. 27 Geliştirilecek Portal İçin Uygulamaya Yönelik İçerik Önerileri	101
Tablo 4. 28 Sosyal Beceri Öğretimi Öntest-Sontest Puanları	101
Tablo 4. 29 Kavram Öğretimi Öntest-Sontest Puanları	102
Tablo 4. 30 Sosyal Beceri Öğretimi Değerlendirme Puanları.....	102
Tablo 4. 31 Kavram Öğretimi Değerlendirme Puanları	103
Tablo 4. 32 Ders Planı Değerlendirme Puanları	103
Tablo 4. 33 Öğretmen Adaylarının Portalı Rahatlıkla Kullanmasını Sağlayan Özellikleri	104
Tablo 4. 34 Öğretmen Adaylarına Daha Fazla Katkı Sağlayan İçerikler.....	105
Tablo 4. 35 Öğretmen Adaylarına Daha Fazla Katkı Sağlayan Ara Yüz Özellikleri.....	106
Tablo 4. 36 Kavram Öğretimini Planlama ve Uygulamaya Yönelik Katkı Sağlayan İçerikler	106
Tablo 4. 37 Kavram Öğretimini Planlama ve Uygulamaya Yönelik Sağladığı Katkılar	107
Tablo 4. 38 Sosyal Beceri Öğretimini Planlama ve Uygulamaya Yönelik Katkı Sağlayan İçerikler	108

Tablo 4. 39 Sosyal Beceri Öğretimini Planlama ve Uygulamaya Yönelik Sağladığı Katkılar	108
Tablo 4. 40 Portalın Öğretmenlik Uygulamasına Katkı Sağlayan İçerik Özellikleri	109
Tablo 4. 41 Portalın Öğretmenlik Uygulamasına Katkı Sağlayan Arayüz Özellikleri	110
Tablo 4. 42 Portalın İçeriğine İlişkin Öneriler	111
Tablo 4. 43 Portalın Arayüzüne İlişkin Öneriler.....	111

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 3. 1 Yönetici Arayüzü	33
Görsel 3. 2 Yönetici Arayüzü	34
Görsel 3. 3 Yönetici Arayüzü	34
Görsel 3. 4 Yönetici Arayüzü	35
Görsel 3. 5 Yönetici Arayüzü	35
Görsel 3. 6 Yönetici Arayüzü	36
Görsel 3. 7 Yönetici Arayüzü	36
Görsel 3. 8 Yönetici Arayüzü	37
Görsel 3. 9 Yönetici Arayüzü	37
Görsel 3. 10 Yönetici Arayüzü	38
Görsel 3. 11 Yönetici Arayüzü	38
Görsel 3. 12 Yönetici Arayüzü	39
Görsel 3. 13 Yönetici Arayüzü	39
Görsel 3. 14 Yönetici Arayüzü	39
Görsel 3. 15 Yönetici Arayüzü	40
Görsel 3. 16 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	40
Görsel 3. 17 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	41
Görsel 3. 18 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	41
Görsel 3. 19 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	42
Görsel 3. 20 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	42
Görsel 3. 21 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	43
Görsel 3. 22 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	43
Görsel 3. 23 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	43
Görsel 3. 24 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	44
Görsel 3. 25 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	44
Görsel 3. 26 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	45

Görsel 3. 27 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	45
Görsel 3. 28 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	46
Görsel 3. 29 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	46
Görsel 3. 30 Öğretim Elemanı Arayüzü.....	47
Görsel 3. 31 Öğretmen Adayı Arayüzü	48
Görsel 3. 32 Öğretmen Adayı Arayüzü	48
Görsel 3. 33 Öğretmen Adayı Arayüzü	48
Görsel 3. 34 Öğretmen Adayı Arayüzü	49
Görsel 3. 35 Öğretmen Adayı Arayüzü	49
Görsel 3. 36 Öğretmen Adayı Arayüzü	50
Görsel 3. 37 Öğretmen Adayı Arayüzü	50
Görsel 3. 38 Öğretmen Adayı Arayüzü	51
Görsel 3. 39 Öğretmen Adayı Arayüzü	51
Görsel 3. 40 Öğretmen Adayı Arayüzü	52
Görsel 3. 41 Öğretmen Adayı Arayüzü	52
Görsel 3. 42 Öğretmen Adayı Arayüzü	53
Görsel 3. 43 Öğretmen Adayı Arayüzü	53
Görsel 3. 44 Öğretmen Adayı Arayüzü	54
Görsel 3. 45 Öğretmen Adayı Arayüzü	54
Görsel 3. 46 Öğretmen Adayı Arayüzü	55
Görsel 3. 47 Öğretmen Adayı Arayüzü	55
Görsel 3. 48 Öğretmen Adayı Arayüzü	56
Görsel 3. 49 Uyarlanmış Uygulama Videosu Öğretim Oturumu Örneği.....	58
Görsel 3. 50 Uyarlanmış Uygulama Videosu Değerlendirme Oturumu Örneği	61
Görsel 3. 51 Öz değerlendirme formu örneği	63

KISALTMALAR DİZİNİ

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ÖZUDEP	: Özel Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması Destek Eğitim Portalı
UDA	: Uygulamalı Davranış Analizi
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu

1 GİRİŞ

Türkiye’de öğretmen eğitimi Yüksek Öğretim Kurulu tarafından devlet ve vakıf üniversitelerinde benzer programlar doğrultusunda Eğitim Fakültelerinin öğretmenlik programlarında gerçekleştirilmektedir (YÖK, 2018). Diğer öğretmenlik programlarında olduğu gibi özel eğitim öğretmenliği programının da genel kültür, meslek bilgisi ve alan bilgisini kapsayacak biçimde sekiz dönem olarak yapılandırıldığı görülmektedir (Özyürek, 2008). Sekiz ders dönemi olarak planlanan özel eğitim öğretmenliği lisans programı incelendiğinde programın ilk 6 döneminde teorik derslere ağırlık verilmekte olup 7. ve 8. dönemler de ise Öğretmenlik Uygulaması I-II dersleri ile uygulamaya daha yoğun zaman ayrıldığı görülmektedir (YÖK, 2018). YÖK kararıyla daha önce zihin engelliler, işitme engelliler, görme engelliler ve üstün zekalılar/yetenekliler öğretmenlik programları olarak öğrencilerin özel gereksinimlerine göre öğretmen yetiştirilen özel eğitim öğretmenliği programları birleştirilerek 2016-17 eğitim-öğretim yılı itibariyle özel eğitim öğretmenliği programı adı altında tek bir öğretmen yetiştirme programı haline getirilmiştir (Büyükalın-Filiz vd., 2018). YÖK Başkanlığı tarafından 08.01.2016 tarihinde üniversitelere gönderilen 75850160- 104.01.02.01/843 sayılı resmi yazı ile özel eğitim öğretmenliği ismini alan programın birleştirilme gerekçesinde ülkemizde özel eğitim alanında artmakta olan öğretmen gereksinimi, Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) öğretmen atamasında gerçekleştirdiği yenilikler ve bu yeni politikalara adaptasyonun gereğine vurgu yapılarak uluslararası alandan özel eğitim öğretmeni yetiştirme örnekleri ile gerekçeler desteklenmiştir (Büyükalın-Filiz vd., 2018).

1.1 Sorun

Öğretmenlik uygulaması hizmet öncesi öğretmen yetiştirme eğitimin vazgeçilmez bir parçası olup öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine başlamadan önce mesleki yeterliklerini sınadıkları bir ön çalışma olarak tanımlanabilir (Paker, 2008). Cavkaytar vd., (2001) özel eğitim öğretmenlik uygulamasını özel eğitim öğretmenliği programı son sınıf öğrencilerinin sahip olması gereken yeterlilikleri ve teorik olarak edindikleri bilgileri davranışlar haline dönüştürmeleri olarak tanımlamaktadır. MEB (2018) yönergesinde öğretmenlik uygulamasını kurumlar arası iş birliği ve koordinasyon sağlanarak öğretmen adaylarının geniş zaman dilimlerine yayılmış biçimde kurum ortamında aktif katılımlarının gerçekleştirildiği, öğretmenlerin ve uygulama öğretim elemanlarının aktif

katılım sağlayarak fiilen kurumlarda bulunup kendilerinden beklenen çalışmaları yürüttüğü süreç olarak tanımlanmaktadır. Bu süreçte öğretmen adaylarına planlama, öğretim, etkinlik, değerlendirme gibi faaliyetleri gerçekleştirilebilecekleri yeterli zaman dilimi ve fırsatlar sunulmalıdır. Belirli periyotlarda öğretmen adaylarının performansları öğretim uygulama elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından iş birliği sağlanarak değerlendirilmeli ve raporlanmalıdır. Özel eğitim öğretmenliği lisans programı incelendiğinde programın ilk 6 döneminde teorik derslere ağırlık verilmekte olduğu 7. ve 8. dönemler de ise Öğretmenlik Uygulaması I-II dersleri ile uygulamaya daha yoğun zaman ayrıldığı görülmektedir (YÖK, 2018). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adayı kendisini ileride üstleneceği öğretmenlik rolüne hazırlamak için çaba sergileyecektir. Bu nedenle öğretmenlik uygulamasının öğretmen adaylarının meslek yaşantıları süresince faydalanacakları ilk deneyimleri edinmeleri açısından da önemli olduğu söylenebilir (Oral ve Dağlı, 1999). Bural ve Avşaroğlu (2012) özel eğitim öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliği rolünü uygun biçimde üstlenen bireylerden oluşması gerektiğine ve bu süreçte öğretmenlik uygulaması dersinin önemine vurgu yapılmaktadır. Bu süreçte öğretmen adayları edinmiş oldukları teorik bilgileri, öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamaya geçirme fırsatı bulabileceklerdir (Cabaroğlu, 1994). Öksüz ve Coşkun (2012) öğrencilik sırasında edinilen bilgilerin öğretmenlik uygulamasında hayata geçirilmesinin öğretmen adaylarının öz-yeterliliklerinin gelişiminde en etkili unsurlardan biri olduğunu belirtmektedir. YÖK (2018) öğretmenlik uygulamasını eğitim görülen öğretmenlik alanında öğretmenlik becerisi kazandırmayı amaçlayan, sınıf yönetimi ve ders dışı etkinlikleri planlama becerisi kazandıran, bir dersi ya da dersleri planlı bir şekilde öğretme becerisi kazandıran uygulamalar bütünü olarak tanımlayarak öğretmenlik uygulaması dersinin önemine vurgu yapmaktadır.

Alan yazında gerek diğer öğretmenlik programlarında gerek özel eğitim öğretmenliği programlarında yürütülen çalışmalarda öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan çeşitli sorunlar olduğu görülmektedir (Begeny ve Martens, 2006; Ergenekon v.d, 2008; Tillman, 2011; Bural ve Avşaroğlu, 2012; Alptekin ve Vural, 2014; Çifci-Tekinarslan v.d, 2018; Yücesoy-Özkan vd., 2019; Doğan ve Güven, 2021; Aktan, 2023).

Bu sorunların başında öğrencilerin kuramsal bilgi ve uygulamaya yönelik eksiklikleri (Begenyy, 2006; Kılıç, 2006; Ergenekon vd., 2008; Bural, 2010; Goh ve Matthews, 2011; Tillman, 2011; Bural ve Avşaroğlu, 2012; Alptekin ve Vural, 2014; Çifci-Tekinarslan

vd., 2018; Yücesoy-Özkan, vd., 2019; Doğan ve Güven 2021; Aktan, 2023) gelmektedir. Adams vd. (2005) çalışmalarında öğretmen adaylarının bilgi düzeylerini arttıracak destek materyallerin öğretmen adaylarının öğretmenlik becerilerini arttıracaklarını belirtmektedir. Aksoy, Çavuşoğlu ve Kalaycı (2018) özel eğitim öğretmeni adaylarının uygulama videolarına ilişkin performans videoları ile desteklenmelerinin öğretmenlik uygulaması açısından verimli olduğunu belirtmektedir. Bural ve Avşaroğlu (2012) özel eğitim öğretmeni adaylarının plan ve program hazırlama becerilerinin desteklenmesi gerektiğine değinmekte olup planlama ve uygulama sürecinde hangi materyallerin ve yöntemlerin kullanılacağına ilişkin destekleyici materyaller sunulması gerektiğini belirtmektedir. Yücesoy-Özkan, vd. (2019) öğretmenlik uygulaması dersini yürüten öğretim elemanlarının özel eğitim öğretmeni adaylarının gereksinim duydukları konularda bilgilendirmelerini ve zorlandıkları becerilerde model olmalarını önermektedir. Bu araştırmalar doğrultusunda özel eğitim öğretmeni adaylarına kuramsal bilgi düzeylerini ve uygulama becerilerini arttıracak, uygulama deneyimlerini gözlemlemelerine olanak sunacak ek desteklerin sunulmasına ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmaktadır.

Öğretmen adaylarının yeterli destek hizmetleri alamamaları bir diğer sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bural ve Avşaroğlu (2012)'nin çalışması özel eğitim öğretmeni adaylarına sunulan destek hizmetler ve eğitimlerin öğretmenlik becerilerini geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte yapılan araştırmalar öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma, sınıf yönetimi ve davranış kontrolünü sağlama, öğretim etkinliklerini planlama ve öğrenci gereksinimlerini belirleme konusunda özel eğitim öğretmeni adaylarına sunulan rehberlik hizmetleri ve eğitimlerin yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir (Tillman; 2011; Bural ve Avşaroğlu 2012; Alptekin ve Vural, 2014; Yücesoy-Özkan vd., 2019). Araştırmalar doğrultusunda özel eğitim öğretmen adaylarının öğretmenlik becerilerini geliştirmeye yönelik ek desteklere ihtiyaç duydukları görülmektedir.

Öğretmen adaylarına zamanında ve yeterli dönüt sunulmaması öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan bir diğer sorun olarak görülmektedir. Erbaş ve Yücesoy (2002), Capizzi vd., (2010) ve Yücesoy-Özkan, vd. (2019) araştırmalarında zamanında ve yeterli dönüt sunulmasının öğretmenlik uygulaması derslerinde özel eğitim öğretmeni adaylarının mesleki gelişimine katkı sağlayan önemli unsurlardan olduğunu ortaya koymaktadır. Alan yazındaki çalışmalar (Ergenekon v.d, 2008; Yücesoy-Özkan v.d,

2019; Aktan, 2023) özel eğitim öğretmeni adaylarına sunulan dönütlerin yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Araştırmalar doğrultusunda özel eğitim öğretmeni adaylarına yeterli düzeyde dönüt sunulmasına olanak sağlayacak uygulamalara ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Öz-değerlendirmeler öğretmen adaylarının eksik yönlerini belirleyip kendilerini geliştirmelerine olanak sağlayan çeşitli uygulamalar olarak tanımlanabilir. Araştırmalar farklı yöntemlerle gerçekleştirilen öz-değerlendirmelerin öğretmen adaylarının öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkileri olduğunu (Keller v.d, 2005; Capizzi, 2010) göstermektedir. Bu bağlamda öğretmenlik uygulaması derslerinde özel eğitim öğretmeni adaylarına yönelik sunulan öz-değerlendirme materyalleri ve uygulamalarının etkili olacağı söylenebilir.

Pandemi sürecinde uygulama derslerini uzaktan eğitimle alan özel eğitim öğretmeni adayları sisteme derse yönelik içerikler yüklenmesinin ve bu içeriklerin erişilebilir olmasının önemine vurgu yapmışlar ve uygulamalı dersler için uyarlamalar yapılması gerektiğini belirtmişlerdir (Akmeşe ve Kayhan, 2020). Karşılaşılabilecek benzer durumlara yönelik öğretmenlik uygulaması dersinin yürütülebileceği ve desteklenebileceği platformlara ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi için çalışacağı alana ilişkin yeterli bir eğitim alması ve bu görevleri yerine getirebileceğine yönelik inanç geliştirmesi önemlidir (Yılmaz vd., 2004). Özsüz ve Coşkun, (2012), Bayrakdar vd., (2015), Gönüldaş ve Gümüşkaya, (2022)'nin çalışmaları öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarının mesleki becerilerini sergilemelerinde etkili olduğuna değinmektedir.

Özel eğitim alanında yürütülen çalışmalar öğretmen adaylarına yönelik öğretmenlik uygulaması kapsamında sunulan destekleyici uygulamaların öğretmenlik becerileri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir (Liaupsin 2002; Adams vd., 2005; Keller vd., 2005; Alexander vd., 2007; Capizzi vd., 2010; Fitzgerald v.d., 2011; Enicks, 2012; McCormick, 2017; Aksoy vd, 2018). Fitzgerald vd. (2011) ve Aksoy vd., (2018)'un çalışmaları videolarla sunulan çeşitli materyallerinin öğretmen adaylarının bilgi, beceri ve tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Capizzi vd., (2010) ve Erbaş ve Yücesoy (2002)'un çalışmalarında zamanında ve yeterli dönüt sunulmasının öğretmen adaylarının mesleki gelişimine katkı sağlayan önemli unsurlardan biri olduğu görülmektedir. Keller vd., (2005) ve Capizzi vd., (2010) çalışmalarında öğretmen

adaylarının farklı metotlarla gerçekleştirdikleri öz-değerlendirmelerin öğretmenlik becerilerini geliştirdiği belirtilmektedir.

Bu bağlamda öğretmen adaylarının mesleki becerilerini, alan bilgilerini ve yeterlik algılarını geliştirmede öğretmenlik uygulaması kapsamında sunulacak güvenilir ve erişilebilir bütüncül destek eğitim programlarının etkili olduğunu söylemek mümkündür. Ancak alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde destek eğitimlerin sıklıkla öğretmenlik uygulaması kapsamında sunulmakla beraber programa entegre edilemedikleri görülmektedir. Özel eğitim öğretmenlik uygulaması programına entegre edilebilecek destek eğitim sistemlerinin geliştirilmesi sürdürülebilir kaliteli öğretmen yetiştirmeye politikalarına katkı sağlayacağı ve bu tür uygulamalara ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

1.2 Amaç

Mevcut çalışma iki aşamalı olarak planlanmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında özel eğitim öğretmenliği lisans programında yürütülmekte olan öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında yer alan davranış değiştirme, kavram öğretimi ve beceri öğretimine yönelik planlama ve uygulama sürecinde karşılaşılan sorunların yoluyla geliştirilecek olan portala yönelik gereksinimler ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

Birinci aşama için araştırma soruları;

- a) Öğretmenlik uygulaması kapsamında yer alan davranış değiştirme planlarının geliştirilip uygulanması sürecinde yaşanan sorunlar ve gereksinim duyulan destekler nelerdir?
- b) Öğretmenlik uygulaması kapsamında yer alan beceri öğretimi planlarının geliştirilip uygulanması sürecinde yaşanan sorunlar ve gereksinim duyulan destekler nelerdir?
- c) Öğretmenlik uygulaması kapsamında yer alan kavram öğretimi planlarının geliştirilip uygulanması sürecinde yaşanan sorunlar ve gereksinim duyulan destekler nelerdir?

Araştırmanın ikinci aşamasında ise araştırmanın bağımsız değişkeni olan ve bu araştırma kapsamında birinci aşama bulgularına dayalı olarak ortaya konulan gereksinimler esas alınarak geliştirilen web tabanlı Özel Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması Destek Eğitim Portalı (ÖZUDEP)'nin özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretmenlik becerilerine etkisi incelenmiştir. Araştırma uygulaması bahar döneminde gerçekleştirildiğinden ilgili dönemde öğretmenlik uygulamasında yer almayan davranış değiştirme uygulamalarına

ilişkin sorular ikinci aşamada araştırma sorusu olarak yer almamıştır. İkinci aşamada uygulanan programın içeriği doğrultusunda ilk olarak nicel veriler analiz edilmiştir. Bu kapsamda sosyal beceri öğretimi ve kavram öğretimi içerikleri doğrultusunda ÖZUDEP'ten yararlanan deney grubu özel eğitim öğretmeni adaylarının ortalamalarının ön test-son test karşılaştırmaları yapılmış yanı sıra uygulama öğretim elemanları tarafından öğrencilerin uygulamalarına dönük olarak verilen sosyal beceri öğretimi, kavram öğretimi ve ders planı notları için de deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ortalamaları karşılaştırılmıştır. Ayrıca katılımcı deney grubu özel eğitim öğretmeni adaylarının ÖZUDEP'e ilişkin görüşleri de nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniğiyle belirlenmiştir. Bu doğrultuda aşağıda yer alan araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

İkinci aşama araştırma soruları:

Nicel araştırma bulgusu soruları;

- a) Araştırmanın deney grubunda yer alan ve ÖZUDEP portalından yararlanan özel eğitim öğretmeni adaylarının sosyal beceri öğretimi bilgi testi ön test-son test puan ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?
- b) Araştırmanın deney grubunda yer alan ve ÖZUDEP portalından yararlanan özel eğitim öğretmeni adaylarının kavram öğretimi bilgi testi ön test-son test puan ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?
- c) Araştırmanın deney ve kontrol grubunda yer alan özel eğitim öğretmeni adaylarının sosyal beceri öğretimi programı hazırlama ve uygulama kılavuzu not baremi puan ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?
- d) Araştırmanın deney ve kontrol grubunda yer alan özel eğitim öğretmeni adaylarının kavram öğretimi programı hazırlama ve uygulama kılavuzu not baremi puan ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?
- e) Araştırmanın deney ve kontrol grubunda yer alan özel eğitim öğretmeni adaylarının ders planı uygulama ve puanlama kılavuzu not baremi puan ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

Nitel araştırma bulgusu soruları;

- a) Deney grubunda yer alan ve ÖZUDEP'i kullanan özel eğitim öğretmeni adaylarının ÖZUDEP'in kullanılabilirliğine, öğretmenlik uygulamasına katkılarına, güçlü yanlarına ve ÖZUDEP'in geliştirilmesi gereken yanlarına ilişkin görüş ve düşünceleri nelerdir?

1.3 Önem

Araştırma kapsamında oluşturulan portalın özel eğitim öğretmeni adaylarına kavram ve sosyal beceri öğretimini planlama ve uygulama sürecinde katkı sağlayacağı öngörülebilir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni adaylarının farklı yöntem ve teknikleri kavramalarına ve doğru uygulamalar gerçekleştirmelerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. ÖZUDEP özel eğitim öğretmeni adaylarına uygulama videoları, eğitim videoları, bilgi metinleri, plan örnekleri gibi içerikleri tek bir platformda düzenli biçimde sunmaktadır.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının doğru bilgiye ve destek materyallere istediği zamanda, hızlı biçimde ulaşabiliyor olması önemlidir. ÖZUDEP çevrimiçi bir platform olup özel eğitim uzmanları tarafından geliştirilen içerikler sunmaktadır. ÖZUDEP'in bu yapısı öğretmen adaylarının ihtiyaç duyduğu materyallere istediği zaman ve mekanda erişim sağlamasına imkan vermektedir.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının hazırladığı planları, gerçekleştirdiği uygulamaları, kullandığı yöntemleri değerlendirmesine olanak sağlanması önemlidir. Web tabanlı video ve doküman kütüphanesi öğretmen adaylarına öz-değerlendirme fırsatı sunmaktadır.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının hazırlamış oldukları planlara, ödevlere ya da gerçekleştirdikleri uygulamalara yönelik hızlı ve sistematik dönüt sunulması öğretmenlik becerilerinin gelişimi açısından önemlidir. ÖZUDEP öğretim elemanlarının ve özel eğitim öğretmeni adaylarının dosya yükleyip, dönüt alabileceği ve verebileceği biçimde tasarlanmıştır. Ayrıca yüklenen dosyalar ve sunulan dönütler anlık bildirim olarak ilgili kişilere iletilmektedir. Alan yazında da belirtildiği üzere dönütlerin mümkün olduğunca sistematik, düzenli ve hızlı verilmesi önemlidir.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının kendilerine sunulan materyalleri aktif olarak kullanması ve bu materyallerin ne ölçüde etkili olduğunun belirlenmesi, öğretmenlik becerilerinin gelişimi ve sunulacak ek destek hizmetlerin belirlenmesinde önemlidir. ÖZUDEP öğretmen adaylarının kendilerine sunulan içerikleri ne ölçüde kullandıklarının takip edilmesine olanak vermektedir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni adaylarına yönelik sunduğu değerlendirme araçları ile gelişim düzeyleri hakkında fikir sahibi olunabilir.

ÖZUDEP yüz yüze yürütülen öğretmenlik uygulaması dersini destekleyici özelliğinin yanı sıra gereksinim duyulan dönemlerde aynı dersin amaca uygun ve sistematik bir biçimde uzaktan eğitim yoluyla da sürdürülmesini sağlayacak ve özel eğitim öğretmeni

adaylarına destek eğitimleri sunabilecek biçimde tasarlanmıştır. ÖZUDEP pandemi ve benzeri olağan dışı durumlarda öğretmenlik uygulaması dersinin bu platform üzerinden yürütülmesine ve özel eğitim öğretmeni adaylarının teorik ve uygulama bilgilerinin desteklenmesine olanak sağlayacak ve daha da geliştirilebilecek bir alt yapı oluşturulmuştur.

Geliştirilen web tabanlı video ve doküman kütüphanesi çevrimiçi bir platformda sunulduğu için öğretmenlik uygulaması dersine yardımcı kaynak niteliği taşıyabileceği gibi Türkiye'deki diğer özel eğitim programlarında da yardımcı kaynak olarak kullanılabilir. Çevrimiçi ve geliştirilebilir bir yapısı olması sebebiyle ileriye yönelik çalışmalarla ülkemizdeki tüm özel eğitim öğretmen yetiştirme programlarının ortaklaşa kullanıp birlikte güncelleyebileceği bir platform oluşturulmasına öncülük etmektedir.

1.4 Varsayımlar

Araştırma sürecinin deney ve kontrol grubuna dahil edilen öğretmenlik uygulaması öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında kendilerine atfedilen görev ve sorumlulukları uygun biçimde yerine getirdikleri varsayılmıştır.

Araştırma sürecinin deney ve kontrol grubuna dahil edilen özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında kendilerinden beklenen görev ve sorumlulukları uygun biçimde yerine getirdikleri varsayılmıştır.

Araştırmanın deney grubuna dahil edilen öğretmenlik uygulaması öğretim elemanlarının ÖZUDEP kapsamında kendilerinden beklenen sorumlulukları yerine getirdikleri varsayılmıştır.

Araştırmanın deney grubuna dahil edilen özel eğitim öğretmeni adaylarının ÖZUDEP kapsamında kendilerinden beklenen sorumlulukları yerine getirdikleri varsayılmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

Özel eğitim alanı uygulamacılara öğretimi planlama ve uygulamaya yönelik çok geniş yöntem ve teknik skalası sunmaktadır. Gerçekleştirilen çalışmanın bütçe, zaman ve personel gibi unsurları sınırlıdır. Bu nedenle araştırma gereksinim belirleme çalışmaları doğrultusunda belirlenen öğretmen adaylarının en sık kullandığı yöntem ve tekniklere yönelik içeriklerle sınırlandırılmıştır. İleriye yönelik araştırmalarda farklı yöntem ve tekniklere ilişkin içeriklerin bulunduğu uygulamalar planlanabilir. Ayrıca portal

geliştirilebilir bir yapısı olması sebebiyle farklı içeriklerle zenginleştirilerek uygulamalar gerçekleştirilebilir.

Mevcut araştırma bütçe, zaman ve personel gibi unsurların sınırlılığı sebebiyle sadece Öğretmenlik Uygulaması-2 dersine yönelik planlanmıştır. Bu nedenle uygulamanın yürütüldüğü üniversitenin Özel Eğitim Bölümü Programı içerikleri göz önüne alınarak kavram ve beceri öğretimine yönelik planlanmıştır. İleriye yönelik çalışmalarda Öğretmenlik Uygulaması 1-2 derslerini kapsayacak daha kapsamlı uygulamalar planlanabilir.

Mevcut araştırma sadece bir üniversitenin Özel Eğitim Bölümünü kapsayacak biçimde planlanmıştır. İleriye yönelik çalışmalar farklı üniversiteleri kapsayacak biçimde genişletilebilir.

Mevcut araştırma bir üniversitenin Özel Eğitim Bölümünde sadece bir dönem boyunca uygulanmıştır. Farklı dönemlerde eğitim alan öğretmen adaylarına yönelik boylamsal çalışmalar planlanabilir.

1.6 Tanımlar

Öğretmenlik uygulaması bölüm koordinatörü; öğretim elemanları ve fakültenin ilgili bölümü arasında iş birliği ve koordinasyonun sağlanması, uygun kurumların belirlenmesinde fakülte uygulama koordinatörlüğü ile iş birliğinde bulunması, öğretmen adayı listelerinin oluşturulup fakülte uygulama koordinatörlerine iletilmesinden sorumlu öğretim elemanı (MEB,2021).

Öğretmenlik uygulaması öğretim elemanı; öğretmen adaylarını öğretmenlik uygulaması etkinliklerine hazırlayıp gerekli destek hizmetleri sunması, öğretmenlik uygulamasında gerçekleştirilecek etkinliklerin uygulama öğretmeni ve kurum koordinatörü ile iş birliği sağlanarak planlanması ve öğretmen adaylarının izlenip değerlendirilmesinden sorumlu öğretim elemanı (MEB,2021).

Öğretmenlik uygulaması öğretmeni; uygulamada gerçekleştirilecek etkinliklere yönelik uygulama öğretim elmanı ile iş birliği içinde bulunması, etkinliklerin planlanan takvime uygun biçimde etkili ve başarılı bir şekilde yürütülmesinin sağlanması, öğretmen adayına rehberlik ve destek sunulması, öğretmen adayının performansının dönem içinde en az dört kez değerlendirilmesi görevlerinden sorumlu MEB öğretmeni (MEB,2021).

Özel Eğitim Bölümü öğretmen adayı; kurum içi kural ve düzene uygun davranması, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile iş birliği içinde planlı bir şekilde sürece katılması, öğretmenlik uygulaması sürecinde kendinden beklenen etkinlik, görev ve sorumlulukları yerine getirmesi, öğretmenlik uygulaması boyunca gerçekleştirdiği çalışmaları raporlaması ve sunması beklenen 4. Sınıf bölüm öğrencileri (MEB,2021).

ÖZUDEP; Özel eğitim öğretmenlik uygulaması programına entegre edilebilecek destek eğitim hizmetlerinin sunulmasına olanak sağlayabilecek, sürdürülebilir, kaliteli öğretmen yetiştirme politikalarına katkı sağlayabilecek içerik ve yapıda planlanmış çevrim içi portal.

2 ALANYAZIN

2.1 Özel Eğitim Öğretmeni Yetiştirme Politikaları

2.1.1 Türkiye’de özel eğitim öğretmeni yetiştirme

Türkiye’de özel eğitim öğretmeni yetiştirmeye yönelik ilk çalışmalar 1950’li yıllarda gerçekleştirilmiştir. Mithat Enç öncülüğünde 1953 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü’nde iki yıllık eğitimle özel eğitim öğretmeni yetiştirmeyi amaçlayan Özel Eğitim Bölümü açılmıştır (Altunya, 2006; Cavkaytar, 2006; Özyürek, 2008). Gazi Eğitim Enstitüsü’nde açılan Özel Eğitim Bölümüne öğretmenlik programlarından mezun olmuş ve en az üç yıl öğretmenlik deneyimi bulunan öğretmenler kabul edilmiştir (Akçamete, 1998). Ancak açılmış olan bu bölüm yeterli sayıda özel eğitim okul ve sınıflarının bulunmaması, özel eğitim öğretmenine yönelik talebin yetersiz olması gibi etkenlerden dolayı iki yıl sonra kapatılmıştır (Altunya, 2006; Akçamete, 1998). Gazi Eğitim Enstitüsü Özel Eğitim Bölümünün kapatılmasından 1980’li yılların başında lisans düzeyinde eğitim veren özel eğitim öğretmenliği programları açılana kadar özel eğitim öğretmeni ihtiyacı hizmet içi eğitim programları ve sertifika programları ile karşılanmaya çalışılmıştır. Lisans düzeyinde ilk Özel Eğitim Öğretmenliği Programı 1983-1984 yılında Anadolu Üniversitesi’nde açılmış olup ilk özel eğitim öğretmeni mezunlarını 1986-1987 eğitim yılında vermiştir. Anadolu Üniversitesi’nde açılan Özel Eğitim Öğretmenliği Programı’nı Gazi Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi’nde açılan Özel Öğretmenliği Programları takip etmiştir (Özyürek, 2008; Çitil, 2009). Lisans düzeyinde açılan ilk özel eğitim öğretmenliği programından günümüze kadar 42 devlet üniversitesi ve 11 vakıf üniversitesinde özel eğitim öğretmeni yetiştirme programı açılmıştır (YÖK, 2023).

2016 yılına kadar ülkemizde çeşitli üniversitelerde açılan özel eğitim öğretmeni yetiştiren bölümlerde özel eğitim öğretmeni yetiştirme faaliyeti, özel gereksinimli öğrencilerin özelliklerini esas alan Zihin Engelliler, İşitme Engelliler, Görme Engelliler ve Üstün Zekalılar/Yetenekliler öğretmenliği programları şeklinde yürütülmüş olup 2016 yılında Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı adı altında tüm bu programlar birleştirilmiştir (Büyükalın Filiz vd., 2018). Özel eğitim alanında yetişen öğretmenler özel gereksinimli çocukların eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesinden, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının (BEP) hazırlanmasından, uygulanmasından ve değerlendirilmesinden sorumlu uzmanlar olarak tanımlanmışlardır (MEB, 2018). Cavkaytar ve Diken (2005, s.18) özel eğitim öğretmenlerini; özel gereksinimli çocukların eğitimlerinden sorumlu ve

üniversitelerin özel eğitim bölümlerinden mezun olmuş personeller olarak tanımlanmışlardır. Özel Eğitim Öğretmenliği Programı dört yıllık bir eğitim sürecini kapsamaktadır (YÖK, 2018).

2.1.1.1 Özel eğitim öğretmenliği

Özel Eğitim öğretmenliği alan yeterlilikleri; a) iletişim ve sosyal beceriler; özel gereksinimli öğrencilere iletişim ve sosyal beceriler kazandırabilme ve sosyal kabulü sağlama, b) öğretim programını uygulama; öğrencilerin akademik ve akademik olmayan becerilerini belirleyebilme; Bireyselleştirilmiş Öğretim Planını uygulama, c) okul, aile ve paydaşlarla iş birliği yapma, d) davranış yönetimi e) mesleki gelişimi sağlayabilme olarak tanımlanmıştır (MEB, 2008). Öğretmen adaylarının belirlenen yeterlilikleri kazanmasına yönelik halihazırda uygulamada olan Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı'nda derslerin %20'sinin genel kültür, %30'unun meslek bilgisi, %50'sinin ise alan bilgisi derslerini kapsadığı görülmektedir. (YÖK, 2018). Darling-Hammond (2006) öğretmen adayları açısından alınan teorik dersler kadar bu bilgileri doğru şekilde kullanmanın da önemine vurgu yapmaktadır. Öğretmen adayları en az bir yıl veya daha uzun süre deneyimli öğretmenler gözetiminde uygulamalar yürütmelidirler. Darling-Hammond (2006)'a göre öğretmen yetiştirme programlarında edinilen teorik bilgiler ancak bu şekilde çağdaş ve güçlü uygulamalarla pratiğe dönüştürülebilirler. Sekiz ders dönemi olarak planlanan özel eğitim öğretmenliği lisans programı incelendiğinde programın ilk 6 döneminde kuramsal derslere ağırlık verilmekte olup 7. ve 8. dönemler de ise Öğretmenlik Uygulaması I-II dersleri ile uygulamaya daha yoğun zaman ayrıldığı görülmektedir (YÖK, 2018).

2.1.2 Özel eğitimde öğretmenlik uygulaması

Türkiye'deki diğer öğretmen yetiştirme programlarında olduğu gibi özel eğitim öğretmenliği programında da öğretmenlik uygulaması önemli bir yer tutmaktadır. Programın dört yıllık eğitim süresinin dörtte birini ve mezun olunması için gereken kredinin %22'sini öğretmenlik uygulaması oluşturmaktadır (Vuran vd., 2014). Cavkaytar vd. (2001) öğretmenlik uygulamasını özel eğitim öğretmenliği programı son sınıf öğrencilerinin sahip olması gereken yeterlilikleri ve teorik olarak edindikleri bilgileri davranışlar haline dönüştürmeleri olarak tanımlamaktadır.

YÖK (2018)'ün Özel Eğitim Lisans Programları'na yönelik yayınlamış olduğu kitapçıkta Öğretmenlik Uygulaması 1 ve 2 derslerinin içerikleri de tanımlanmaktadır. Öğretmenlik

Uygulaması 1 dersine yönelik özel eğitim öğretmeni adaylarından sergilemeleri beklenen öğretmenlik becerileri açıklanmaktadır. Bu bağlamda özel eğitim öğretmeni adaylarından Öğretmenlik Uygulaması 1 dersi kapsamında davranış değiştirmeye yönelik program hazırlaması ve uygulaması, anekdot kaydı tutması, değiştirecekleri uygun bir davranış ve davranış değiştirme yöntemi belirlemeleri beklenmektedir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni adaylarından davranış değiştirme uygulaması sonuçlarına ilişkin değerlendirme yapmaları ve rapor sunmaları beklenmektedir. Öğretmenlik Uygulaması 1 dersi kapsamında özel eğitim öğretmeni adaylarından beklenen bir diğer uygulama ise beceri öğretiminin planlanması ve sunulmasıdır. Bu kapsamda özel eğitim öğretmeni adaylarından uygun becerinin belirlenmesi, öğretimin planlanması, sunulması, değerlendirilmesi ve raporlanmasına yönelik faaliyetleri gerçekleştirmeleri beklenmektedir. YÖK (2018)'de Öğretmenlik Uygulaması 2 dersi kapsamında da özel eğitim öğretmeni adaylarından beklenen öğretmenlik becerileri açıklanmaktadır. Öğretmenlik Uygulaması 2 dersi kapsamında öncelikle özel eğitim öğretmeni adaylarından uygun değerlendirme yöntemlerini kullanarak öğrencilerin gelişim düzeylerine göre öncelikli becerileri ve kavramları belirlemeleri beklenmektedir. Uygun kavram ve beceriler belirlendikten sonra ise kavram öğretimi ve beceri öğretimini planlayarak uygulamaları gerekmektedir. Ayrıca uygulama süresince ve uygulama sonrasında gerçekleştirdikleri değerlendirmeler doğrultusunda öğretimin etkililiğine yönelik kayıt tutmaları ve rapor sunmaları da beklenmektedir. Yine bu süreçte özel eğitim öğretmeni adaylarından beklenen bir diğer beceri ise izleme ve genellemeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmeleridir. Ayrıca Öğretmenlik Uygulaması 1 dersine olduğu gibi davranış değiştirmeye yönelik planlama ve uygulama yapmaları da beklenmektedir.

2.1.2.1 Öğretmenlik uygulamasının önemi

Arıkan (2009) öğretmenlik uygulamasını öğretmen yetiştirme programlarında öğretmen adaylarının yeterliliklerinin en etkin biçimde gözlenebileceği ders olarak tanımlamaktadır. Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri öğretmen adaya kazandırılmak istenen bilgi, beceri ve davranışları teorik olarak sağlamakla birlikte öğretmen adayının uygulama yapmadan bu becerilere sahip olduğunu söylemek mümkün olmayacaktır (Küçükahmet, 1999).

Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adayı kendisini ileride üstleneceği öğretmenlik rolüne hazırlamak için çaba sergileyecektir. Bu nedenle öğretmenlik uygulamasının

öğretmen adaylarının meslek yaşantıları süresince faydalanacakları ilk deneyimleri edinmeleri açısından da önemli olduğu söylenebilir (Oral ve Dağlı, 1999). Bural ve Avşaroğlu (2012) özel eğitim öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliği rolünü uygun biçimde üstelenen bireylerden oluşması gerektiğine ve bu süreçte öğretmenlik uygulaması dersinin önemine vurgu yapmaktadır. Öğretmenlik uygulaması boyunca özel eğitim öğretmeni adayları edinmiş oldukları kuramsal bilgileri, öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamaya geçirme fırsatı bulabileceklerdir. Yine bu süreç özel eğitim öğretmeni adaylarına kendilerini değerlendirme ve kendilerine özgü öğrenme biçimleri geliştirmelerine fırsat verecektir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni adaylarına rehber öğretmenlerin ve danışmanların dönütleri doğrultusunda eksik yönlerini görme ve hatalarını düzeltme fırsatı da sunulmuş olacaktır (Cabaroğlu, 1994).

Öksüz ve Coşkun (2012) öğrencilik sırasında edinilen bilgilerin öğretmenlik uygulamasında hayata geçirilmesinin öğretmen adaylarının öz-yeterliliklerinin gelişiminde en etkili unsurlardan biri olduğunu belirtmektedir. Öğretmenlik uygulamasında ortaya çıkan başarılı uygulamalar öğretmen adaylarının kendilerini yeterli hissetmelerinde önemli rol oynayabilir. Carprara vd. (2006) çalışmasında öz-yeterliliği yüksek olan öğretmenlerin öğretime yönelik çaba ve isteklerinin daha çok olduğunu, mesleklerine daha çok ilgi gösteren ve memnuniyet düzeyleri yüksek öğretmenler olduğunu belirtmektedir.

Paker (2008,) öğretmenlik uygulamasının öğretmen yetiştirmede vazgeçilmez bir unsur olduğunu ve öğretmenliğe giden yolda ilk ve en önemli adımlardan biri olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle Öğretmenlik Uygulaması I-II derslerinin temel ilkeleri 1998 yılında YÖK (1998) tarafından şekillendirilerek “Fakülte-okul iş birliği” kılavuzunda yayınlanarak yürürlüğe girmesinin kaçınılmaz olduğu belirtilmektedir. YÖK (2018) öğretmenlik uygulamasını eğitim görülen öğretmenlik alanında öğretmenlik becerisi kazandırmayı amaçlayan, sınıf yönetimi ve ders dışı etkinlikleri planlama becerisi kazandıran, bir dersi ya da dersleri planlı bir şekilde öğretme becerisi kazandıran uygulamalar bütünü olarak tanımlamaktadır.

2.1.2.2 Öğretmenlik uygulamasının esasları

Öğretmenlik uygulaması esasları MEB (2021)’in öğretmenlik uygulamasına yönelik yönergesinde tanımlanmaktadır. Bu bağlamda ilk aşamada ilgili fakültelerin il milli eğitim müdürlükleri ile iş birliği ve koordinasyon içinde bulunarak özel eğitim öğretmeni

adayları için uygun kurumların belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca uygulama öğrencisi ve öğretim elemanı sayısı göz önünde bulundurularak uygulama öğrencileri ve öğretim elemanlarını arasında uygun eşleştirme yapılması da beklenmektedir. Bu aşamadan sonra özel eğitim öğretmen adaylarının eğitim kurumunun türü, derecesi ve alanları göz önünde bulundurularak resmi ya da özel eğitim kurumlarında aktif katılımları sağlanmalıdır. Uygulama süreci öğretmenlik mesleğinin görev ve sorumluluklarını kapsayacak şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir. Bu süreçte uygulama özel eğitim öğretmeni adayları uygulama öğretmenleri ve uygulama öğretim elemanları tarafından yakından izlenmeli ve değerlendirilmelidir. Belirtilen ilkeler doğrultusunda öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında birçok paydaşın iş birliği içinde olması gerektiği görülmektedir.

2.1.2.3 Öğretmenlik uygulamasının paydaşları ve sorumlulukları

Öğretmenlik uygulamasının paydaşları öğretmen yetiştirme çalışma grubu, yükseköğretim kurumu yönetimi, fakülte/enstitü uygulama koordinatörü, bölüm uygulama koordinatörü, uygulama öğretim elemanı, il milli eğitim müdürü, milli eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü, uygulama eğitim kurumu müdürü, uygulama eğitim kurumu koordinatörü, uygulama öğretmeni, uygulama öğrencisi ve MEB Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2021).

MEB (2021) uygulamanın paydaşlarının sorumluluklarını aşağıdaki biçimde tanımaktadır.

Öğretmen yetiştirme çalışma grubunun sorumlulukları; hizmet öncesi öğretmen eğitimi konusunda fakülteler ve ilgili kurumlar arasında koordinasyonun ve iş birliğinin sağlanması olarak tanımlanabilir.

Yükseköğretim kurumu yönetiminin sorumlulukları; uygulama yapılacak kurumlar dikkate alınarak il milli eğitim kurumları ile iş birliği içinde öğretmenlik uygulamasının planlanması, uygulama öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğretmenlik uygulaması çalışmalarının etkili biçimde yürütülmesinin sağlanması ve belirli periyotlarda uygulama çalışmalarına yönelik toplantı, kurs ve seminerlerin düzenlenmesi olarak tanımlanabilir.

Fakülte/enstitü uygulama koordinatörünün sorumlulukları; bölümlere göre uygulamaya katılacak öğretmen adayı sayısının Milli Eğitim Müdürlüğüne bildirilmesi, uygulama öğrencilerine yönelik değerlendirmelerin sisteme girilmesinin denetlenmesi, öğretmenlik

uygulamasının etkin biçimde yürütülmesi ve geliştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması olarak açıklanabilir.

Bölüm uygulama koordinatörünün sorumlulukları; öğretim elemanları ve fakültenin ilgili bölümü arasında iş birliği ve koordinasyonun sağlanması, uygun kurumların belirlenmesinde fakülte uygulama koordinatörlüğü ile iş birliğinde bulunması, uygulama öğrenci listelerinin oluşturulup fakülte uygulama koordinatörlerine iletilmesi olarak belirtilebilir.

Uygulama öğretim elemanının sorumlulukları; uygulama öğrencilerini öğretmenlik uygulaması etkinliklerine hazırlayıp gerekli destek hizmetleri sunması, öğretmenlik uygulamasında gerçekleştirilecek etkinliklerin uygulama öğretmeni ve kurum koordinatörü ile iş birliği sağlanarak planlanması, uygulama öğrencilerini düzenli olarak takip etmesi ve her dönemde en az iki uygulamasında bulunması, uygulama öğrencilerine danışmanlık ve rehberlik sunulması, uygulama öğrencilerinin devam durumunun izlenmesi, uygulama öğrencilerinin performansının değerlendirilmesi ve raporlanması olarak tanımlanabilir.

İl milli eğitim müdürünün sorumlulukları; uygulama koordinatörünün görevlendirilmesi, uygun okulların ve kontenjanlarının belirlenmesi, uygulama öğretim elemanlarının, uygulama öğretmenlerinin, milli eğitim müdürlüğü ve uygulama eğitim kurumu koordinatörlerinin aktif katılımlarının denetimi, uygulama öğretmenleri tarafından iletilen öğretmen adayı devam durumlarının fakültelere bildirimi olarak tanımlanabilir.

İl milli eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörünün sorumlulukları; uygulama eğitim kurumlarının belirlenmesi, kontenjanlara göre uygulama öğrencileri dağılım listesinin kurumlara gönderilmesi, öğretmenlik uygulamasının etkili biçimde yürütülmesi için gerekli önlemlerin alınması, öğretmen adayına yönelik değerlendirmelerin zamanında gerçekleştirilmesi olarak belirtilmektedir.

Fakülte yönetiminin sorumlulukları; bölümlerden gelen önerilere göre uygulamayı yürütecek olan öğretim elemanlarının belirlenmesi, uygun eğitim kurumlarının belirlenmesi, fakültede bulunan bölümler ve kurumlar arasındaki iş birliği ve koordinasyonun sağlanması, kurumlarda sürdürülen öğretmenlik uygulamasının etkili biçimde yürütülmesinin sağlanması olarak tanımlanabilir.

Bölüm uygulama koordinatörünün sorumlulukları; öğretim elemanları ve fakültenin ilgili bölümü arasında iş birliği ve koordinasyonun sağlanması, uygun kurumların belirlenmesinde fakülte uygulama koordinatörlüğü ile iş birliğinde bulunması, uygulama öğrenci listelerinin oluşturulup fakülte uygulama koordinatörlerine iletilmesi olarak belirtilebilir.

Uygulama eğitim kurumu müdürünün sorumlulukları; öğretmen adaylarının uygulama ortamlarının belirlenmesi, uygulama öğrencilerine ve uygulama öğretim elemanlarına sorumluluklarının bildirilmesi, öğretmenlik uygulamasının etkili biçimde yürütülmesi için gerekli önlemlerin alınması, öğretmen adayının değerlendirme sürecinin denetlenmesi olarak belirtilebilir.

Uygulama eğitim kurum koordinatörünün sorumlulukları; fakülte ile iş birliği ve koordinasyonun sağlanması, uygulama öğrencilerinin kişisel bilgilerinin işlenmesi, uygulamanın etkili biçimde yürütülmesi için gerekli önlemlerin alınması, uygulama öğrencilerinin değerlendirme sürecinin kontrol edilmesi olarak açıklanabilir.

Uygulama öğretmenin sorumlulukları; etkinliklerin planlanan takvime uygun biçimde etkili ve başarılı bir şekilde yürütülmesinin sağlanması, öğretmen adayına rehberlik ve destek sunulması, uygulama öğrencilerinin performansının dönem içinde en az iki kez değerlendirilmesi, değerlendirme sonuçlarının sisteme işlenmesi ve rapor edilmesi olarak tanımlanabilir.

Uygulama öğrencisinin sorumlulukları; kurum içi kural ve düzene uygun davranması, uygulama öğrencileri ve uygulama öğretmeni ile iş birliği içinde planlı bir şekilde sürece katılması, öğretmenlik uygulaması sürecinde kendinden beklenen etkinlik, görev ve sorumlulukları yerine getirmesi, öğretmenlik uygulaması boyunca gerçekleştirdiği çalışmaları raporlaması ve sunması olarak açıklanabilir.

MEB Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü'nün sorumlulukları; MEBBİS üzerinden Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Modülünün yürütülmesinin sağlanması, teknik alt yapı imkanlarının geliştirilmesi ve gerekli güncellemelerin yapılması olarak tanımlanabilir.

2.2 İlgili Araştırmalar

Tablo 2. 1

Türkiye’de Yapılan Çalışmalar

Yazar	Amaç	Katılımcılar	Yöntem	Bulgular
Erbaş ve Yücesoy (2002)	Öğretmen adaylarına sistematik öğretim becerilerinin kazandırılmasında anında ve gecikmeli dönüt verme yöntemlerinin etkililiklerinin belirlenmesi	ZEÖ, 4. sınıf 3 öğretmen adayı	Tek denekli, Uyarlamalı Dönüşümlü Uygulamalar Modeli	Anında ve gecikmeli yöntemle dönüt sunulduğunda öğretmen adaylarının pekiştireç sunma ve ipucu kullanma becerileri artmış olmakla birlikte anında dönüt verme yönteminin daha etkili olduğu görülmüştür.
Ergenekon, Özen ve Batu (2008)	Zihin Engelliler Öğretmenliği programına devam eden öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi	ZEÖ, 26 öğretmen adayı	Nitel, yarı-yapılandırılmış görüşme, betimsel analiz	Katılımcılar özellikle davranış değiştirmeye yönelik planlama ve uygulamada zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları kendilerine sunulan dönütlerin yeterli düzeyde olmadığını da ifade etmişlerdir.
Bural ve Avşaroğlu (2012)	Zihin Engelliler Öğretmenliği programına devam eden öğretmen adaylarının karşılaştıkları sorunların belirlenmesi	ZEÖ, 38 öğretmen adayı	Nitel, Yarı-yapılandırılmış görüşme, betimsel analiz	Öğretmen adayları uygulama öğretmenlerinden yeterli rehberlik hizmeti alamadıklarını ve uygulama yaptıkları sınıflarda ders etkinliklerini gerçekleştirirken yetersiz kaldıklarını belirtmişlerdir.
Özsüz ve Coşkun (2012)	Öğretmenlik Uygulaması derslerinin ZEÖ programına devam eden öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algıları üzerindeki etkisinin belirlenmesi	ZEÖ, 96 öğretmen adayı	Nicel, tek gruplu ön test-son test deneysel desen	Öğretmenlik Uygulaması I-II derslerinin öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algısını önemli seviye arttırdığı belirlenmiştir.
Alptekin ve Vural, (2014)	Zihin engelliler öğretmenliği programına devam eden öğretmen adaylarının uygulamada karşılaştıkları sorunların belirlenmesi	ZEÖ, 12 öğretmen adayı	Nitel, Yarı-yapılandırılmış görüşme, betimsel analiz	Öğretmen adayları uygulamaya yönelik bilgi eksiklikleri bulunduğunu, sınıf yönetimi konusunda sorunlar yaşadıklarını, zaman yönetimi konusunda sorunlar yaşadıklarını, okul yönetimi ve öğretmenlerle iletişim kurmada zorlandıklarını belirtmişlerdir
Vuran, Ergenekon ve Ünlü (2014)	ZEÖ programı öğretmenlik uygulaması kapsamında uygulama öğretim elmanı adayı yetiştirme sürecinin ortaya konması	ZEÖ; 1 öğretim elmanı adayı, 1 uygulama öğretim elmanı, 1 koordinatör	Nitel; eylem araştırması	Öğretim elemanı yetiştirme süreci uygulama öğretim elemanı adaylarına çok yönlü öğrenme ve öğretme deneyimleri sağladığı belirlenmiştir.

Tablo 2. 1 (Devam) Türkiye'de Yapılan Çalışmalar

Yazar	Amaç	Katılımcılar	Yöntem	Bulgular
Aydın (2015)	Öğretmenlik Uygulaması 1-2 derslerinin öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algıları üzerindeki etkisinin belirlenmesi	ZEÖ, 81 Öğretmen adayı	Nicel, Yarı deneysel, tek gruplu ön test-son test	Öğretmenlik Uygulaması derslerinin öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algıları üzerinde olumlu yönde etkileri olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet ve mezun olunan lise türüne göre ise anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.
Bayrakdar, Batık ve Barut (2015)	Özel Eğitim bölümü öğretmen adaylarının öz-yeterlilik düzeylerinin mesleğe yönelik tutumları üzerindeki etkisinin incelenmesi	ÖE, 129 Öğretmen adayı	Nicel, tarama modeli	Özel Eğitim bölümü öğretmen adaylarının öz-yeterlilik düzeyleri ile mesleğe yönelik tutumları arasında olumlu bir ilişki bulunduğu saptanmıştır.
Aksoy, Çavuşoğlu ve Kalaycı (2018)	Uyarlanmış öğretmenlik uygulaması danışmanlık modelinin öğretmen adaylarının öğretmenlik becerileri üzerindeki etkisi	ZEÖ, 11 öğretmen adayı	Nitel, Betimsel analiz	Öğretmen adaylarının diğer arkadaşlarının performans videolarını izlemelerinin öğretmenlik uygulamaları açısından verimli olduğu saptanmıştır. Öğretmen adayları uygulama videolarının farklı etkinlikleri, yöntemleri, teknikleri ve sınıf dinamiklerini gözlemlene açısından yararlı olduğunu ve öğretime sunmaya ilişkin gelişmelerine katkı sağladığını belirtmişlerdir.
Çifci-Tekinarslan, Bozak, Çay ve Çiçek (2018)	Özel eğitim bölümüne devam eden öğretmen adaylarının bilimsel dayanaklı uygulamalar hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi	ÖEB, 11 öğretmen adayı	Nitel, yarı-yapılandırılmış görüşme, betimsel analiz	Özel eğitim bölümü öğretmen adayları OSB bulunan öğrencilerde yanlışsız öğretim yöntemleri ve doğrudan öğretim yöntemlerinin sıklıkla kullanıldığını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları eğitimleri süresince bilimsel dayanaklı uygulamalar konusunda kendilerini yetersiz gördüklerini, teorik ve uygulamalı konulara daha fazla yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.
Ulay (2018)	Eğitim fakültelerinde yürütülen Zihin Engelliler Öğretmenliği lisans programlarının öğretmen yeterlilikleri açısından incelenmesi	ZEÖ, 12 öğretmen, 7 Akademisyen	Nitel, yarı-yapılandırılmış görüşme, Fenomoloji	ZEÖ lisans programının öğretmen yeterliliklerini karşılaması açısından yeterli düzeyde olmadığı saptanmıştır. Katılımcılar uygulamalı ders saatlerinin artırılması gerektiğini, kavram öğretimine ilişkin derslerin zorunlu olması gerektiğini ve öğretim derslerinin yetersizlik türüne göre ayrılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 2. 1 (Devam) Türkiye'de Yapılan Çalışmalar

Yazar	Amaç	Katılımcılar	Yöntem	Bulgular
Yücesoy-Özkan, Öncül, Çolak, Acar, Aksoy, Bozkuş-Genç, G. ve Çelik (2019)	Özel eğitim bölümüne devam eden öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi ve dersin yürütüldüğü milli eğitim kurumuna yönelik beklentilerinin belirlenmesi	ÖEB 75 öğretmen adayı	Nitel, yarı-yapılandırılmış görüşme, içerik analizi	Öğretmen adaylarının öğretim elemanı ve uygulama okulu personeline yönelik mesleki ve kişisel beklentileri olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının uygulamayı gerçekleştirdiği kurumlara ilişkin sosyal ve fiziksel ortama yönelik beklentileri olduğu belirlenmiştir.
Doğan ve Güven (2021)	Zihin Engelliler Öğretmenliği programından yeni mezun olmuş olan bireylerin karşılaştıkları sorunların ve mezun oldukları lisans programının mesleki deneyimlerine etkilerinin belirlenmesi	ZEÖ, yeni mezun 6 öğretmen	Nitel, yarı yapılandırılmış görüşme, fenomenolojik desen	Lisans eğitiminin öğretmenlerin mesleki süreçlerini olumlu ve olumsuz yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Öğretmenler lisans eğitimleri kapsamında farklı yetersizlik gruplarına yönelik eğitimlerin sunulması gerektiğini, kuramsal derslerin içeriklerinde düzenlemeler yapılması gerektiğini ve derslerin uygulama boyutlarının artırılması gerektiğini belirtmişlerdir.
Gönüldaş ve Gümüşkaya (2022)	Özel eğitim öğretmenleri ve öğretmen adaylarının yeterlik algıları, kaygı düzeyleri ve tükenmişlik düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi	ÖE öğretmenleri ve öğretmen adayları 628 katılımcı	Nicel, betimsel-bağıntısal araştırma	Araştırma öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yeterlilik algılarının eğitim düzeyi, mezun olunan program, okul türüne göre değişiklik gösterdiğini; kaygı düzeylerinin ise cinsiyet, yaş, mezun olunan program, mesleki deneyim ve okul türüne değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır.
Aktan (2023)	Özel Eğitim Öğretmenliği bölümü öğretmen adayları ve uygulama öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi	ÖEB, 12 öğretmen adayı, 8 uygulama öğretim elemanı	Nitel, yarı-yapılandırılmış görüşme, tematik analiz	Öğretim elemanları öğrencilerin derse katılıma yönelik istekli olmalarını, etkin iş birliği ve iletişim sağlanmasını uygulamanın olumlu yönleri olarak belirtirken, öğrenci sayısının fazlalığı, öğrencilerin öğretim becerilerinin yetersizliği, planlamada yetersiz kalmalarını ve hazırlıklı gelmemelerini uygulamanın olumsuz yönleri olarak belirtmişlerdir. Öğretmen adayları ise öğretmenlik uygulaması sürecinin mesleki gelişim sağlamasını, farklı becerilerin öğretiminde deneyim kazandırmasını olumlu yönleri olarak belirtirken, plan ve dosyaların kapsamlı olmasını, yeterli dönüt sunulmamasını, öğretim elemanlarının tüm öğretilere katılım sağlamamasını olumsuz yönleri olarak belirtmişlerdir.
ZEÖ: Zihin Engelliler Öğretmenliği, ÖE: Özel Eğitim, ÖEB: Özel Eğitim Bölümü				

Tablo 2. 2*Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar*

Yazar	Amaç	Katılımcılar	Yöntem	Bulgular
Liaupsin (2002)	Bilgisayar tabanlı bir eğitim programının öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri üzerindeki etkilerinin belirlenmesi	ÖE, 40 Öğretmen adayı, Deney 30, Kontrol 10	Nicel, ön test-son test kontrol gruplu desen	Öğretmen eğitiminde yönelik bilgisayar tabanlı programlar gibi uzaktan eğitim yöntemlerinin kullanımının, geleneksel mesleki gelişim modellerinde bulunan engellerin aşılmasında etkili olacağı belirtilmiştir.
Adams, Bondy, ve Kuhel (2005)	Öğretmen adaylarının farklı bir ortamda toplum temelli saha deneyimine verdikleri tepkileri ve bu tepkileri etkileyen faktörleri incelenmesi	ÖEB, 19 öğretmen adayı	Nitel, betimsel analiz	Özel eğitim aday öğretmenlerin bilgi düzeylerinin, daha önceki deneyimlerinin ve kendilerine sunulan öğretim fırsatlarının; a) farklı özellikteki öğrenciler için destekleyici ve üretken ortamlar yaratılmasına (b) tüm çocukları eğitmek için okul personeli, aileleri ve topluluklarla birlikte çalışılmasına yönelik becerilerini arttırdığını ortaya koymuştur.
Keller Brady ve Taylor (2005)	Bu çalışma, ses kayıtları ile gerçekleştirilen öz değerlendirme müdahalesinin, öğretmen adaylarının davranışları üzerindeki etkilerinin incelenmesi	ÖE, 3 Öğretmen adayı	Tek denekli, Çoklu başlama düzeyi	Öğretmen adaylarının ses kaydı alarak gerçekleştirdikleri öz-değerlendirmelerin sosyal pekiştirici kullanma becerilerini artırdığı saptanmıştır.
Begeny ve Martens (2006)	Öğretmen adaylarının almış oldukları eğitimin davranışsal öğretim uygulamalarına yönelik etkilerinin belirlenmesi	ÖE, İlköğretim, orta öğretim; 110 öğretmen adayı	Nicel, İlişkisel tarama modeli	Öğretmen adaylarının davranış değiştirme uygulamalarına ilişkin çok az eğitim aldıklarını saptanmıştır. Ayrıca öğretmen adayları akademik değerlendirme stratejileri ve öğretim programlarında (örn. Müfredata Dayalı Değerlendirme) ilişkin aldıkları eğitimin de sınırlı düzeyde olduğunu bildirmişlerdir.
Alexander, Lignugaris/Kraft ve Forbush (2007)	Çevrimiçi matematik öğretim yöntemleri eğitiminin öğretmen adaylarının öğretimsel planlama bilgisi, sınıf içi öğretimsel planlama performansı ve matematikte sınıf içi öğrenci çıktıları üzerindeki etkilerinin incelenmesi	ÖEB; 6 öğretmen adayı	Tek denek, Çoklu yoklama modeli	Çevrimiçi matematik öğretim yöntemleri eğitiminin özel eğitim öğretmen adaylarının bilgi düzeylerini, müfredat planlarını hazırlama ve uygulama becerilerini arttırdığı ve eğitim sundukları öğrencilerin bu becerileri kazandıkları saptanmıştır.

Tablo 2.2 (Devam) Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Yazar	Amaç	Katılımcılar	Yöntem	Bulgular
Capizzi, Wehby ve Sandmel, (2010)	Danışmanların öğretmen adaylarına yönelik sunduğu geri bildirimlerin ve öz değerlendirmelerin öğretmen adaylarının öğretmenlik becerileri üzerindeki etkisinin belirlenmesi	ÖE, 3 öğretmen adayı	Tek denek, Katılımcılar arası çoklu başlama düzeyi	Danışmanların geri bildirimlerinin ve öğretmen adaylarının video ile kaydedilmiş öğretim oturumlarını kullanarak gerçekleştirdikleri öz değerlendirmelerin öğretmen adaylarının öğretmenlik becerilerini geliştirdiği saptanmıştır.
Fitzgerald, G., Mitchem, K., Hollingsead, C., Miller, K., Koury, K. ve Tsai, H. (2011)	Multimedya vaka temelli öğretim yoluyla kazanılan bilgi, beceri ve tutumların ne ölçüde korunduğunun ve sınıf içi uygulamalarına ne ölçüde aktarıldığının incelemesi	ÖE, 16 öğretmen adayı	Nitel, Tematik analiz	Öğretmenlere multimedya vaka yolu ile sunulan öğretim videolarının öğretmen bilgi, beceri ve tutumlarını olumlu yönde etkilediği saptanmıştır.
Tillman (2011)	Özel Eğitim öğretmen adaylarının öğretmenliklerinin ilk yılına hazır olup olmadıklarının değerlendirilmesi	ÖE; 20 öğretmen adayı, 20 uygulama öğretmeni, 4 uygulama öğretim elemanı	Karma yöntem	Genel olarak öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oldukları belirlenmekle birlikte Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlama, toplantılarını yürütme, paydaşlarla iş birliği gerçekleştirme ve ebeveynlerle iletişim kurma konusunda destek hizmetlere ihtiyaç duyduğu belirlenmiştir.
Enicks (2012)	Teachlive (sanal öğretim ortamı) uygulamasının öğretmen adaylarının etkili öğretim davranışları sergileme becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi	ÖE, 19 öğretmen adayı (2 grup)	Tek denek, Katılımcılar (gruplar) arası çoklu başlama düzeyi	Uygulamanın özel eğitim öğretmen adaylarının etkili öğretim davranışları geliştirmesine yönelik etkili bir araç olduğu belirlenmiştir. Bulgular teachlive'in öğretmen adaylarının özellikle içerik oluşturma ve öğretim sunumuna odaklanan becerilerini desteklemek için kullanılabilecek önemli bir uygulama olduğunu göstermektedir.
McCormick (2017)	Müfredat temelli eğitim modelinin özel eğitim öğretmen adaylarının öğretmenlik becerileri üzerindeki etkisinin belirlenmesi	ÖE, 109 Öğretmen adayı	Boylamsal	Özel eğitim öğretmen adaylarına sunulan müfredat temelli eğitim modelinin öğretmen adaylarının kanıt temelli davranış değiştirme ve öğretim stratejilerini kullanmalarına olanak sağladığını saptamıştır.
ZEÖ: Zihin Engelliler Öğretmenliği, ÖE: Özel Eğitim, ÖEB: Özel Eğitim Bölümü				

Özel eğitim öğretmeni adaylarının yeterli kuramsal bilgiye sahip olmaları ve kuramsal bilgiyi uygulamaya dönüştürmeleri kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini sergileyebilmeleri açısından bir gerekliliktir. Özel eğitim bölümü öğretmeni adayları, uygulama öğretim elemanları, öğretmenlerle gerçekleştirilen çalışmalar özel eğitim bölümü öğretmeni adaylarının gerek kuramsal bilgi (Begeny ve Martens, 2006; Ergenekon vd., 2008; Bural ve Avşaroğlu, 2012; Alptekin ve Vural, 2014; Çifci-Tekinarslan vd., 2018; Doğan ve Güven 2021; Aktan, 2023) gerek kuramsal bilgiyi uygulamaya dönüştürme (Begeny ve Martens, 2006; Ergenekon vd., 2008; Tillman, 2011; Tillman, 2011; Bural ve Avşaroğlu, 2012; Alptekin ve Vural, 2014; Çifci-Tekinarslan vd., 2018; Doğan ve Güven, 2021; Aktan, 2023) açısından yeterli düzeyde olmadıklarını göstermektedir.

Öğretmenlik uygulamasının başarılı bir şekilde yürütülmesinde uygulama öğretim elemanları ve öğretmenleri önemli paydaşlardır. Bu süreçte uygulama öğretim elemanları ve öğretmenler tarafından özel eğitim öğretmeni adaylarına yeterli destek hizmetlerin ve eğitimlerin sunulması önemlidir. Araştırmalar özel eğitim öğretmeni adaylarına sunulan destek hizmetler ve eğitimlerin öğretmenlik becerilerini geliştirmede etkili olduğunu (Bural ve Avşaroğlu, 2012) göstermekle birlikte özel eğitim öğretmeni adaylarına sunulan destek hizmet ve eğitimlerin yeterli düzeyde olmadığını (Tillman; 2011; Bural ve Avşaroğlu 2012; Alptekin ve Vural, 2014; Yücesoy-Özkan vd.,) göstermektedir.

Öğretmenlik uygulaması sürecinde özel eğitim öğretmeni adaylarının mesleki gelişimine katkı sağlayan önemli unsurlardan biri de zamanında ve yeterli dönüt sunulmasıdır (Erbaş ve Yücesoy 2002; Capizzi vd., 2010;). Ancak araştırmalar özel eğitim öğretmeni adaylarına sunulan dönütlerin yeterli düzeyde olmadığını (Ergenekon vd., 2008; Yücesoy-Özkan vd., 2019; Aktan, 2023) vurgu yapmaktadır.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının mesleki becerilerini olumlu yönde etkileyen faktörlerden bir diğeri de öz-değerlendirmeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Öz-değerlendirmeler özel eğitim öğretmeni adaylarının gerçekleştirdikleri uygulamalardaki eksiklikleri belirleyip düzenlemeleri için fırsatı sunmakta ve doğru uygulamalar ortaya koymalarına olanak sağlamaktadır. Bu yönüyle etkili bir öğrenme stratejisi olarak da katkı sağlamaktadır. Gerçekleştirilen çalışmalar özel eğitim öğretmeni adaylarının farklı

metotlarla gerçekleştirdikleri öz-değerlendirmelerin öğretmenlik becerilerini geliştirdiğini (Capizzi vd., 2010; Keller vd., 2005) ortaya koymaktadır.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının öz-yeterlik algılarının mesleki becerilerin sergilemede etkili olduğu (Özsüz ve Coşkun, 2012; Bayrakdar vd., 2015; Gönüldaş ve Gümüşkaya, 2022) görülmektedir. Araştırmalar öğretmenlik uygulaması derslerinin özel eğitim öğretmeni adaylarının öz-yeterlik algısı üzerinde olumlu etkileri olduğunu (Özsüz ve Coşkun, 2012) göstermektedir.

Öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaşılan farklı sorunlar ve eksiklikler bulunmakla birlikte öğretmenlik uygulaması derslerinin öğretmen adaylarının mesleki gelişimine katkı sağladığı da (Ergenekon vd., 2008; Tillman, 2011; Özsüz ve Coşkun, 2012; Vuran vd., 2014; Aydın, 2015; Doğan ve Güven, 2021; Aktan, 2023) görülmektedir.

Öğretmen yetiştirmeye ilişkin geleneksel eğitim programların yanında teknoloji tabanlı ve/ya müfredat temelli farklı uygulamaların da geliştirip uygulandığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının ihtiyaçları göz önüne alınarak geliştirilip sunulan uygulama ve eğitim programlarının öğretmenlik becerilerini geliştirmede etkili oldukları (Liaupsin 2002; Adams vd., 2005; Keller vd., 2005; Alexander vd., 2007; Capizzi vd., 2010; Fitzgerald vd., 2011; Enicks, 2012; McCormick, 2017; Aksoy vd., 2018) görülmektedir.

3 YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli

Özel Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması Destek Eğitim Portalı'nın geliştirildiği ve ÖZUDEP'in özel eğitim bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik becerileri üzerindeki etkililiğinin incelendiği bu çalışma nitel ve nicel verilerin ardışık olarak kullanıldığı çok aşamalı desene uygun olarak tasarlanmış bir karma yöntem araştırması olarak planlanmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkeni; bu çalışma kapsamında geliştirilen ÖZUDEP olup araştırmanın bağımlı değişkeni ise özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretmenlik beceri düzeylerindeki değişim olarak belirlenmiştir.

Tashakori ve Teddile (1998) karma yöntem araştırmalarını bir çalışmada nicel ve nitel yaklaşımların birlikte kullanılması olarak tanımlamışlardır. Karma yöntem araştırmaları araştırmacının nitel ve nicel yöntemler kullanarak veri toplayıp analizlerini gerçekleştirerek elde ettiği bulguları yorumladığı bir araştırma modeli (Tashakkori ve Creswell, 2007) olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda karma yöntem araştırmaları nitel ve nicel yaklaşımların birlikte kullanılması esasına dayanarak tek bir araştırma ya da bir dizi araştırmada veri toplanmasına, analiz edilmesine ve yorumlanmasına olanak veren bir araştırma metodolojisi olarak tanımlanabilir (Creswell ve Plano Clark, 2019).

Karma yöntem araştırma deseni ile planlanan bir araştırmada araştırmacının bu deseni seçmesinde etkili olan gerekçeleri açık ve net bir şekilde ortaya koyması gerekir (Creswell ve Plano Clark, 2019). Karma yönteme uygun araştırma soruları; tek bir veri kaynağının sonuçları açıklamada veya genellemede yetersiz kaldığı araştırma soruları olabileceği gibi araştırmanın amacının en uygun biçimde ifade edilmesine olanak sağlayan birden fazla aşama ya da proje gerektiren araştırma problemleri de olabilir (Creswell ve Plano Clark, 2019). Karma yöntem araştırma metodolojisine uygun olan çok aşamalı desen; merkezi bir programın hedeflerini irdelemek ve/ya geliştirmek üzere birbiri ile bağlantılı nicel ve nitel araştırmaların ardışık olarak kullanılmasına dayanır. Temel olarak bu desenin amacı tek bir program hedefini geliştirmeye yönelik olarak birbiri üzerine planlanan bir dizi araştırma sorusunu ardışık olarak ele almaktır (Creswell ve Plano Clark, 2019).

Tablo 3. 1*Çok Aşamalı Desenin Aşamaları*

Aşamalar	Birinci Aşama: İhtiyaçların belirlenmesi	İkinci aşama: Portalın değerlendirme araçlarının oluşturulması	Üçüncü aşama: Uygulama ve değerlendirme süreci
Süreç	Alan yazın taraması, Öğretim elemanları ile nitel görüşmeler ve analizi	ÖZUDEP'in geliştirilmesi, Veri toplama araçlarının belirlenmesi ve geliştirilmesi	Deneysel uygulama, Veri toplama araçlarının uygulanması ve analizi
Çıktılar	Öğretmen adaylarının uygulamaya ilişkin eğitim ve destek ihtiyaçları	ÖZUDEP, Değerlendirme araçları	ÖZUDEP'in etkililiğinin belirlenmesi

Mevcut araştırma çok aşamalı denesene uygun biçimde üç aşamalı olarak planlanmıştır. Araştırmanın ilk aşaması olan nitel araştırma deseni özel eğitim bölümü Öğretmenlik Uygulaması-2 dersini alan özel eğitim öğretmeni adaylarını desteklemek amacı ile ÖZUDEP'in geliştirilmesine yönelik gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda öncelikle en az iki dönem öğretmenlik uygulaması yürütmüş olan uygulama öğretim elemanları ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılarak betimsel analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılacak olan yarı-yapılandırılmış görüşme soruları özel eğitim alanında nitel araştırmalar yürütmüş olan iki uzmanın görüşleri alınarak oluşturulmuştur. Daha sonra gerçekleştirilen görüşmelerin analizine bağlı olarak öğretmenlik uygulamasını uygun biçimde destekleyecek bir içerik ortaya konulmuştur. İkinci aşamada nitel görüşmelerin analizi sonucunda ÖZUDEP'in içeriği bilgi içerikli eğitim videoları, öğretim videoları, uyarlanmış öğretim uygulama videoları, ders plan örnekleri, öz-değerlendirme

materyalleri, rehberlik hizmetleri, veri kayıt teknikleri ve grafik oluşturma videoları olarak belirlenmiştir. Gereksinim belirleme aşamasında elde edilen veriler doğrultusunda portalın arayüzü; a) uygulama ve bilgi içerikli materyallerin bulunduğu modüller; kavram öğretimi, beceri öğretimi, pekiştireç ve ipucu kullanımı, veri kayıt teknikleri ve grafik oluşturma modülleri, b) ödevler; ödev yükleme , dönüt verme, c) dosyalar; örnek plan, video, bilgi içerikli metinlerin paylaşımı, d) toplantılar; planlanan toplantı linklerinin paylaşımı olarak belirlenmiş ve oluşturulmuştur.

Araştırmanın üçüncü aşamasında ise nicel araştırma ve nitel araştırma verileri elde edilmiştir. Nicel veriler özel eğitim bölümü 4. sınıfta olup öğretmenlik uygulaması dersini ilk kez alan özel eğitim öğretmeni adayları ile gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örnekleme yolu ile oluşturulan deney ve kontrol gruplarından deney grubunun öğretmenlik uygulaması süresince ÖZUDEP'i kullanabilmesi için gerekli şartlar sağlanmıştır. Öğretmenlik uygulaması dersinin takvimine uygun olarak özel eğitim öğretmeni adayları öğretmenlik uygulaması dersinde kullanılan değerlendirme araçları kullanılarak değerlendirilmiş olup ÖZUDEP'i kullanan deney grubu ile kullanmayan kontrol grubunun öğretmenlik becerileri arasında anlamlı bir fark olup oluşmadığı ilişkisiz örneklem t-testi kullanılarak ortaya konulmuştur. Araştırmanın diğer bir nicel verisi ise uygulama videolarının etkililiğini belirlemek amacı ile deney grubuna uygulanan ön test-son test puanlarının ilişkili örneklem t-testi ile analiz edilmesi ile ortaya konulmuştur. Üçüncü aşamanın nitel verileri deney grubunu oluşturan özel eğitim öğretmeni adayları ile gerçekleştirilen yarı-yapılandırılmış görüşmeler yolu ile toplanmıştır. Nitel veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Nitel veriler temalar oluşturularak raporlanmıştır.

3.2 Katılımcılar

Araştırmanın gereksinim belirleme aşaması katılımcıları özel eğitim bölümünde öğretmenlik uygulaması yürüten ve öncesinde en az iki dönem öğretmenlik uygulaması derslerini yürütmüş olan 10 uygulama öğretim elemanı olarak belirlenmiştir. Araştırmanın uygulama aşamasında ise Öğretmenlik Uygulaması-2 dersini ilk kez alan 60 özel eğitim öğretmeni adayı çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen 60 katılımcıdan 30 özel eğitim öğretmeni adayı deney, 30 özel eğitim öğretmeni adayı kontrol grubuna atanmış ve nicel veriler elde edilmiştir. Deney grubuna dahil edilen 30 öğretmen adayından portalın etkililiğine ilişkin nicel veriler toplanmıştır. Ayrıca deney

grubuna atanan 12 özel eğitim öğretmen adayı ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

3.2.1 Gereksinim belirleme aşaması katılımcıları

Araştırmanın gereksinim belirleme aşamasında öncelikle öğretmenlik uygulaması dersini yürüten uygulama öğretim elemanları ile iletişime geçilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılım gösterebileceğini belirten 11 uygulama öğretim elemanından biri ile pilot görüşme gerçekleştirilmiştir. Pilot görüşme 32 yaşında, 10 yıl çalışma deneyimi, 6 dönem uygulama dersi yürütme deneyimi olan kadın uygulama öğretim elemanı ile gerçekleştirilmiştir. Pilot görüşmenin ardından 10 uygulama öğretim elmanı ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Gereksinim belirleme aşamasına dahil edilen uygulama öğretim elemanları G1-G10 aralığında kodlanmıştır. Katılımcılar 29-43 yaş aralığında olup 6 kadın 4 erkek uygulama öğretim elemanından oluşmaktadır. Katılımcıların mesleki deneyimleri 4-10 yıl aralığında olup, öğretmenlik uygulaması dersi yürütme deneyimleri 2 ila 14 dönem arasında değişiklik gösterdiği belirlenmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri ve görüşme bilgileri Tablo 3.2’de tanımlanmıştır.

Tablo 3. 2*Gereksinim Belirleme Aşaması Katılımcı Bilgileri*

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Uyg. Deneyimi (Dönem)	Çalışma deneyimi (yıl)	Görüşme Süresi	Satır	Sayfa
Katılımcı G -1	36	K	14	10	00:48:53	601	21
Katılımcı G-2	36	K	2	10	01:27:14	947	31
Katılımcı G-3	29	E	12	7	00:55:04	729	25
Katılımcı G-4	29	E	12	6	00:43:16	559	21
Katılımcı G-5	36	E	6	7	00:59:39	713	25
Katılımcı G-6	33	E	3	9	00:53:52	615	21
Katılımcı G-7	32	K	6	7	01:10:45	733	25
Katılımcı G-8	29	K	4	4	00:56:20	635	22
Katılımcı G-9	36	E	6	4	00:57:18	637	22
Katılımcı G-10	43	E	4	10	00:57:15	608	21

3.2.2 Uygulama aşaması katılımcıları

Uygulama aşamasında nicel ve nitel veriler elde edilmiştir. Araştırmanın birincil nicel verileri ÖZUDEP'i kullanan özel eğitim öğretmeni adaylarının uygulama ve kuramsal bilgi düzeylerindeki değişimi belirlemek amacı ile uygulamaya dahil edilen özel eğitim bölümü 4. Sınıf 30 özel eğitim öğretmeni adayından oluşmaktadır (Bkz. Tablo 3.3). Uygulamayı kullanan özel eğitim öğretmeni adayları altı uygulama öğretim elemanın uygulama grubunda bulunan özel eğitim öğretmen adayları arasından rastgele atama yolu ile belirlenmiştir.

Araştırmanın ikinci nicel verileri ise deney grubu ve kontrol grubunun sosyal beceri öğretimi, kavram öğretimi, ders planı hazırlama becerileri arasında anlamlı fak oluşup oluşmadığını ortaya koymak amacı ile gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda 12 farklı öğretim uygulama elemanından altı uygulama öğretim elemanın uygulama grubunda bulunan özel eğitim öğretmeni adaylarından 30 öğretmen adayı deney grubuna, diğer altı uygulama öğretim elemanın uygulama grubundan 30 öğretmen adayı ise kontrol grubuna rastgele atama yolu ile dahil edilmişlerdir. Deney grubu 19 kadın, 11 erkek öğretmen adayından kontrol grubu 18 kadın, 12 erkek öğretmen adayından oluşmuştur. Öğretmen adaylarının demografik bilgileri Tablo 3.3 ve Tablo 3.4'te gösterilmiştir.

Tablo 3. 3

Deney Grubu Demografik Bilgileri

Deney grubu (n)	Kadın	Erkek
30	19	11

Tablo 3. 4

Kontrol Grubu Demografik Bilgileri

Kontrol grubu (n)	Kadın	Erkek
30	18	12

Araştırmada uygulama aşaması katılımcıları araştırmanın deney grubuna dahil edilen 30 özel eğitim öğretmeni adayı arasından rastgele atama yolu ile belirlenen 13 özel eğitim öğretmeni adayı olarak belirlenmiştir. Belirlenen 13 özel eğitim öğretmeni adayından bir öğretmen adayı pilot çalışmaya dahil edilmiştir. Diğer 12 öğretmen adayı (Bkz. Tablo 3.5) ile de yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilerek nitel veriler elde edilmiştir. Pilot çalışmaya dahil edilen öğretmen adayı K-p olarak kodlanmış, görüşülen 12 öğretmen adayı ise K-1'den K-12 ye kadar kod isimle belirtilmiştir.

Tablo 3. 5*Nitel Veri Toplanan Katılımcıların Demografik Bilgileri*

Kod adı	Cinsiyet	Yaş
K-p	K	23
K-1	E	23
K-2	K	23
K-3	K	25
K-4	K	23
K-5	E	23
K-6	K	23
K-7	K	23
K-8	K	23
K-9	E	32
K-10	E	23
K-11	E	23
K-12	K	24

3.3 Veri Toplama Tekniği ve Araçları

3.3.1 Bağımlı Değişken

Araştırmanın bağımlı değişkeni özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretmenlik beceri düzeylerindeki değişim olarak belirlenmiştir. Bağımlı değişken kavram öğretim programı hazırlama ve uygulama, sosyal beceri öğretim programı hazırlama ve uygulama, ders planı hazırlama ve uygulama bağlamında değerlendirilmiştir.

Kavram öğretim programı hazırlama ve uygulamaya ilişkin değerlendirmeler programın ön hazırlığı, programın hazırlanması ve programın uygulanması olmak üzere üç ana başlık altında ele alınmıştır. Program ön hazırlığı süreci; çalışılacak öğrencinin kişisel bilgileri ve performans düzeyinin yazılması, çalışılacak kavramın ve nedenlerinin açıklanması, kavramın ön koşul özelliklerinin belirtilmesi ve kavrama ilişkin amaçların belirlenmesini olarak tanımlanmıştır. Programın hazırlanması süreci; kavram analizinin ve ölçü aracının tanımlanması, değerlendirme, öğretim, izleme, genelleme aşamalarına ilişkin ortam, zaman ve materyallerin betimlenmesi, değerlendirme, öğretim, izleme ve genelleme oturumlarının nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanması olarak tanımlanmıştır. Programın uygulanması aşaması; öğretim ortamının hazırlanması, başlama düzeyi verilerinin toplanması, öğretimin belirlenen yönetime ve uygulama basamaklarına uygun olarak gerçekleştirilmesi, değerlendirmenin uygun materyaller kullanılarak gerçekleştirilmesi, gerekli durumlarda uyarlamaların yapılması, izleme ve genelleme oturumlarının uygun biçimde gerçekleştirilmesi olarak tanımlanmıştır.

Sosyal beceri öğretim programı hazırlama ve uygulamaya ilişkin değerlendirmeler programın ön hazırlığı, programın hazırlanması ve programın uygulanması olmak üzere üç ana başlık altında ele alınmıştır. Program ön hazırlığı süreci; çalışılacak öğrencinin kişisel bilgileri ve performans düzeyinin yazılması, çalışılacak sosyal becerinin ve nedenlerinin açıklanması, becerinin ön koşul özelliklerinin belirtilmesi ve beceriye ilişkin amaçların belirlenmesini olarak tanımlanmıştır. Programın hazırlanması süreci; değerlendirme, öğretim, izleme, genelleme aşamalarına ilişkin ortam, zaman ve materyallerin betimlenmesi, değerlendirme, öğretim, izleme ve genelleme oturumlarının nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanması olarak tanımlanmıştır. Programın uygulanması aşaması; öğretim ortamının hazırlanması, başlama düzeyi verilerinin toplanması, öğretimin belirlenen yöneme ve uygulama basamaklarına uygun olarak gerçekleştirilmesi, değerlendirmenin uygun materyaller kullanılarak gerçekleştirilmesi, gerekli durumlarda uyarlamaların yapılması, izleme ve genelleme oturumlarının uygun biçimde gerçekleştirilmesi olarak tanımlanmıştır.

Ders planı hazırlama ve uygulamaya ilişkin değerlendirmeler programın ön hazırlığı, programın hazırlanması ve programın uygulanması olmak üzere üç ana başlık altında ele alınmıştır. Programın ön hazırlığı aşaması; ders planı materyallerin uygun biçimde hazırlanması olarak tanımlanmıştır. Programın hazırlanması aşaması; eğitim ortamının düzenlenmesi ve uygun öğretmenlik davranışlarının sergilenmesi olarak tanımlanmıştır. Programın uygulama aşaması; uygun ve etkili bir şekilde uygulamanın gerçekleştirilmesi ve uygun biçimde değerlendirmenin gerçekleştirilmesi olarak tanımlanmıştır.

3.3.2 Bağımsız değişken

Araştırmanın bağımsız değişkeni gereksinim belirleme aşamasından sonra geliştirilen ÖZUDEP olarak belirlenmiştir.

3.3.2.1 ÖZUDEP

ÖZÜDEP Öğretmenlik Uygulaması-2 dersine yönelik destek sağlamak amacı ile geliştirilmiştir. Bu bağlamda ÖZUDEP tasarlanırken arayüz ve içerik olmak üzere iki noktaya odaklanılmıştır. ÖZUDEP'in arayüzü yönetici, uygulama öğretim elemanı ve öğretmen adayı olmak üzere üç farklı kullanıcı göz önüne alınarak tasarlanmıştır. Her bir kullanıcı için yetki ve sorumluluklar farklılık göstermekte olup portalın yapısı bu duruma uygun olarak düzenlenmiştir. Yönetici arayüzü portalın yapısına müdahale edebilecek ve

içerikleri düzenleyip değiştirebilecek biçimde tasarlanmıştır. Öğretim elemanı arayüzü öğretmen adaylarını portala dahil edebilecek, ödev ve planları yönetebilecek, öğretmen adaylarına dönüt sunabilecek, toplantıları planlayabilecek, öğrencilerin portal kullanım düzeylerini değerlendirebilecek formatta tasarlanmıştır. Öğretmen adayı arayüzü ise bilgi ve uygulamaya yönelik içerilere erişebilecek, öz-değerlendirme materyallerini kullanabilecek, ödevlerini ve dosyalarını uygulama öğretim elemanına iletebilecek, portal üzerinden dönüt alabilecek, toplantı bilgilerine portal üzerinden ulaşabilecek formatta tasarlanmıştır. Kullanıcı ara yüzleri ayrıntılı olarak bir sonraki bölümde açıklanmıştır.

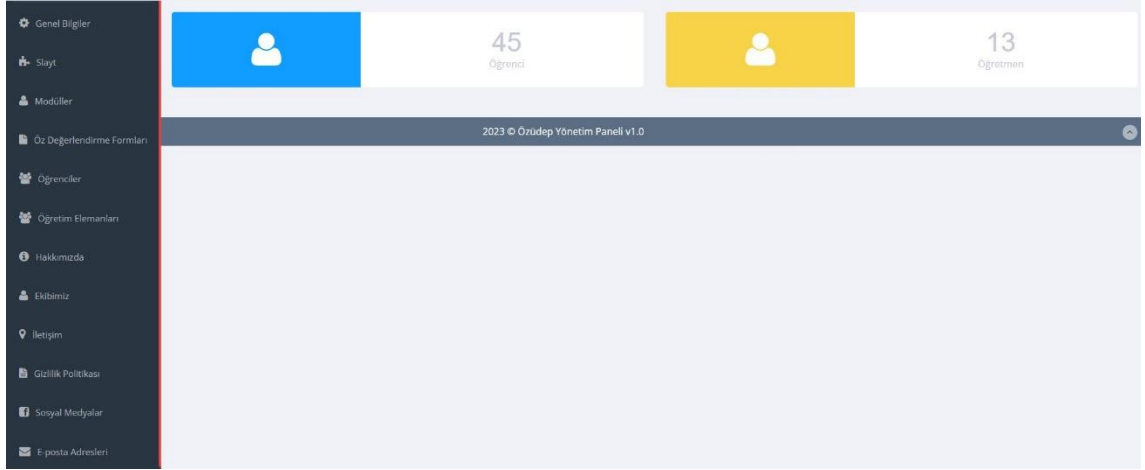
ÖZUDEP'in içeriği ise alan yazın taraması ve gereksinim belirleme süreci göz önüne alınarak belirlenmiştir. Alan yazın incelemesi sonucunda uygulamada karşılaşılan sorunlar ve özel eğitim öğretmeni adaylarının ihtiyaç duyduğu destek hizmetler göz önüne alınarak öğretim elemanları ile nitel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler doğrultusunda ÖZUDEP'in içeriğini oluşturan modüller belirlenmiştir. Görüşmelerin analizi sonucunda özel eğitim öğretmeni adaylarının kavram ve beceri öğretiminde sıklıkla kullandığı ve öğretim elemanlarının işlevsel olduğunu belirttiği yöntem ve tekniklere ilişkin içerikler tasarlanmıştır. Bu bağlamda kavram ve sosyal beceri öğretimine ilişkin farklı yöntem ve teknikleri içeren uygulama videoları, uyarlanmış uygulama videoları, plan örnekleri, öz değerlendirme materyalleri geliştirilmiştir. Bu yöntem ve tekniklere ilişkin ayrıntılar ÖZUDEP'in içeriği bölümünde açıklanmıştır. Gereksinim belirleme süreci özel eğitim öğretmeni adaylarının; kavram analizinin gerçekleştirilmesine, uygun becerilerin belirlenmesine, pekiştireç kullanımına, ip ucu kullanımına, veri kayıt teknikleri ve grafik oluşturma araçlarının kullanımına yönelik materyallere ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur. ÖZUDEP kapsamında ihtiyaç duyulan içeriklere yönelik bilgi ve uygulama materyalleri geliştirilmiştir. Bu materyallere ilişkin ayrıntılar ÖZUDEP'in içeriği bölümünde açıklanmıştır.

3.3.2.2 Yönetici arayüzü

Yönetici arayüzü portalın yapısına ve içeriğine ilişkin düzenlemeleri gerçekleştirebilecek biçimde tasarlanmıştır. Çalışmada araştırmacı tarafından yönetilen bu arayüz öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında uygulama bölüm koordinatörü tarafından kullanılacak format olarak tanımlanmıştır.

Görsel 3. 1

Yönetici Arayüzü



Yönetici arayüzünün ana sayfası menüler ve kullanıcı bilgilerini sunacak biçimde tasarlanmıştır.

Görsel 3. 2

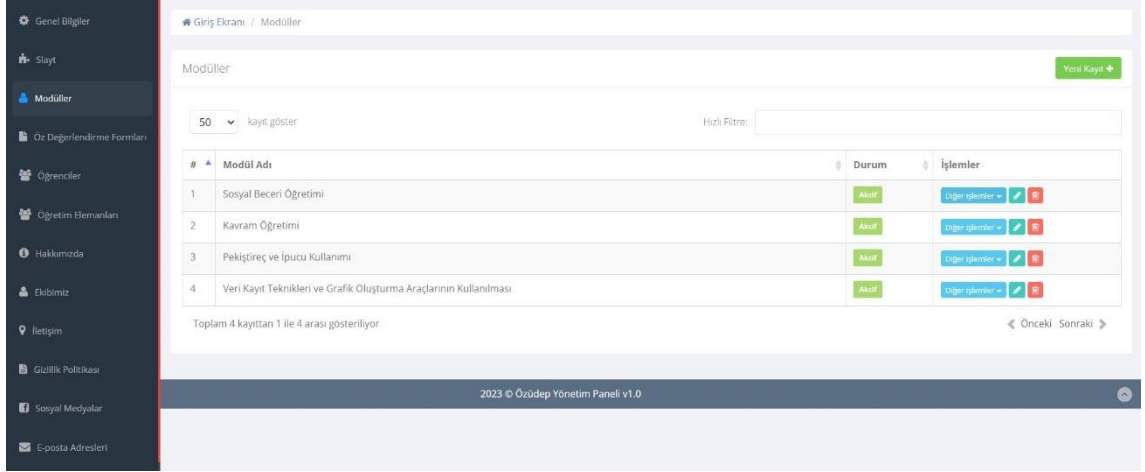
Yönetici Arayüzü



Genel bilgiler ve slayt menüsü portalın görünümünü düzenlemeye izin verecek formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 3

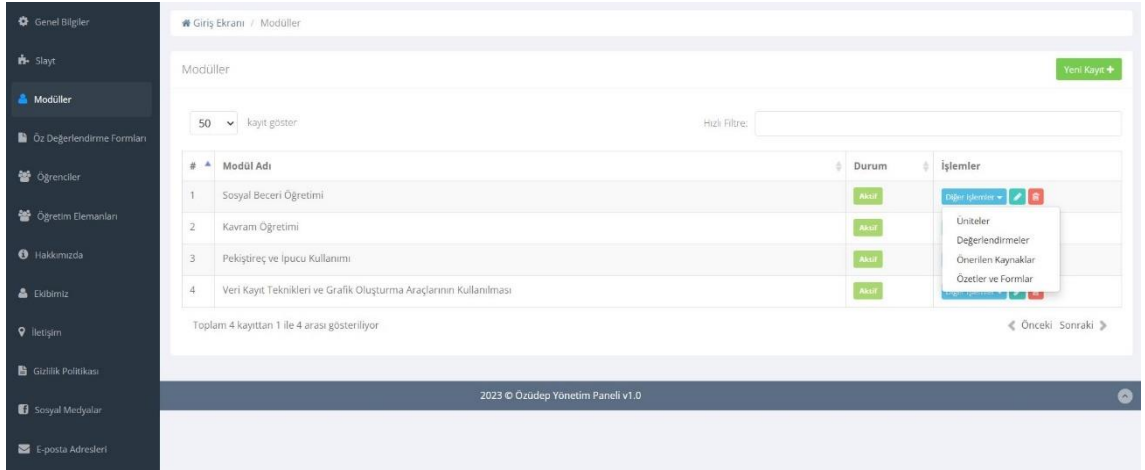
Yönetici Arayüzü



Modüller menüsü modüllerin başlıklarını ve içeriklerini düzenlemeye izin verecek formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3.4

Yönetici Arayüzü



Modüller menüsünün alt menüleri içerikleri ve başlıkları değiştirip düzenlemeye izin verecek formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3.5

Yönetici Arayüzü

Genel Bilgiler	Değerlendirmeler	Yeni Kayıt +
Slayt	Modül: Sosyal Beceri Öğretimi	
Modüller	50 kayıt göster	Hızlı Filtre:
Öz Değerlendirme Formları		
Öğrenciler		
Öğretim Elemanları		
Hakkımızda		
Eklimiz		
İletişim		
Günlük Politikası		
Sosyal Medyalar		
E-posta Adresleri		

#	Başlık	Tip	Durum	İşlemler
1	Akran video model ön değ. soruları	ÖN DEĞERLENDİRME	AKTİF	Ekle Gör Sil
2	Yetişkin video model ön değ. soruları	ÖN DEĞERLENDİRME	AKTİF	Ekle Gör Sil
3	Kendine video model ön değ. soruları	ÖN DEĞERLENDİRME	AKTİF	Ekle Gör Sil
4	Sosyal öykü (kapı çalma) ön değ. soruları	ÖN DEĞERLENDİRME	AKTİF	Ekle Gör Sil
5	Sosyal öykü (selam verme) ön değ. soruları	ÖN DEĞERLENDİRME	AKTİF	Ekle Gör Sil
6	Sosyal öykü (sıraya girme) ön değ. soruları	ÖN DEĞERLENDİRME	AKTİF	Ekle Gör Sil
7	Doğal öğretim strateji ve teknikleri ön değ. soruları	ÖN DEĞERLENDİRME	AKTİF	Ekle Gör Sil
8	Akran video model son değ. soruları	SON DEĞERLENDİRME	AKTİF	Ekle Gör Sil
9	Yetişkin video model son değ. soruları	SON DEĞERLENDİRME	AKTİF	Ekle Gör Sil
10	Kendine video model son değ. soruları	SON DEĞERLENDİRME	AKTİF	Ekle Gör Sil

Modüller menüsü alt başlıkları eklenen içerikleri, değerlendirme sorularını, plan örneklerini düzenlemeye olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 6

Yönetici Arayüzü

Genel Bilgiler	Öz Değerlendirme Formları
Slayt	Öğrenciler
Modüller	Öğretim Elemanları
Öz Değerlendirme Formları	Hakkımızda
Öğrenciler	Eklimiz
Öğretim Elemanları	İletişim
Hakkımızda	Günlük Politikası
Eklimiz	Sosyal Medyalar
İletişim	E-posta Adresleri
Günlük Politikası	
Sosyal Medyalar	
E-posta Adresleri	

#	Başlık	İşlemler
1	Ders, konu, süre, sınıf, öğretmen aday, tarih bilgilerini yazdım mı?	Ekle Gör Sil
2	Davranışsal amacı 4 kritere (Birey, davranış, koşul ve ölçüt) uygun biçimde yazdım mı?	Ekle Gör Sil
3	Yöntemi belirlememde etkili olan kriterleri belirttim mi?	Ekle Gör Sil
4	Dikkat çekici yönerge/uyarını belirttim mi?	Ekle Gör Sil
5	Hedef uyarısını belirttim mi?	Ekle Gör Sil
6	Tepki süresini belirttim mi?	Ekle Gör Sil
7	Öğrenci tepkilerini nasıl kaydedeceğimi açıkladım mı?	Ekle Gör Sil
8	Öğretim oturumunu nasıl sonlandıracağımı belirttim mi?	Ekle Gör Sil
9	Kullanacağım ipucu türünü belirttim mi?	Ekle Gör Sil
10	İpuçlarını nasıl kullanacağımı açıkladım mı?	Ekle Gör Sil
11	Bir derste kaç oturum ve her oturumda kaç deneme yapacağımı belirttim mi?	Ekle Gör Sil
12	Öğretim oturumlarını hangi ortamda gerçekleştireceğimi açıkladım mı?	Ekle Gör Sil
13	Öğretim oturumlarını hangi materyallerle gerçekleştireceğimi belirttim mi?	Ekle Gör Sil
14	Öğretim oturumlarını nasıl gerçekleştireceğimi ayrıntılı olarak açıkladım mı?	Ekle Gör Sil

Öz değerlendirme formları menüsü öz değerlendirme araçlarının düzenlenmesine olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 7

Yönetici Arayüzü

#	Ad Soyad	E-posta	İşlemler
1	deneme	brefammajeji-6975@yop.tv-sanite.com	[Icons]
2	pruprassimuku-5162@yopmail.com	pruprassimuku-5162@yopmail.com	[Icons]
3	seckin yahoo	seckingezer@yahoo.com	[Icons]
4	Student	student@student.com	[Icons]
5	ibrahim deneme 2	ibrahimdeneme2@gmail.com	[Icons]
6	ibrahim deneme 1	ibrahimdeneme1@gmail.com	[Icons]

Öğrenciler menüsü yöneticinin öğrenci bilgilerini ve öğrenci işlemlerini görebileceği ve e-posta gönderebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 8

Yönetici Arayüzü

Öğrenciler menüsü portla manuel ya da excel şablonu kullanılarak öğrenci bilgilerinin girilmesine olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 9

Yönetici Arayüzü

Modül	Durum	%
Kavram Öğretimi	Tamamlandı	100%
Sosyal Beceri Öğretimi	Tamamlandı	100%
Pekiştirme ve İpucu Kullanımı	Devam Ediyor	73%
Veri Kayıt Teknikleri ve Grafik Oluşturma Araçlarının Kullanılması	Devam Ediyor	86%

Modül: Kavram Öğretimi	
Modül: Sosyal Beceri Öğretimi	
Modül: Pekiştirme ve İpucu Kullanımı	
Modül: Veri Kayıt Teknikleri ve Grafik Oluşturma Araçlarının Kullanılması	

Öğrenciler menüsü öğrencilerin genel ilerleme düzeylerini takip etmeye fırsat sunacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 10

Yönetici Arayüzü

Modül: Kavram Öğretimi	
Kavram analizi	Tamamlandı
Bilgi Metni	Tamamlandı
Eşzamanlı İpucu Yöntemi ile Kavram Öğretimi	Tamamlandı
Uygulama Videosu (uyarlanmış) Ön Değerlendirme Son Değerlendirme	Tamamlandı
Uygulama Videosu	Tamamlandı
Eşzamanlı İpucu Yöntemi	Tamamlandı
Öğretim Planı Örneği	Tamamlandı
Öz Değerlendirme Formu Öz değerlendirme	Tamamlandı
Sabit Bekleme Süreli Öğretim Yöntemi ile Kavram Öğretimi	Tamamlandı
Uygulama Videosu (uyarlanmış) Ön Değerlendirme Son Değerlendirme	Tamamlandı
Uygulama Videosu	Tamamlandı
Sabit Bekleme Süreli Öğretim Yöntemi	Tamamlandı
Öğretim Planı Örneği	Tamamlandı
Öz Değerlendirme Formu Öz değerlendirme	Tamamlandı

Öğrenciler menüsü öğrencilerin ayrıntılı ilerleme düzeylerini takip etmeye fırsat sunacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 11

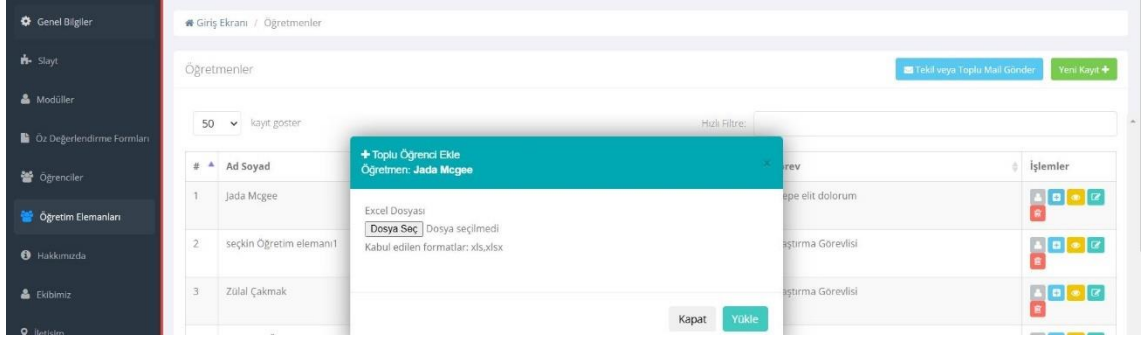
Yönetici Arayüzü

#	Ad Soyad	E-posta	Görev	İşlemler
1	Jada Mcgee	usluburakbircan@gmail.com	Saepe elit dolorum	+ - G L
2	seçkin Öğretim elemanı1	seckingezer@gmail.com	Araştırma Görevlisi	+ - G L

Öğretim elmanı menüsü yöneticinin öğretim elmanı bilgilerine ulaşabileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 12

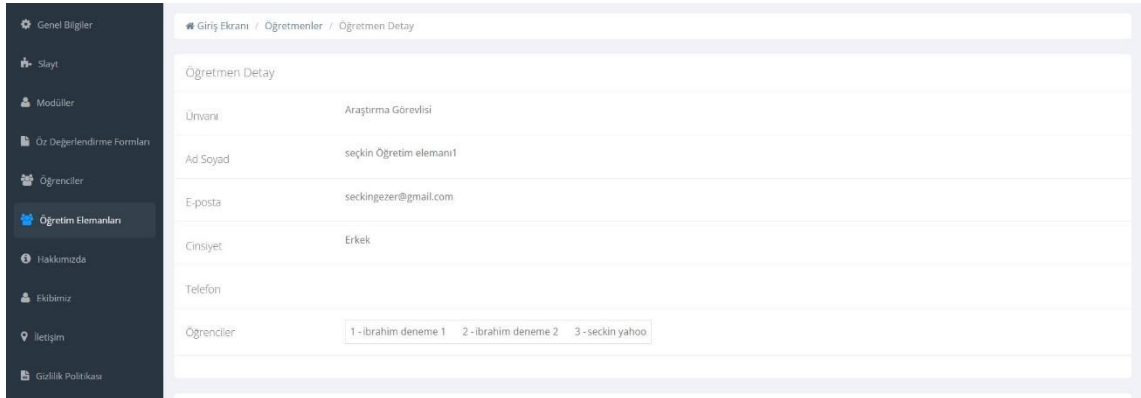
Yönetici Arayüzü



Öğretim elmanı menüsü yöneticinin öğretim elmanı üzerine öğrenci kayıtebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 13

Yönetici Arayüzü



Öğretim elmanı menüsü yöneticinin öğretim elmanı üzerine kayıtlı öğrencileri takip edebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 14

Yönetici Arayüzü

Ödev Adı	Ödev Açıklaması	Ödev Tarihi
Demene öz değerlendirme zorunlu	Eşzamanlı ipucu ile kavram öğretimi öğretim planını yükleyiniz. Planı yükledikten önce öz değerlendir...	02 Mart 2023 - 27 Mart 2023
Deneme öz değerlendirme zorunlu 2	Öğretim planınızı öz değerlendirmenizi gerçekleştirip gönderiniz.	03 Mart 2023 - 27 Mart 2023
Deneme ödev2		03 Mart 2023 - 29 Mart 2023
denem bitiş tarihi	denem bitiş tarihi	03 Mart 2023 - 03 Mart 2023
Plan örneği		03 Mart 2023 - 12 Mart 2023
kavram öğret plan		13 Mart 2023 - 20 Mart 2023
yeni ödev özdeğerlendirme yok		11 Mart 2023 - 31 Mart 2023
öz değerlendirme ipucunun giderek azaltılması		30 Mart 2023 - 03 Ekim 2023

Öğretim elmanı menüsü yöneticinin öğretim elemanın oluşturduğu dosya, ödev, toplantı bilgilerini görüntüleyip takip edebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 15

Yönetici Arayüzü

- Genel Bilgiler
- Slayt
- Modüller
- Öz Değerlendirme Formları
- Öğrenciler
- Öğretim Elemanları
- Hakkımızda
- Ekiğimiz
- İletişim
- Gizlilik Politikası
- Sosyal Medyalar
- E-posta Adresleri

2.Tanım Görseli



Fotoğraf Seç

Ekleyeceğiniz fotoğraf genişlik: 270px, yükseklik: 270px olacak şekilde ayarlanıp, eklenmelidir.

Üst Başlık: Özüdep Hakkında

Alt Başlık: Özel Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması Destek Eğitim Portalı Kısaca Özüdep Nedir?

İçerik:

Alanyazında ki çalışmalar öğretmenlik uygulaması dersini alan özel eğitim öğretmen adaylarının problem davranışlarla baş etme, kavram ve beceri öğretimi gerçekleştirme, öğretim etkinliğini başlatma ve sürdürme, yönerge sunma, pekiştirme kullanımı, ipucu kullanımı, öğrencinin odaklanmasını sağlama, ders planı hazırlama gibi bir çok alanda yeterlilikleri bulunduğunu göstermektedir. ÖZÜDEP öğretmen adaylarının daha yakın biçimde yetişmesini desteklemek amacı ile içeriğinde uygulama videoları, bilgi videoları, yazılı materyaller, plan örnekleri ve öz değerlendirme materyalleri bulunan bir yapıda planlanmıştır. ÖZÜDEP öğretmen adaylarına daha hızlı donörler verilmesine, toplantılar düzenlenmesine, koçluk sunulmasına yönelik destek sağlayan bir ara yüz kullanılarak geliştirilmiştir. ÖZÜDEP öğretmen adaylarını destekleyici bir yapıda olup Uygulama Öğretim Elemanları'nın da Öğretmenlik Uygulaması dersini daha verimli biçimde organize etmesine olanak sağlayacak biçimde olanlanmıştır.

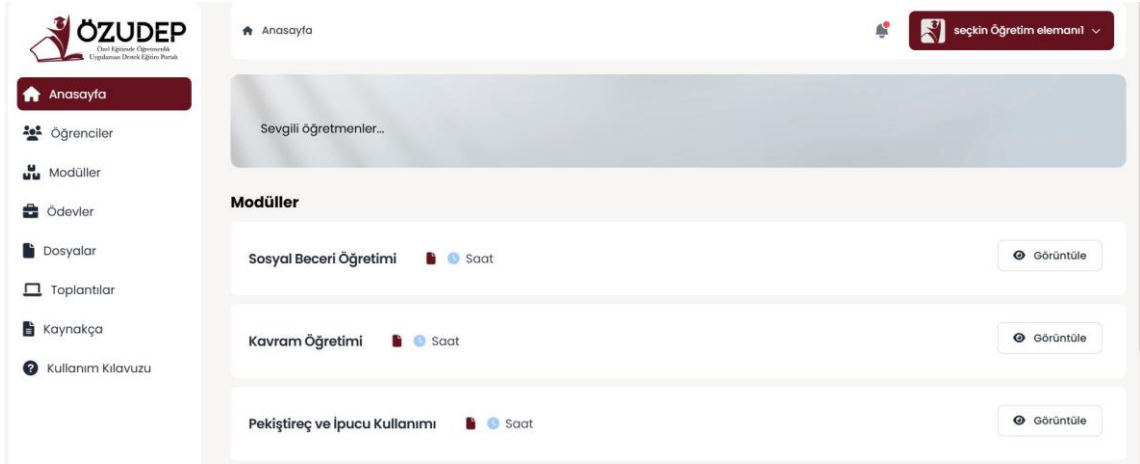
Yönetici menüsü portala ilişkin genel bilgileri ve iletişim bilgilerini düzenlemeye fırsat sunacak biçimde tasarlanmıştır.

3.3.2.3 Öğretim elemanı arayüzü

Öğretim elemanı arayüzü öğretim elemanının öğretmenlik uygulaması sürecini yönetebileceği ve takip edebileceği biçimde tasarlanmıştır. Bu ara yüz öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında öğretim elemanı tarafından kullanılabilir format olarak tanımlanmıştır.

Görsel 3. 16

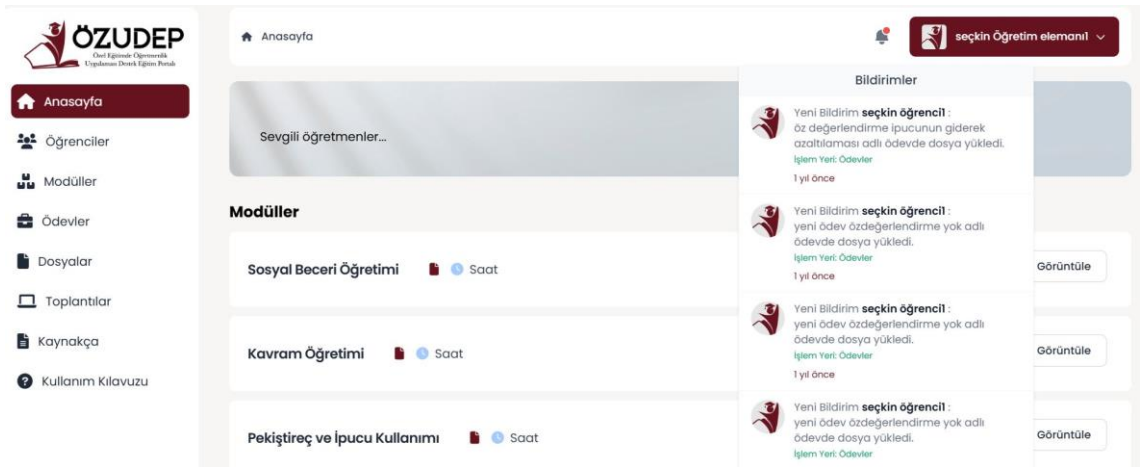
Öğretim Elemanı Arayüzü



Öğretim elmanı ana sayfası ana menüyü, anlık bildirimleri, profil bilgilerini ve modülleri gösterecek formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 17

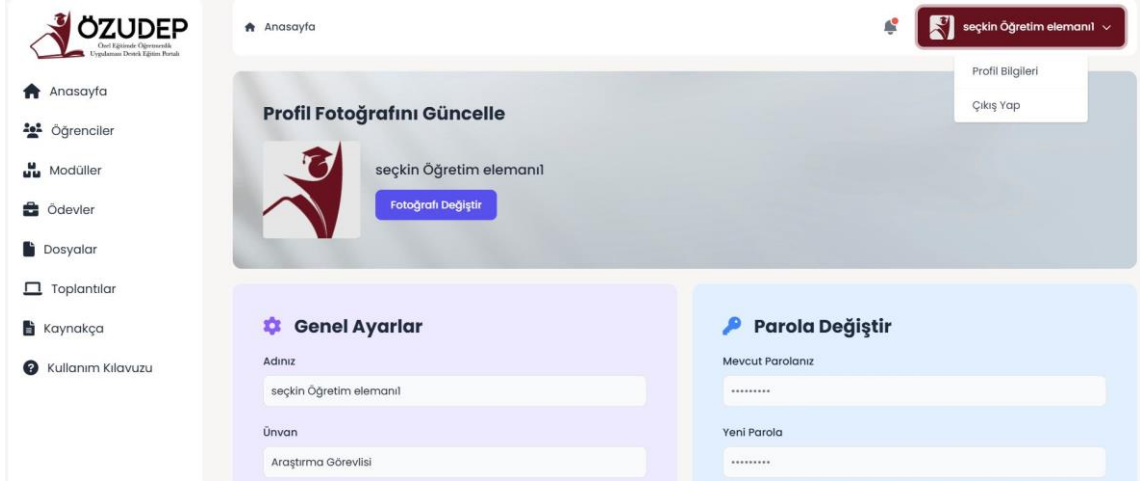
Öğretim Elemanı Arayüzü



Bildirimler menüsü öğretim elemanının yüklenen dosyaları, ödevleri ve öğrenci mesajlarını gösterecek formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 18

Öğretim Elemanı Arayüzü



Profil bilgileri butonu öğretim elemanının kişisel bilgilerini ve şifre işlemlerini düzenleyebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 19

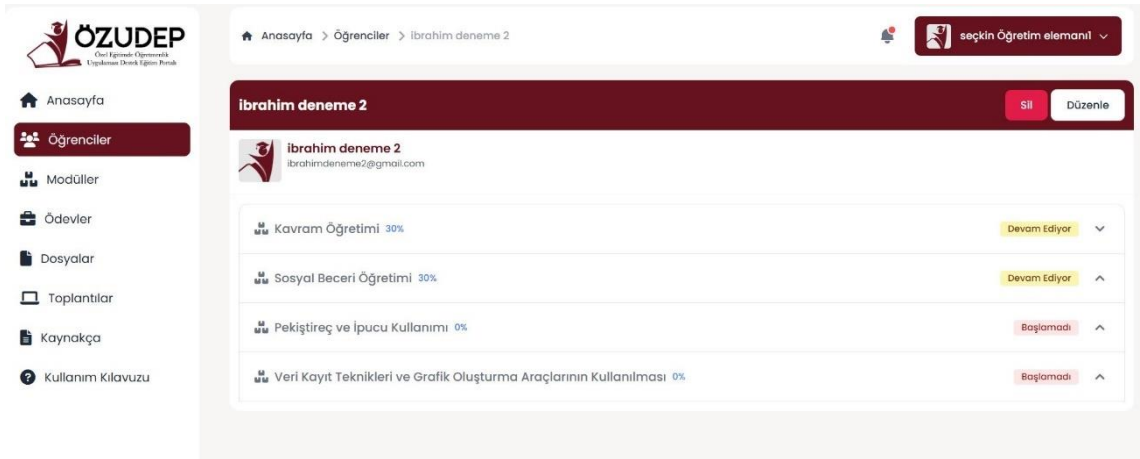
Öğretim Elemanı Arayüzü



Öğrenciler menüsü öğretim elemanının öğrenci bilgilerini görüntüleyebileceği, manuel ya da excel şablonları kullanarak öğrenci ekleyebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 20

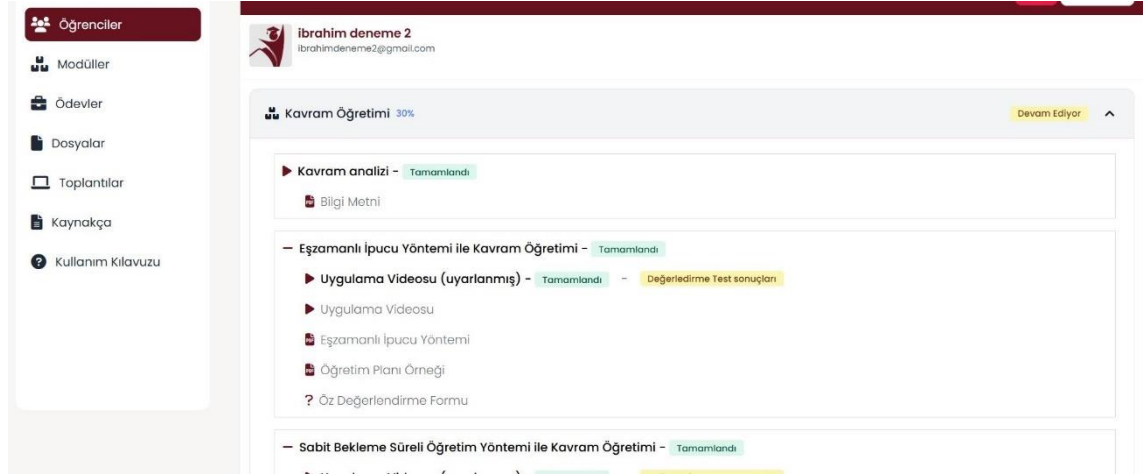
Öğretim Elemanı Arayüzü



Öğrenciler menüsü öğretim elemanının öğrenci portal kullanım performanslarını görüntüleyebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 21

Öğretim Elemanı Arayüzü



Öğrenciler menüsü öğretim elemanının öğrenci portal kullanım performanslarına ilişkin ayrıntılı bilgileri görüntüleyebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 22

Öğretim Elemanı Arayüzü



Öğrenciler menüsü öğretim elemanının değerlendirme sorularına ilişkin öğrenci performanslarına erişebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 23

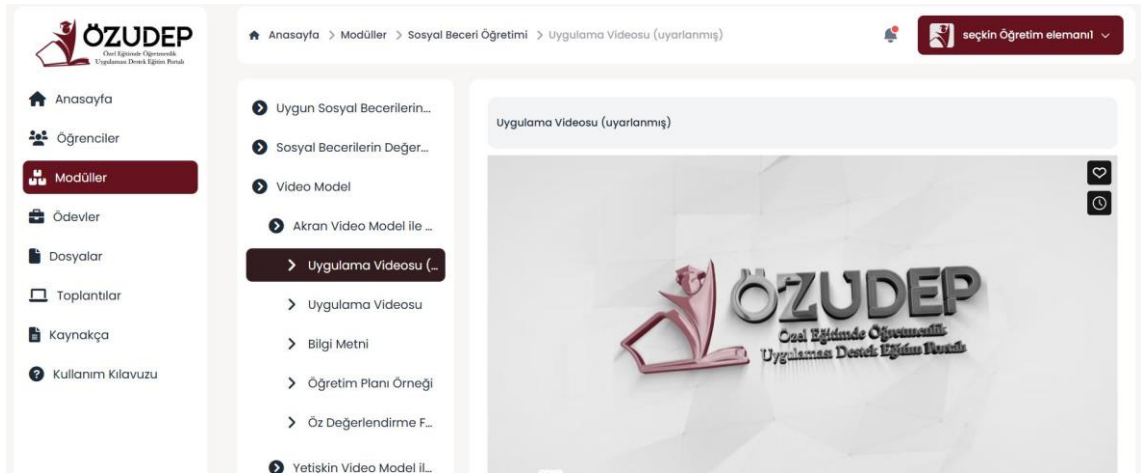
Öğretim Elemanı Arayüzü



Öğrenciler menüsü öğretim elemanının değerlendirme sorularına ilişkin öğrenci performanslarına erişebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 24

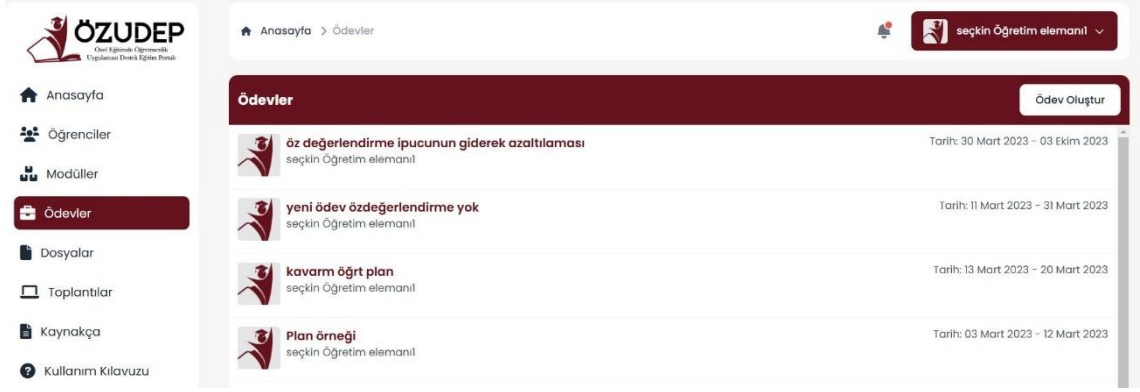
Öğretim Elemanı Arayüzü



Öğretim elemanı arayüzü öğretim elemanın değerlendirme materyallerine, uygulama ve bilgi içerikli materyallere erişimine olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 25

Öğretim Elemanı Arayüzü



Ödevler menüsü öğretim elemanın son yükleme tarihli ödevler oluşturulmasına olanak sağlayacak biçimde tasarlanmıştır.

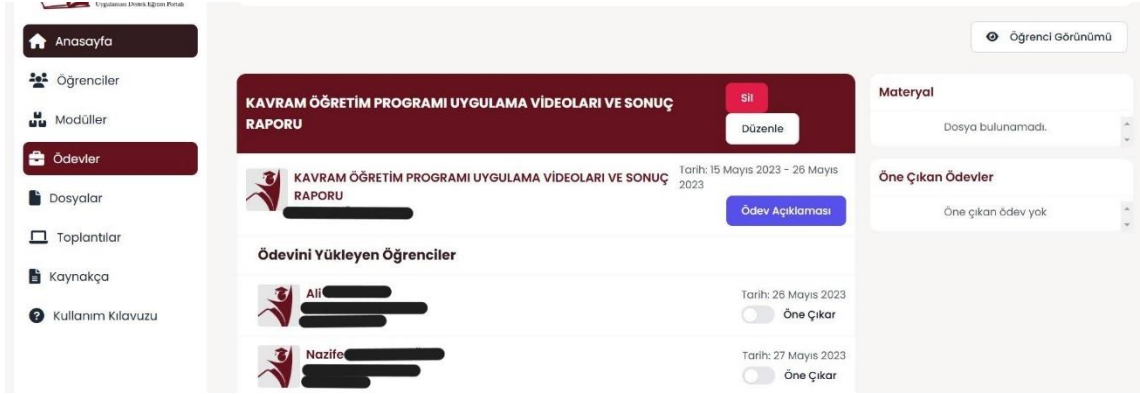
Görsel 3. 26

Öğretim Elemanı Arayüzü

Ödevler menüsü ödevlere yönelik materyal eklemeye, öz değerlendirme formlarına yönlendirmeye ve istenildiği zaman kullanılabilir duruma getirmeye uygun formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 27

Öğretim Elemanı Arayüzü



Ödevler menüsü öğretim elemanının ödev yükleme bilgilerine ve yüklenen ödev içeriklerine erişimine olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 28

Öğretim Elemanı Arayüzü



Dosyalar menüsü öğretim elemanının uygulama dersi materyallerini ya da destekleyici materyalleri paylaşmasına olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

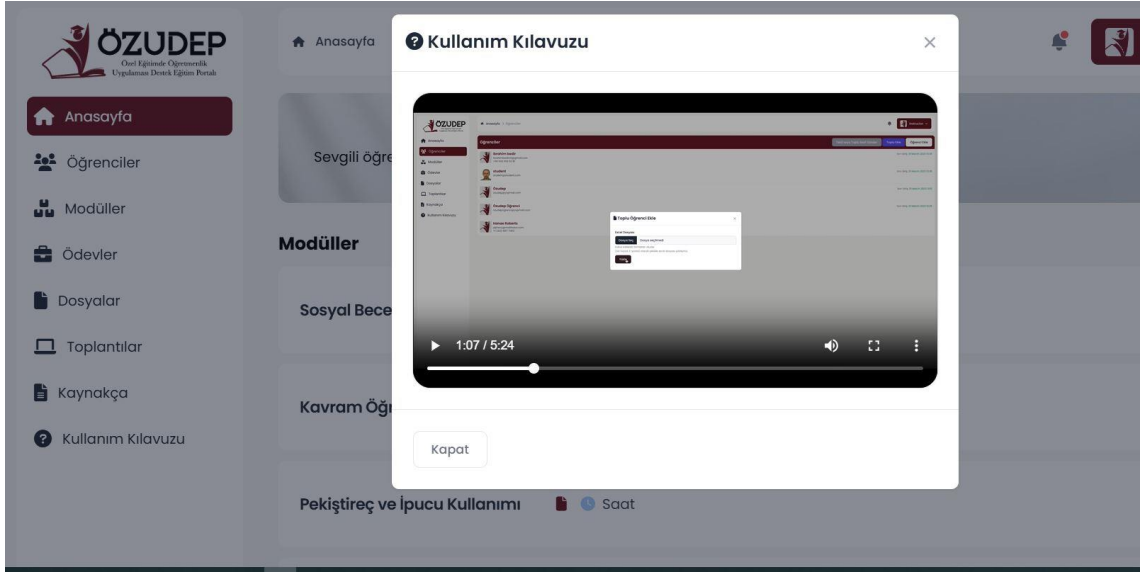
Görsel 3. 29

Öğretim Elemanı Arayüzü

Toplantılar menüsü öğretim elemanının toplantı bilgilerini ve bağlantılarını paylaşmasına olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 30

Öğretim Elemanı Arayüzü



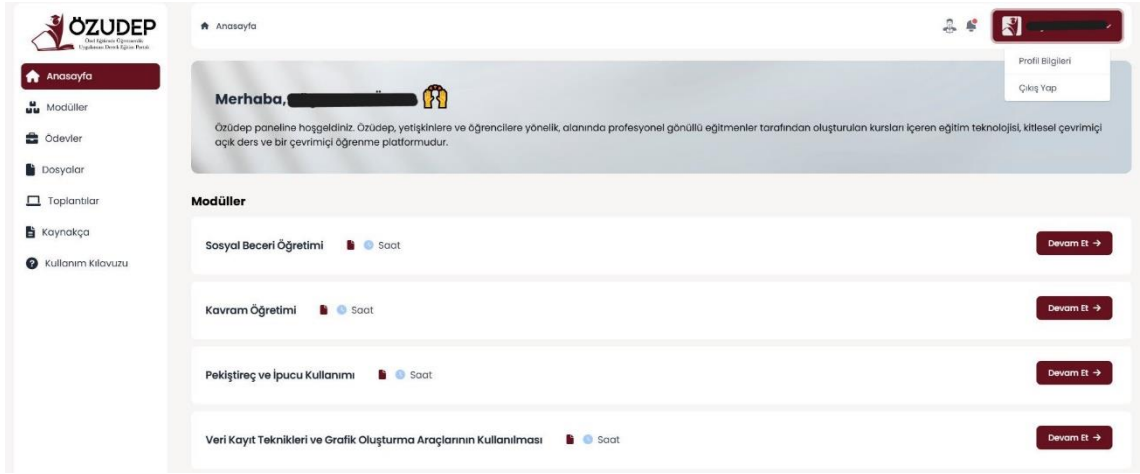
Kullanım kılavuzu öğretim elemanı arayüzünün kullanımına yönelik video içeriği sunacak formatta tasarlanmıştır.

3.3.2.4 Öğretmen adayı arayüzü

Öğretmen adayı arayüzü özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecine ilişkin görev ve sorumluluklarını yerine getirebileceği ve destek hizmetleri alabileceği biçimde tasarlanmıştır. Bu ara yüz öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında öğretmen adayı tarafından kullanılacak format olarak tanımlanmıştır.

Görsel 3. 31

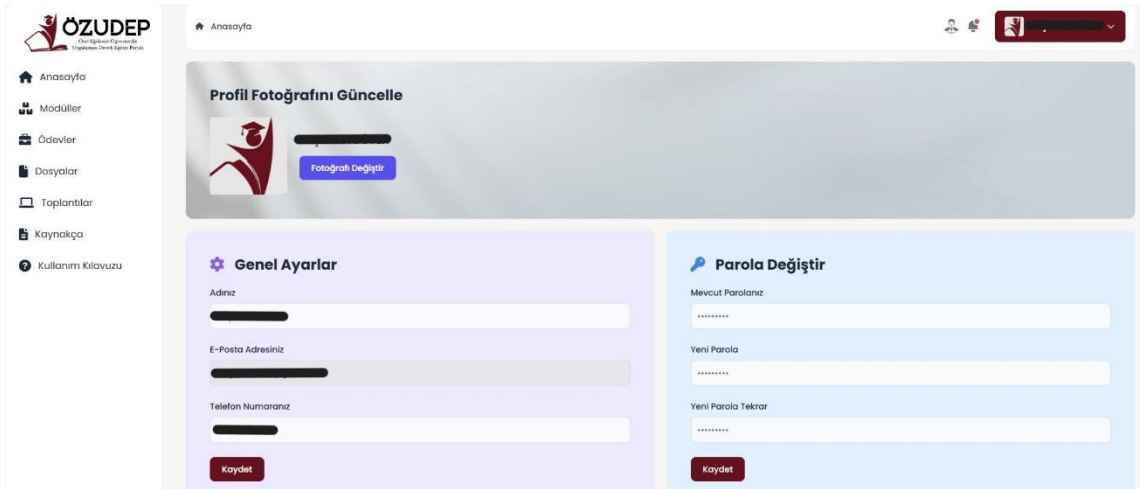
Öğretmen Adayı Arayüzü



Öğretmen adayı ana sayfası ana menüyü, anlık bildirimleri, profil bilgilerini ve modülleri gösterecek formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 32

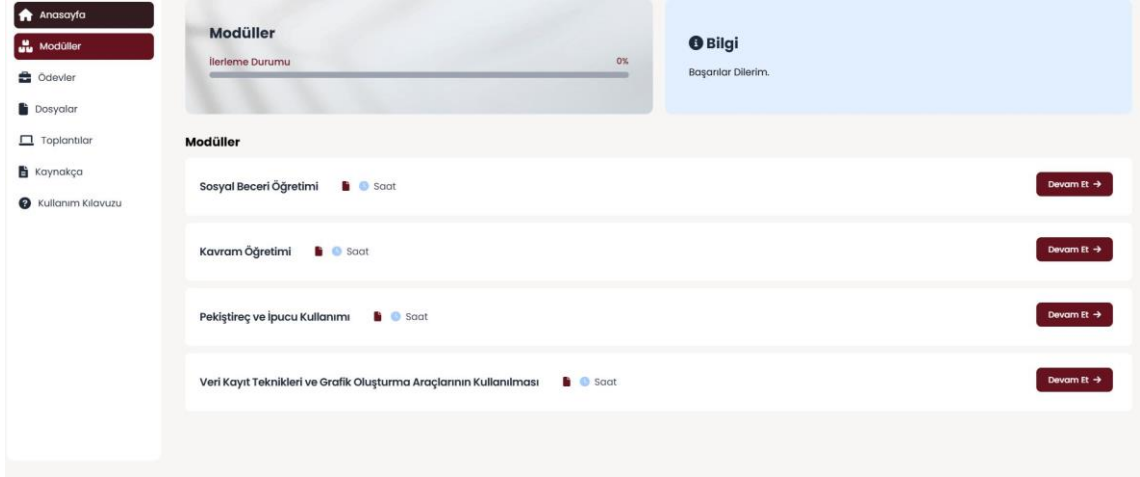
Öğretmen Adayı Arayüzü



Profil bilgileri butonu öğretim elemanının kişisel bilgilerini ve şifre işlemlerini düzenleyebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 33

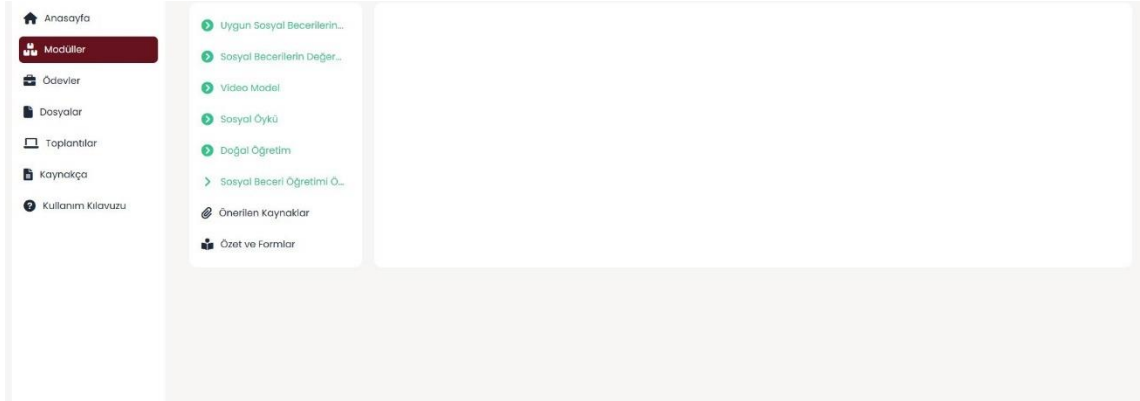
Öğretmen Adayı Arayüzü



Öğretmen adayı arayüzü modüller menüsü uygulama ve kavramsal bilgi içerikli videolara, öz değerlendirme formlarına ve günlük plan örneklerine erişim sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 34

Öğretmen Adayı Arayüzü



Modüllerin alt başlıkları çeşitli üniteler olarak tasarlanmıştır.

Görsel 3. 35

Öğretmen Adayı Arayüzü



Ünitelerin alt başlıkları uyarlanmış uygulama videoları, uygulama videoları, bilgi metinleri, plan örnekleri, öz değerlendirme formları gibi alt başlıklar olarak tasarlanmıştır.

Görsel 3.36

Öğretmen Adayı Arayüzü



Alt başlıkların içeriklerine ilişkin çeşitli örnekler görsellerde sunulmuştur.

Görsel 3.37

Öğretmen Adayı Arayüzü

Alt başlıkların içeriklerine ilişkin çeşitli örnekler görsellerde sunulmuştur.

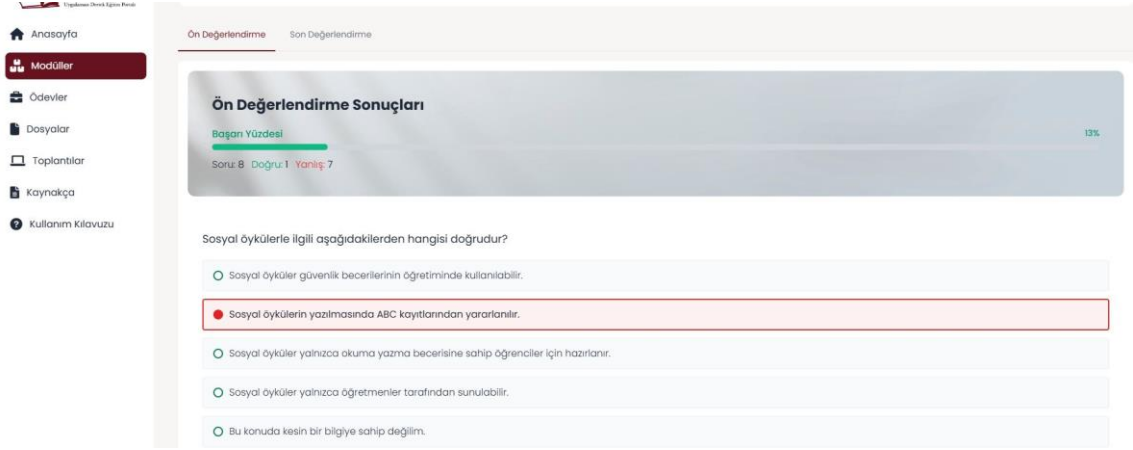
Görsel 3. 38

Öğretmen Adayı Arayüzü

Öğretmen adayları arayüzü uygulama videolarını izlemeden önce ön değerlendirme gerçekleştirilmesine olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 39

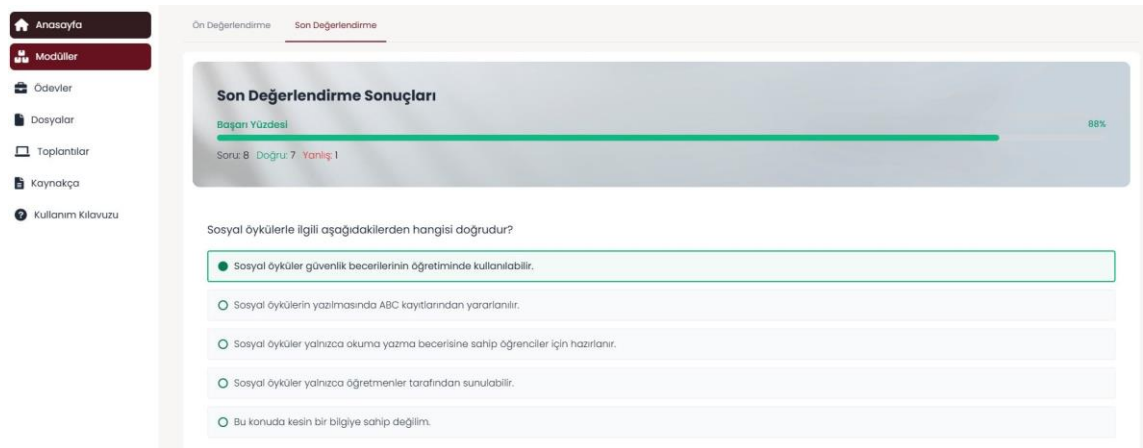
Öğretmen Adayı Arayüzü



Öğretmen adayı arayüzü öğretmen adaylarının ön değerlendirme sonuçlarına erişebileceği formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 40

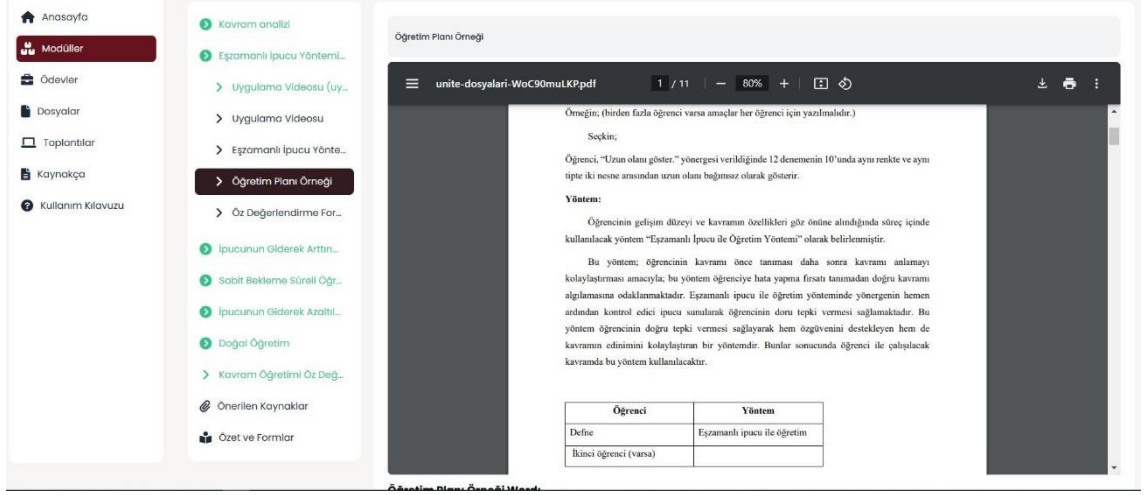
Öğretmen Adayı Arayüzü



Öğretmen adayı arayüzü uygulama videolarını izledikten sonra son değerlendirme gerçekleştirilmesine ve son değerlendirme sonuçlarına erişime olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 41

Öğretmen Adayı Arayüzü



Öğretmen adayı arayüzü öğretmen adaylarının öğretim planlarını incelemesine, planları ve değerlendirme formlarını Word dosyası olarak indirip kullanmalarına olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

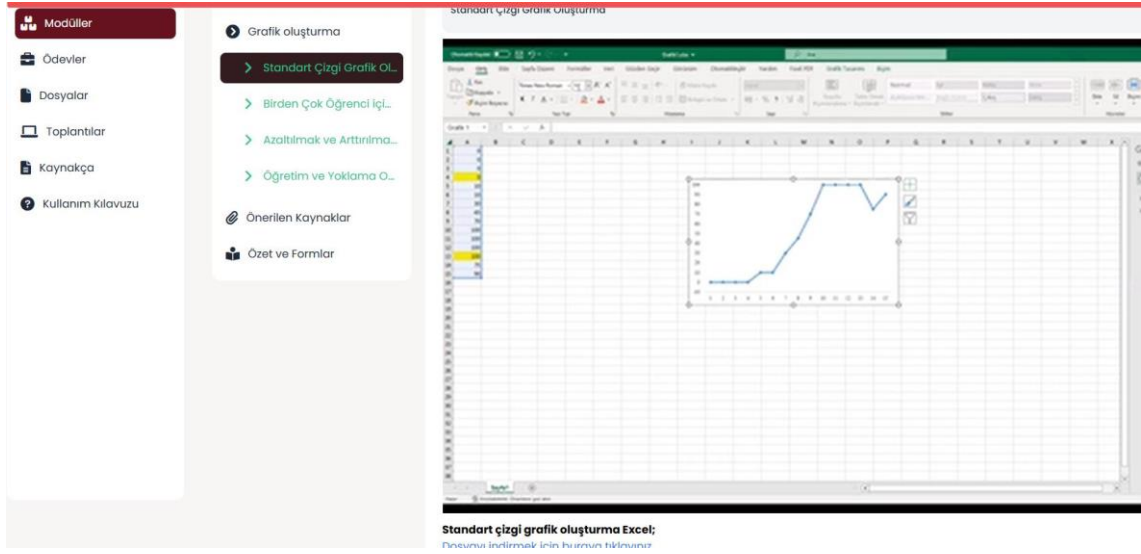
Görsel 3. 42

Öğretmen Adayı Arayüzü

Öğretmen adayı arayüzü öğretmen adaylarının hazırladıkları materyallere ilişkin öz değerlendirme gerçekleştirmelerine olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 43

Öğretmen Adayı Arayüzü



Öğretmen adayı arayüzü öğretmen adaylarının grafik oluşturma içeklerinin erişimine ve hazır excel şablonu olarak indirip kullanmalarına olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 44

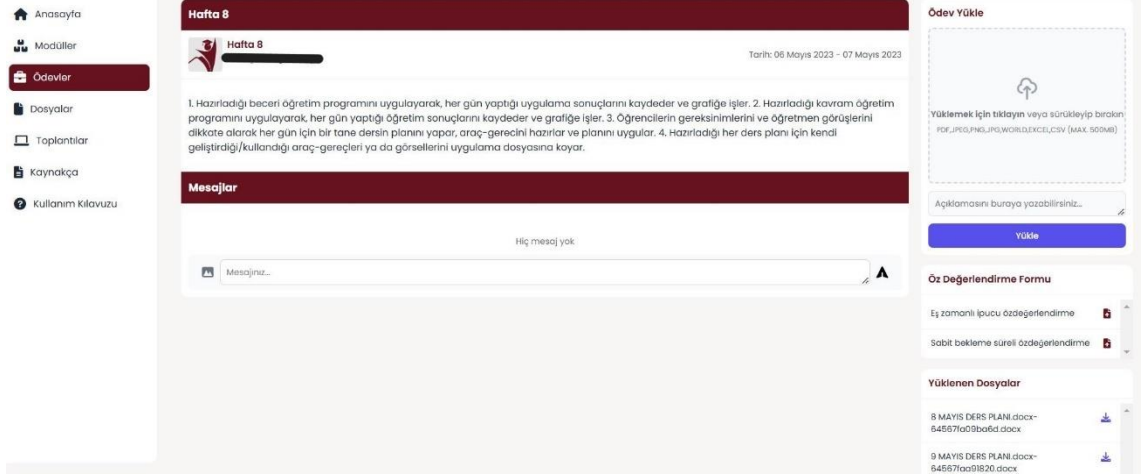
Öğretmen Adayı Arayüzü

Anasayfa	Modüller	Ödevler	Dosyalar	Toplantılar	Kaynakça	Kullanım Kılavuzu
Ödevler						
KAVRAM ÖĞRETİM PROGRAMI UYGULAMA VİDEOLARI VE SONUÇ RAPORU Tarih: 15 Mayıs 2023 - 26 Mayıs 2023						
Hazırladığı kavram öğretim programını uyguladığı öğretim videosunu yükler, her gün yaptığı uygulama sonuçlarını kaydeder ve grafiğe işler sonuç raporunu hazırlar.						
SOSYAL BECERİ ÖĞRETİM PROGRAMI SONUÇ RAPORU VE UYGULAMA VİDEOLARI Tarih: 15 Mayıs 2023 - 26 Mayıs 2023						
Hazırladığı beceri öğretim programını uyguladığı öğretim videosunu yükler, her gün yaptığı uygulama sonuçlarını kaydeder ve grafiğe işler sonuç raporunu hazırlar.						
HAFTA 9 Tarih: 15 Mayıs 2023 - 16 Mayıs 2023						
1. Hazırladığı beceri öğretim programını uygulayarak, her gün yaptığı uygulama sonuçlarını kaydeder ve grafiğe işler. 2. Hazırladığı kavram öğretim programını uygulayarak, her gün yaptığı öğretim sonuçlarını kaydeder ve grafiğe işler. 3. Öğrencilerin gereksinimlerini ve öğretmen görüşlerini dikkat...						
Hafta 8 Tarih: 06 Mayıs 2023 - 07 Mayıs 2023						
1. Hazırladığı beceri öğretim programını uygulayarak, her gün yaptığı uygulama sonuçlarını kaydeder ve grafiğe işler. 2. Hazırladığı kavram öğretim programını uygulayarak, her gün yaptığı öğretim sonuçlarını kaydeder ve grafiğe işler. 3. Öğrencilerin gereksinimlerini ve öğretmen görüşlerini dikkat...						
HAFTA 7 Tarih: 29 Nisan 2023 - 01 Mayıs 2023						
1. Hazırladığı beceri öğretim programını uygulayarak, her gün yaptığı uygulama sonuçlarını kaydeder ve grafiğe işler. 2. Hazırladığı kavram öğretim programını uygulayarak, her gün yaptığı öğretim sonuçlarını kaydeder ve grafiğe işler. 3. Öğrencilerin gereksinimlerini ve öğretmen görüşlerini dikkat...						

Öğretmen adayı arayüzü ödev menüsü öğretim elmanı tarafından oluşturulan ödevlere dosya yüklenmesine olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 45

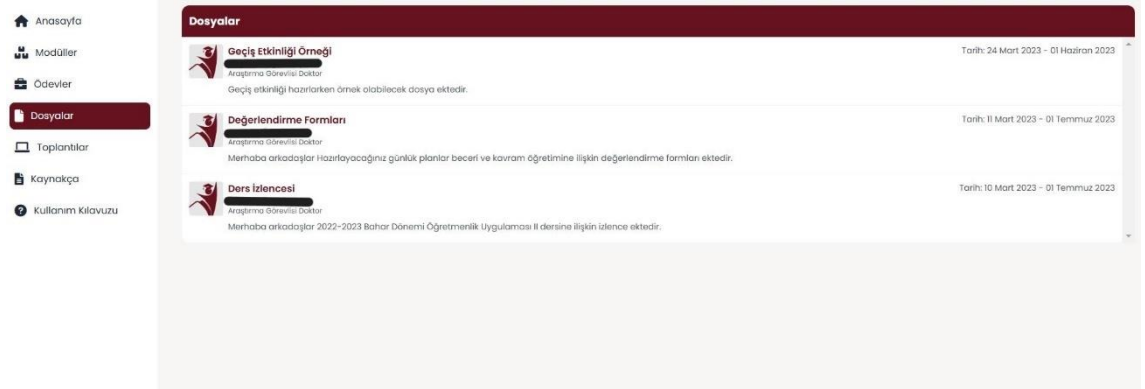
Öğretmen Adayı Arayüzü



Öğretmen adayı arayüzü ödev menüsü öğretim elmanı tarafından oluşturulan ödevlere dosya yüklenmesine olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 46

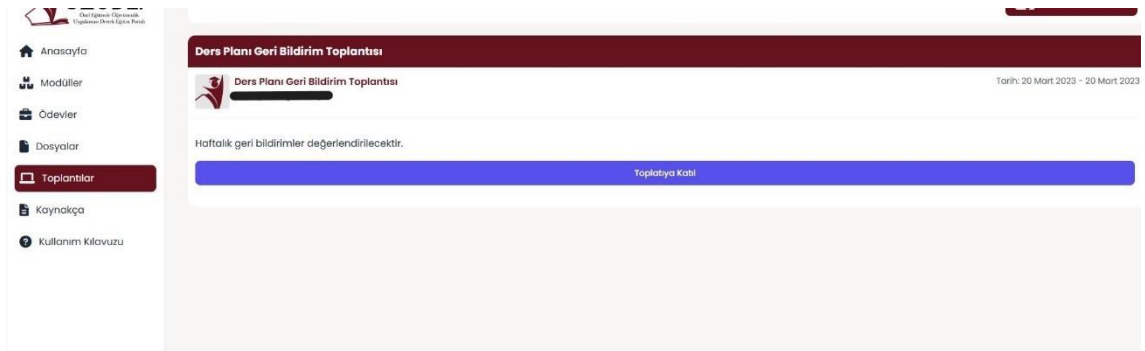
Öğretmen Adayı Arayüzü



Öğretmen adayı arayüzü ödev menüsü öğretim elmanı tarafından oluşturulan dosyaları incelemeye ve indirmeye olanak sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 47

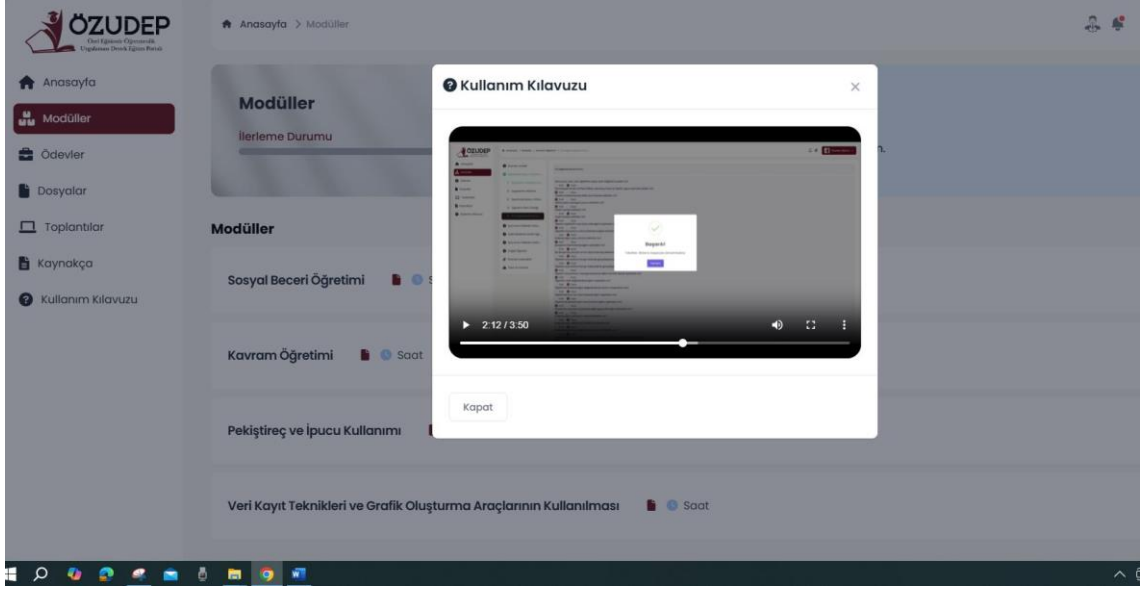
Öğretmen Adayı Arayüzü



Öğretmen adayı arayüzü toplantı menüsü öğretim elmanı tarafından oluşturulan toplantılara erişim sağlayacak formatta tasarlanmıştır.

Görsel 3. 48

Öğretmen Adayı Arayüzü



Kullanım kılavuzu öğretmen adayı arayüzünün kullanımına yönelik video içeriği sunacak formatta tasarlanmıştır.

3.3.2.5 ÖZUDEP'in içeriği

Kuramsal bilgi içeren videolar

Kuramsal bilgi içeren videolar kavram öğretimi, sosyal beceri öğretimi, pekiştireç kullanımı, ipucu kullanımı ve veri kayıt tekniklerine yönelik geliştirilmişlerdir. İçerikler gerekessim belirleme aşamasında toplanan verilerin analizi ve öğretmenlik uygulaması ders izlencesi doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu bağlamda kuramsal bilgi içeren videolar uygun sosyal becerilerin belirlenmesi, sosyal becerilerin değerlendirilmesi, kavram analizi, doğal öğretim stratejileri, uygun pekiştireçlerin ve pekiştireç tarifesinin belirlenmesi, ipucu kullanımı ve ipucu hiyerarşisi, anekdot kaydı, grafik oluşturma olarak alan uzmanları tarafından hazırlanmıştır. Kuramsal bilgi içeren tüm videoların yazılı metinleri portala eklenmiştir. Ayrıca grafik oluşturma videoları indirilebilir ve düzenlenebilir örnek Excel şablonları ile desteklenmişlerdir.

Uygulama videoları

Uygulama videoları sosyal beceri ve öğretimine ilişkin yöntem ve teknikler, pekiştireçlerin sunulması ve silikleştirilmesi, ipucu kullanımı ve silikleştirilmesine yönelik olarak oluşturulmuştur. Uygulama videolarına ilişkin kısa bilgi metinleri de portala eklenmiştir. Uygulama videoalarının ilk bölümlerinde uzman tarafından gerekli açıklamalar yapılmış ikinci bölümlerinde ise çocukla birebir uygulama gerçekleştirilmiştir.

Sosyal beceri öğretimine ilişkin uygulama videoları video modelle öğretim, sosyal öykü ile öğretim ve doğal öğretim yöntemleri kullanılarak oluşturulmuştur. Video modelle öğretime ilişkin akran video model, yetişkin video model ve kendine model olma olmak üzere üç farklı teknik ve üç farklı sosyal beceri ele alınarak uygulamalı olarak hazırlanmıştır. Sosyal öykü ile öğretim öykü sunumunda farklı materyaller kullanılarak üç farklı sosyal beceri için uygulamalı olarak hazırlanmıştır. Doğal öğretim yöntemleri ile sosyal beceri öğretimi kendi kendine konuşma, paralel konuşma, seçenek sunma, genişletme, talep etme model olma, bekleme süreli öğretim gibi doğal öğretim stratejileri, nitelikli yetişkin davranışları ve çevresel düzenlemeler olmak üzere çeşitli becerilere yönelik olarak hazırlanmışlardır.

Kavram öğretimine yönelik uygulama videoları yanlışsız öğretim yöntemleri ve doğal öğretim yöntemleri kullanılarak oluşturulmuştur. Yanlışsız öğretim yöntemlerinden eşzamanlı ipucu ile öğretim, ipucunun giderek arttırılmasıyla öğretim, ipucunun giderek azaltılmasıyla öğretim, sabit bekleme süreli öğretim teknikleri kullanılarak dört farklı kavram için uygulama videoları hazırlanmıştır. Doğal öğretim yöntemleri ile kavram öğretimi kendi kendine konuşma, paralel konuşma, seçenek sunma, genişletme, talep etme model olma, bekleme süreli öğretim gibi doğal öğretim stratejileri, nitelikli yetişkin davranışları ve çevresel düzenlemeler olmak üzere çeşitli kavramlara yönelik olarak hazırlanmışlardır.

Uyarlanmış uygulama videoları

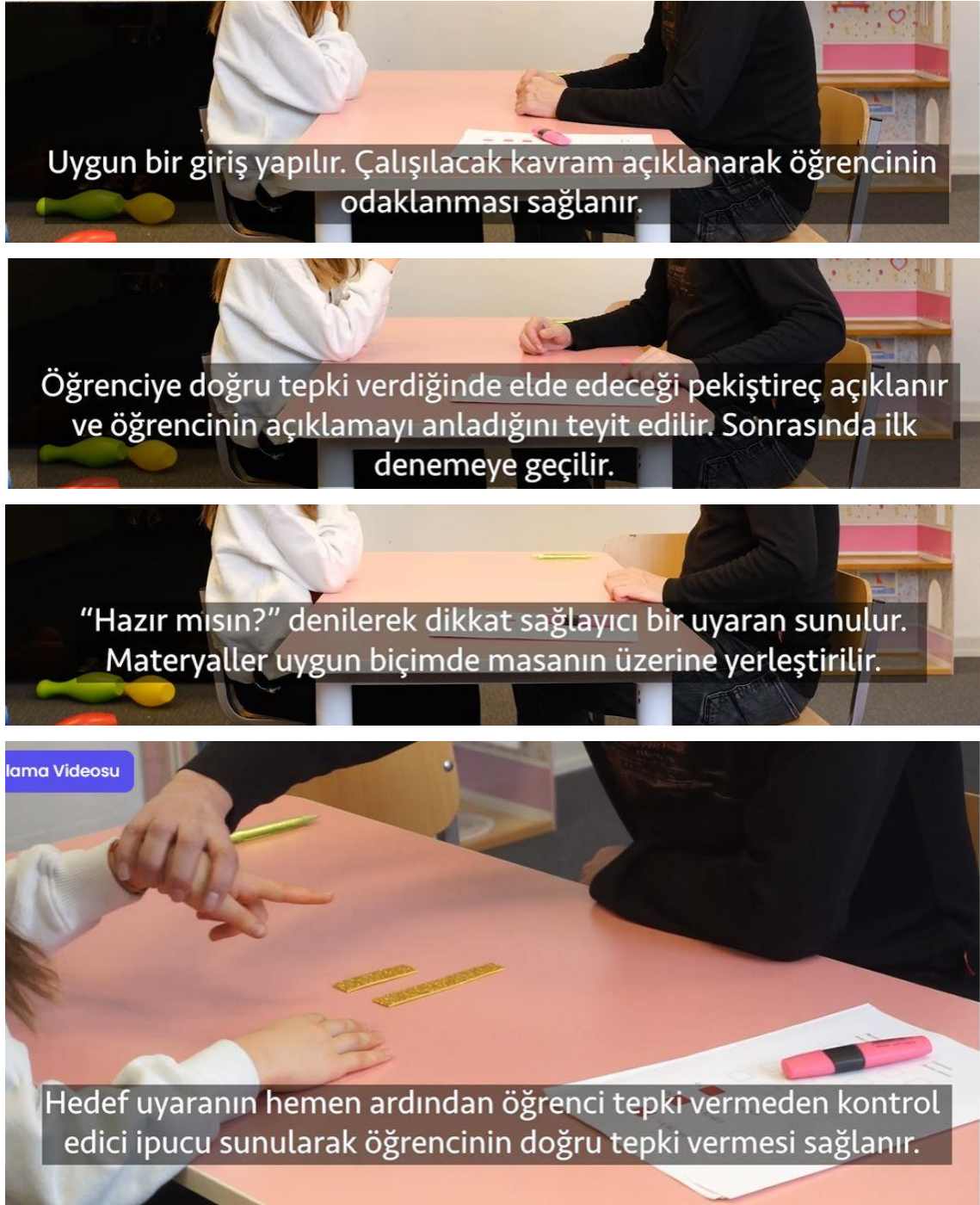
Uyarlanmış uygulama videoları uygulama videoalarının alt yazılarla desteklenmesi sağlanarak hazırlanmıştır. Uyarlanmış uygulama videoları yanlışsız öğretim yöntemleri, sosyal öykü ile öğretim ve video modelle öğretim yöntemlerine yönelik oluşturulmuşlardır. Bu videolarda yöntemlerin özellikleri dikkate alınarak kritik noktalar özel eğitim öğretmenleri adaylarına alt yazılı olarak sunulmuştur.

Uyarlanmış video örneği

Uyarlanmış video örneği eşzamanlı ipucu yöntemi ile kavram öğretimine yönelik hazırlanan içerikten aktarılmıştır. Uygulamacı çocuğa yönelik öğretim ve değerlendirme oturumlarını düzenlerken alt azı ile uygulamanın aşamaları açıklanmış önemli noktalara ilişkin kısa bilgi notları eklenmiştir (Bkz.Görsel 3.49 ve Görsel 3.50).

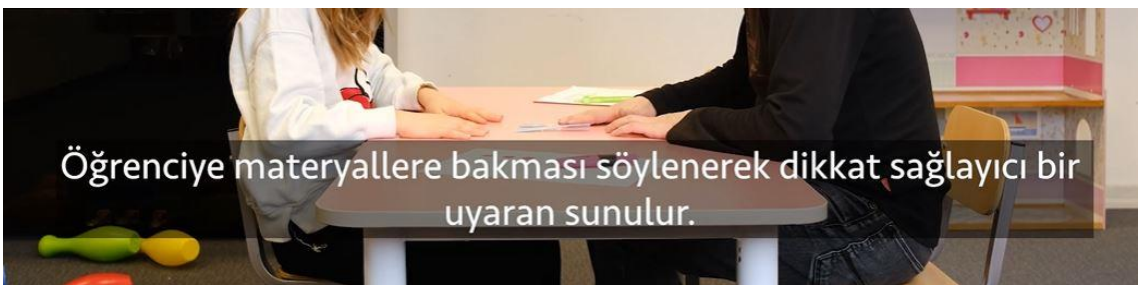
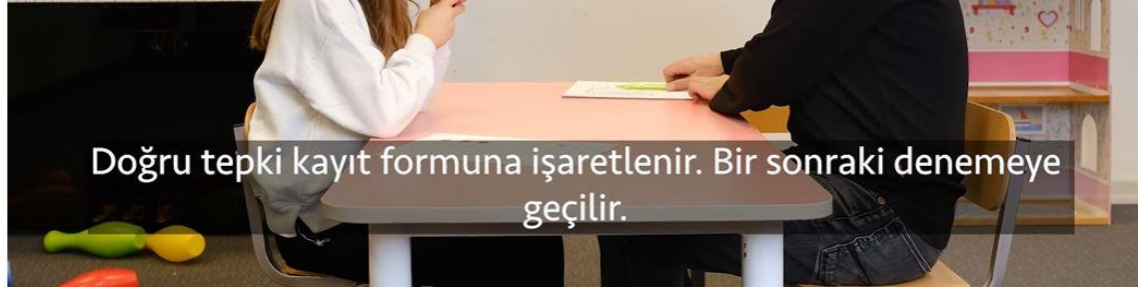
Görsel 3. 49

Uyarlanmış Uygulama Videosu Öğretim Oturumu Örneği



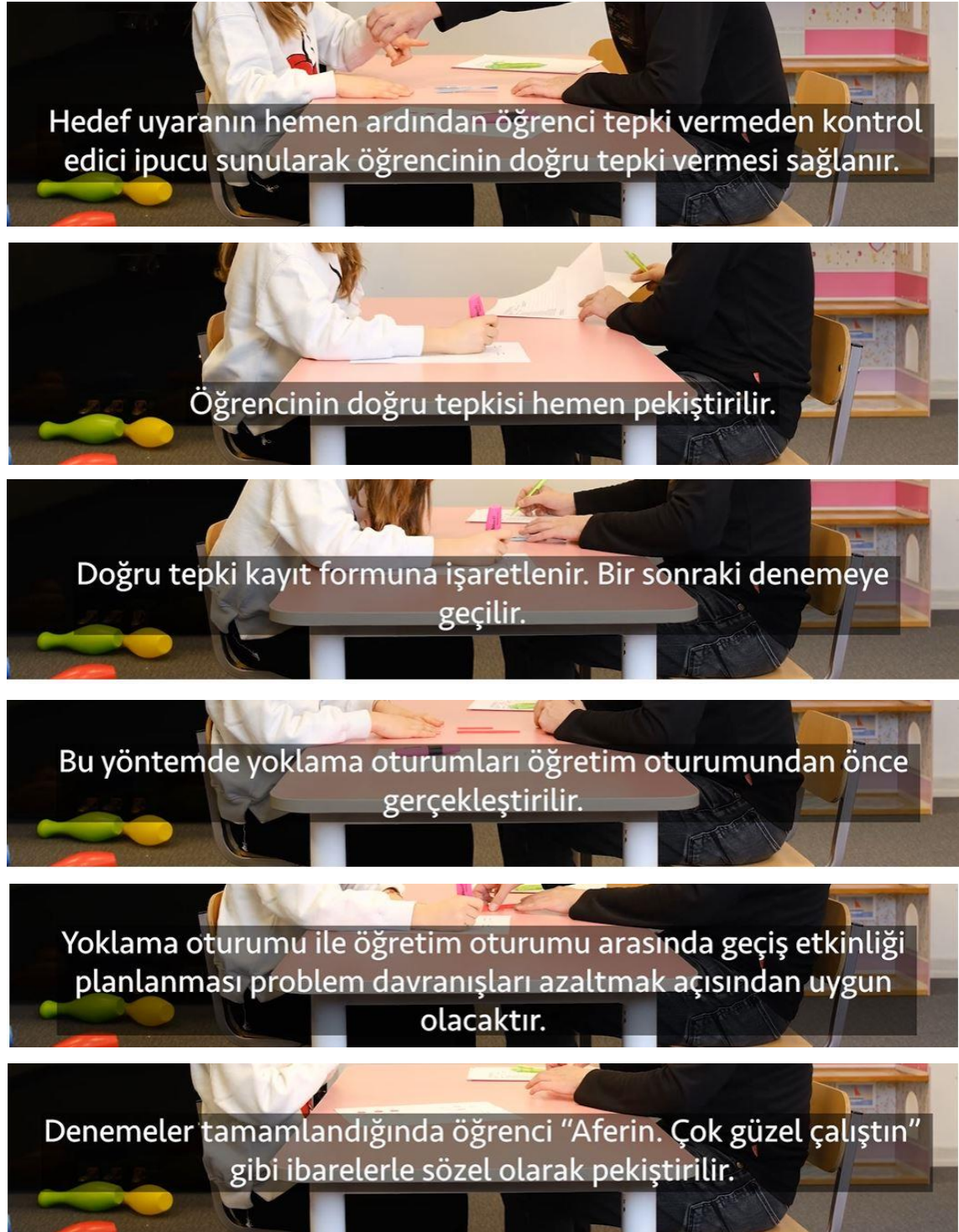
Görsel 3. 49 (Devam)

Uyarlanmış Uygulama Videosu Öğretim Oturumu Örneği



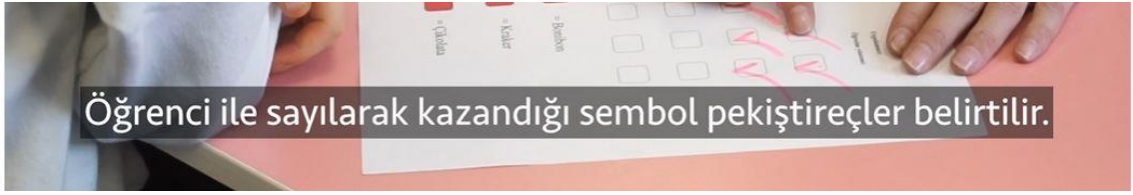
Görsel 3. 49 (Devam)50

Uyarlanmış Uygulama Videosu Öğretim Oturumu Örneği

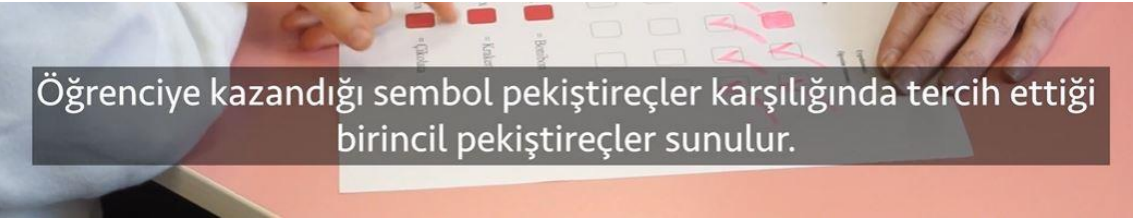


Görsel 3. 49 (Devam)51

Uyarlanmış Uygulama Videosu Öğretim Oturumu Örneği



Öğrenci ile sayılarak kazandığı sembol pekiştireçler belirtilir.



Öğrenciye kazandığı sembol pekiştireçler karşılığında tercih ettiği birincil pekiştireçler sunulur.

Görsel 3. 52

Uyarlanmış Uygulama Videosu Değerlendirme Oturumu Örneği



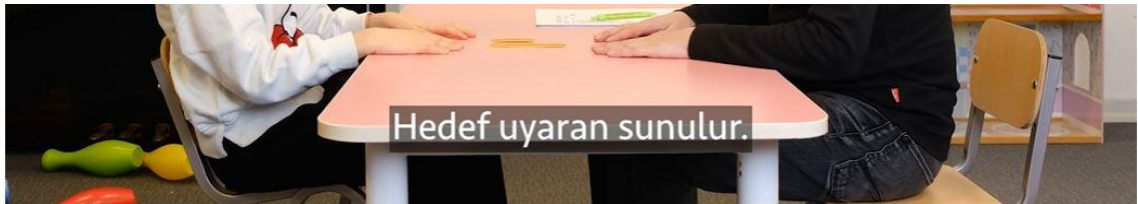
Öğretim ortamı uygun biçimde düzenlenir.



Uygun bir giriş yapılır. Çalışılacak kavram açıklanarak öğrencinin odaklanması sağlanır.



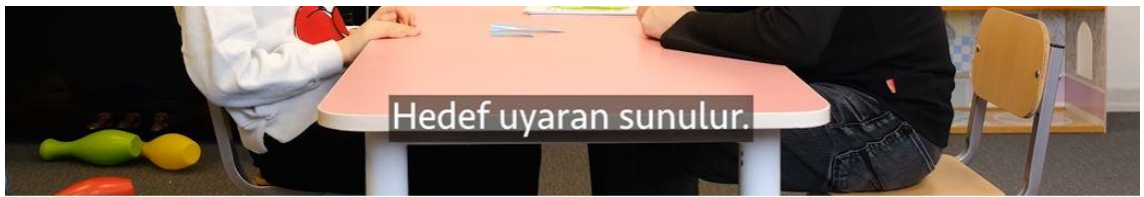
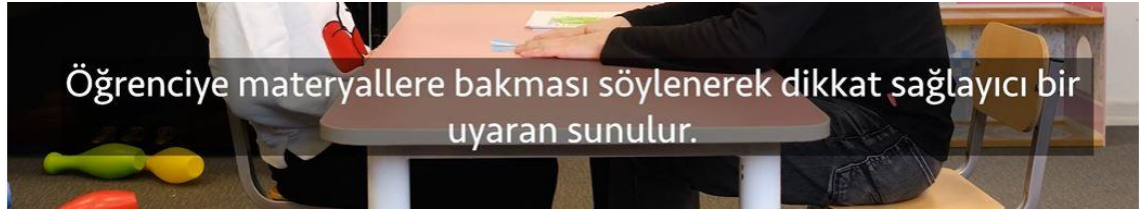
Materyaller uygun biçimde masanın üzerine yerleştirilir.



Hedef uyararı sunulur.

Görsel 3. 50 (Devam)

Uyarlanmış Uygulama Videosu Değerlendirme Oturumu Örneği



Görsel 3. 50 (Devam)

Uyarlanmış Uygulama Videosu Değerlendirme Oturumu Örneği



Plan örnekleri

Günlük ders planı örnekleri kavram ve sosyal beceri öğretimine ilişkin yanlışsız öğretim yöntemleri, video modelle öğretim, sosyal öykü ile öğretim ve doğal öğretim stratejilerine uygun olarak Word dosyası formatında hazırlanmıştır. Ayrıca bu bölüme değerlendirme formları da Word formatında eklenmiştir. Plan örnekleri indirilebilir formatta olup öğretmen adaylarının uygun planlar oluşturmalarını destekleyecek biçimde hazırlanmışlardır.

Öz değerlendirme formları

Öz değerlendirme formları kavram ve sosyal beceri öğretimine ilişkin yanlışsız öğretim yöntemleri, video modelle öğretim, sosyal öykü ile öğretim ve doğal öğretim stratejilerine uygun olarak hazırlanmıştır. Formlar özel eğitim öğretmeni adaylarının hazırlamış oldukları günlük ders planlarını ve sunacakları öğretimin aşamalarını değerlendirebileceği formatta ayrıntılı olarak tasarlanmıştır (Bkz. Görsel 3.51).

Görsel 3. 51

Öz Değerlendirme Formu Örneği

Öz Değerlendirme Formu

Ders, konu, süre, sınıf, öğretmen aday, tarih bilgilerini yazdım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Davranışsal amacı 4 kritere (Birey, davranış, koşul ve ölçüt) uygun biçimde yazdım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Yöntemi belirlememde etkili olan kriterleri belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Dikkat çekici yönerge/uyarını belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Hedef uyarını belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Tepki süresini belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Öğrenci tepkilerini nasıl kayıt edeceğimi açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Öğretim oturumunu nasıl sonlandıracağımı belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Kullanacağım ipucu türünü belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

İpuçlarını nasıl kullanacağımı açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Bir derste kaç oturum ve her oturumda kaç deneme yapacağımı belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Öğretim oturumlarını hangi ortamda gerçekleştireceğimi açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Öğretim oturumlarını hangi materyallerle gerçekleştireceğimi belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Öğretim oturumlarını nasıl gerçekleştireceğimi ayrıntılı olarak açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Öğretimi nasıl değerlendireceğimi açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Öğretimde kullanacağım değerlendirme aracını oluşturdum mu?

☐ Evet ☐ Hayır

Öğretimde ipucunu nasıl kullanacağımı açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Öğretimde pekiştiricileri nasıl kullanacağımı açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Oturumlar arasında düzenleyeceğim geçiş etkinliğini açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Kullanacağım pekiştirici türlerini belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Görsel 3. 51 (Devam)

Öz Değerlendirme Formu Örneği

Kullanacağım pekiştirici tarifelerini belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Silikleştirmeyi nasıl gerçekleştireceğimi açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Hata düzeltilmesini nasıl gerçekleştireceğimi ayrı bir başlık altında açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Genelleme oturumlarını ne zaman düzenleyeceğimi belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Genellemenin türünü ve nasıl gerçekleştireceğini açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Genellemede kullanılacak materyalleri belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Genellemenin nasıl ve hangi araçlarla değerlendirileceğini belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

İzleme oturumlarının ne zaman yapılacağını belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

İzleme verilerinin hangi ortamda hangi materyallerle yapılacağını açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

İzleme verilerini hangi veri toplama aracı ile değerlendireceğimi belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Kullanacağım materyal setini açık bir biçimde yazdım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Kavram analizini ilişkili ve ilişkisiz niteliklerini belirterek gerçekleştirdim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Kavramın olumlu ve olumsuz örneklerini belirttim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Uygulamanın gerçekleşeceği ortamı betimledim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Sınıf krokisini ekledim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

1 ders süresince yapılacak tüm etkinlikleri dersin işleniş bölümünde açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Değerlendirme sürecinde öğrenci tepkilerini nasıl kaydedeceğimi açıkladım mı?

☐ Evet ☐ Hayır

Veri kayıt formunu şablonda belirtilen bölüme ekledim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Ders planını 12 punto Times New roman, iki yana yaslı ev 1,5 satır aralığı bırakarak düzenledim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Tabloların düzgün görünüp görünmediğini kontrol ettim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Sayfa sonuna sağ alt kısma sayfa numaralarını ekledim mi?

☐ Evet ☐ Hayır

Bilgi testleri

Bilgi testleri uyarlanmış uygulama videoları ilk izlendiğinde video başlamadan önce ve bittikten sonra özel eğitim öğretmeni adaylarına uygulanacak biçimde tasarlanmıştır. Özel eğitim öğretmeni adaylarının modülün içeriğini görebilmeleri için video tamamlandıktan sonra sorularının en az %80'ini doğru cevaplamış olmaları gerekmektedir. Bilgi testleri arayüzü belirlenen kriter karşılanmadığı durumlarda özel eğitim öğretmeni adaylarını yeniden videoyu izlemeye yönlendirecek biçimde tasarlanmıştır. Bilgi testleri her bir yöntem için beşer şıktan oluşan ve en az beş çoktan seçmeli soru içerecek formatta hazırlanmıştır. Sorular yöntem ve tekniklere ilişkin teorik ve uygulama bilgisini yordayacak biçimde hazırlanmıştır.

3.3.3 Nicel veri toplama araçları

Araştırmada iki grup nicel veri toplanmıştır. Birincil nicel veriler deney grubunda bulunan özel eğitim öğretmeni adaylarına bilgi ve uygulama içerikli videoları izlemeden hemen önce ve izledikten sonra uygulanan kuramsal ve uygulama bilgisini yordayan bilgi testleri kullanılarak elde edilmiştir. Bilgi testleri her bir yöntem için ayrı ayrı oluşturulmuştur. Bilgi testleri çoktan seçmeli ve beş seçenekli olarak tasarlanmıştır. Sorular yöntem ve tekniklere ilişkin teori ve uygulama bilgisini yordayacak biçimde hazırlanmıştır. Araştırmanın ikincil nicel verileri ise kavram öğretimi, sosyal beceri öğretimi, ders planı hazırlama ve uygulamaya ilişkin değerlendirme puanlarından oluşmaktadır. Bu veriler öğretim elemanları tarafından standart değerlendirme araçları kullanılarak gerçekleştirilen değerlendirmeler sonucunda elde edilmiştir. İkincil nicel verilerin elde edilmesinde öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında kullanılan Kavram Öğretim Programı Hazırlama ve Uygulama Kılavuzu Not Baremi (EK-4), Sosyal Beceri Öğretim Programı Hazırlama ve Uygulama Kılavuzu Not Baremi (EK-5) ve Ders Planı Uygulama ve Puanlama Kılavuzu Not Baremi (EK-6) kullanılmıştır.

Bilgi Testleri; en az 0 puan en fazla 100 puan alınabilecek biçimde öğretim yöntem ve tekniğine ilişkin teori ve uygulama bilgisini yordayan beşer şıklı çoktan seçmeli sorular olarak tasarlanmıştır. Her bir yöntem için en az 5 sorudan oluşan sorular uzmanlar tarafından hazırlanmıştır. Her bir sorunun puanı 100/soru sayısı olarak belirlenmiştir.

Kavram Öğretim Programı Hazırlama ve Uygulama Kılavuzu Not Baremi; en az 0 puan en fazla 100 puan alınabilecek ve programın ön hazırlığı, programın hazırlanması ve

programın uygulanması aşamalarını değerlendirebilecek biçimde tasarlanmıştır. *Programın ön hazırlığı aşaması*; öğrencinin kişisel bilgilerinin yazılması (0-2 p), öğrencinin performans düzeyinin yazılması (0-2 p), kaba değerlendirme sonuçlarına göre kavramın belirlenmesi (0-2 p), kavramın seçilme nedenlerinin açıklanması (0-2 p) kavramın ön koşul özelliklerinin yazılması (0-3 p), kavramla ilişkin amaçların belirlenmesi (0-3 p), öğretim elemanından onay alınması (0-1 p) olmak üzere en az 0 en fazla 15 puan alınabilecek biçimde tasarlanmıştır. *Programın hazırlanması aşaması*; kavram analizinin yapılması (0-2 p), ölçü aracının hazırlanması (0-2 p), değerlendirme, öğretim, izleme, genelleme ortamlarının betimlenmesi (0-2 p), değerlendirme, öğretim, izleme, genelleme zamanlarının betimlenmesi (0-2 p), değerlendirme, öğretim, izleme, genelleme araçlarının betimlenmesi (0-2 p), değerlendirme oturumlarının planlanması ve nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanması (0-3 p), öğretim oturumlarının planlanması ve nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanması (0-8 p), öğretim yöntemine göre değerlendirme ortamının nasıl yapılacağına açıklanması (0-2 p), izleme ve genelleme oturumlarının planlanması ve nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanması (0-2 p), öğretim elemanından onay alınması (0-1 p) olmak üzere en az 0 en fazla 26 puan alınabilecek biçimde tasarlanmıştır. *Programın uygulama aşaması*; öğretimin yapılacağı araçların ve ortamın hazırlanması (0-4 p), başlama düzeyi verilerinin toplanması ve grafiğe aktarılması (0-5 p), öğretimin amaçlar ve yöntemine uygun olarak planlanan zamanda gerçekleştirilmesi (0-4 p), öğretim oturumunda etkili bir giriş yapılması (0-4 p), uygun yönerge sunulması (0-5 p), öğretimin yöntemine uygun gerçekleştirilmesi (0-5 p), ipuçlarının ve davranış sonrası uyarıların etkili kullanılması (0-5 p), günlük öğretim programı kayıtlarının tutulması (0-5 p), ses tonu ve bedeninin etkili kullanılması (0-4 p), yöntemine uygun değerlendirme yapılması (0-5 p), değerlendirme kayıtlarının grafiğe aktarılarak yorumlanması (0-4 p), gerekli durumlarda uyarlamalar yapılması (0-3 p), izleme oturumlarının planlanan biçimde uygulanması (0-3 p), genelleme oturumlarının planlanan biçimde uygulanması (0-3 p) olmak üzere en az 0 en fazla 59 puan alınabilecek biçimde tasarlanmıştır.

Sosyal Beceri Öğretim Programı Hazırlama ve Uygulama Kılavuzu Not Baremi; en az 0 puan en fazla 100 puan alınabilecek ve programın ön hazırlığı, programın hazırlanması ve programın uygulanması aşamalarını değerlendirebilecek biçimde tasarlanmıştır. *Programın ön hazırlığı aşaması*; öğrencinin kişisel bilgilerinin yazılması (0-2 p), öğrencinin performans düzeyinin yazılması (0-2 p), sosyal beceri kontrol listesinin doldurulması (0-1 p), kaba değerlendirme sonuçlarına göre sosyal becerinin belirlenmesi

(0-1 p), sosyal becerinin seçilme nedenlerinin açıklanması (0-2 p) sosyal becerinin ön koşul özelliklerinin yazılması (0-3 p), sosyal beceriye ilişkin amaçların belirlenmesi (0-3 p), öğretim elemanından onay alınması (0-1 p) olmak üzere en az 0 en fazla 15 puan alınabilecek biçimde tasarlanmıştır. *Programın hazırlanması aşaması*; değerlendirme, öğretim, izleme, genelleme ortamlarının betimlenmesi (0-2 p), değerlendirme, öğretim, izleme, genelleme zamanlarının betimlenmesi (0-2 p), değerlendirme, öğretim, izleme, genelleme araçlarının betimlenmesi (0-2 p), değerlendirme oturumlarının planlanması ve nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanması (0-5 p), öğretim oturumlarının planlanması ve nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanması (0-8 p), öğretim yöntemine göre değerlendirme ortamının nasıl yapılacağına açıklanması (0-3 p), izleme ve genelleme oturumlarının planlanması ve nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanması (0-3 p), öğretim elemanından onay alınması (0-1 p) olmak üzere en az 0 en fazla 26 puan alınabilecek biçimde tasarlanmıştır. *Programın uygulama aşaması*; öğretimin yapılacağı araçların ve ortamın hazırlanması (0-4 p), başlama düzeyi verilerinin toplanması ve grafiğe aktarılması (0-5 p), öğretimin amaçlar ve yöntemine uygun olarak planlanan zamanda gerçekleştirilmesi (0-4 p), öğretim oturumunda etkili bir giriş yapılması (0-4 p), uygun yönerge sunulması (0-5 p), öğretimin yöntemine uygun gerçekleştirilmesi (0-5 p), ipuçlarının ve davranış sonrası uyarıların etkili kullanılması (0-5 p), günlük öğretim programı kayıtlarının tutulması (0-5 p), ses tonu ve bedeninin etkili kullanılması (0-4 p), yöntemine uygun değerlendirme yapılması (0-5 p), değerlendirme kayıtlarının grafiğe aktarılarak yorumlanması (0-4 p), gerekli durumlarda uyarlamalar yapılması (0-3 p), izleme oturumlarının planlanan biçimde uygulanması (0-3 p), genelleme oturumlarının planlanan biçimde uygulanması (0-3 p) olmak üzere en az 0 en fazla 59 puan alınabilecek biçimde tasarlanmıştır.

Ders Planı Uygulama ve Puanlama Klavuzu Not Baremi; en az 0 puan en fazla 100 puan alınabilecek ve programın ön hazırlığı, programın hazırlanması ve programın uygulanması aşamalarını değerlendirebilecek biçimde tasarlanmıştır. *Programın ön hazırlığı aşaması*; ayrıntılı günlük hazırlanması (0-4 p), öğrencinin özelliklerine uygun amaçlar belirlenmesi (0-4 p), öğrencinin düzeyine uygun ipuçları belirlenmesi (0-4 p), davranış sonrası uyarıların belirlenmesi (0-4 p), uygun yöntem ve tekniklerin belirlenmesi (0-4 p), uygun araç gereçlerin hazırlanması (0-4 p), destekleyici etkinlik ve alıştırmalar planlanması (0-4 p) olmak üzere en az 0 en fazla 28 puan alınabilecek biçimde tasarlanmıştır. *Programın hazırlanması aşaması*; sınıf ortamının fiziksel düzenlenmesi (0-4 p), sınıf ortamının sosyal açıdan düzenlenmesi (0-4 p), ses tonu bedeninin etkili

kullanımı (0-4 p), öğretmen adayının ortama uygun, temiz ve düzenli olması (0-4 p) olmak üzere en az 0 en fazla 16 puan alınabilecek biçimde tasarlanmıştır. *Programın uygulama aşaması*; öğrencinin dikkatinin konuya çekilmesi (0-4 p), öğrenci düzeyine uygun ipucu kullanılması (0-4 p), davranış sonrası uyarıların tutarlı biçimde kullanılması (0-4 p), yöntem ve tekniklerin uygun biçimde kullanılması (0-6 p), araç-gereçlerin uygun biçimde kullanılması (0-4 p), amaçlar doğrultusunda öğretimin sunulması (0-6 p), destekleyici etkinlik ve alıştırmalar yapılması (0-4 p), öğretimin bireyselleştirilmesi (0-4 p), öğretimin zevkli hale getirilmesi (0-4 p), sınıf kontrolünün sağlanması (0-4 p), zamanın etkili kullanılması (0-4 p), öğrencinin değerlendirilmesi (0-4 p), öz-değerlendirme yapılması (0-4 p) olmak üzere en az 0 en fazla 56 puan alınabilecek biçimde tasarlanmıştır.

3.3.4 Nitel veri toplama araçları

3.3.4.1 Gereksinim belirleme aşaması veri toplama araçları

Gereksinim belirleme aşamasında nitel araştırma yönteminde alan yazında sıklıkla kullanılan yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Alan yazın incelendiğinde yarı-yapılandırılmış görüşmelerin katılımcıların öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği araştırmalarda kullanıldığı görülmüştür (Alptekin ve Vural, 2014; Yücesoy-Özkan vd., 2019; Aktan, 2023).

Nitel araştırma tekniklerinden olan yarı-yapılandırılmış görüşmeler bir amaca yönelik olarak sözlü iletişim yolu ile gerçekleştirilen veri toplama tekniği olarak tanımlanmıştır. Görüşme tekniğinin bireylerin farklı konulardaki bilgi, görüş ve düşüncelerinin ve bunların sebeplerinin belirlenmesinde etkili bir yöntem olduğu belirtilmiştir (Sharma, 2010). Yaygın kullanılan görüşme yöntemlerinden biri hazırlanmış olan açık uçlu soruların katılımcılara belirli bir sıra yöneltilmesi olarak tanımlanmıştır (Patton, 1987).

Araştırmanın gereksinim belirleme aşamasında en az iki dönem öğretmenlik uygulaması yürütmüş ve halen öğretmenlik uygulaması dersini aktif olarak yürütmekte olan uygulama öğretim elemanları ile belirlenen görüşme odasında yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde yarı-yapılandırılmış görüşme soruları belirlenen akışa uygun olarak uygulama öğretim elemanlarına yöneltilmiştir.

3.3.4.1.1 Yarı-yapılandırılmış görüşme sorularının hazırlanması

Yarı-yapılandırılmış görüşme soruları oluşturulmadan önce öğretmenlik uygulamasına ilişkin alan yazın taraması gerçekleştirilmiştir. Alan yazın taraması sonucu ulaşılan bilgiler doğrultusunda yarı-yapılandırılmış görüşme soruları öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini yordayabilecek biçimde hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme soruları özel eğitim alanında doktora derecesine sahip, daha önce nitel çalışmalar yürütmüş ve nitel çalışmalara danışmanlık sağlamış iki uzmana görüş alınmak üzere iletilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda yarı-yapılandırılmış görüşme soruları düzenlenmiştir. Uzman görüşünün alınmasından sonra bir uygulama öğretim elmanı ile pilot görüşme gerçekleştirilmiş ve soruların işlevsel olup olmadığı test edilmiştir. Sorulara son hali verildikten sonra pilot görüşme (Bkz. Tablo 3.6) gerçekleştirilmiştir. Pilot görüşme 32 yaşında, 10 yıl çalışma deneyimi, 6 dönem uygulama dersi yürütme deneyimi olan kadın uygulama öğretim elemanı ile gerçekleştirilmiş olup 52 dakika 27 saniye sürmüştür. Pilot görüşme 627 satır ve 22 sayfa olarak yazılı ortama aktarılmış betimsel olarak analiz edilmiştir. Görüşmenin analizi doğrultusunda görüşme sorularının uygun biçimde çalıştığı görülmüş olup yarı-yapılandırılmış görüşme soruları (EK-1) son halini almıştır.

Tablo 3. 6

Pilot Görüşme Bilgileri

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Süre
G-P	32	K	52:27

3.3.4.1.2 Demografik bilgi formu

Gereksinim belirleme aşamasına dahil edilen katılımcıların demografik özelliklerini ve mesleki deneyim düzeylerini belirlemek amacı ile demografik bilgi formu oluşturulmuştur (EK-2). Demografik bilgi formu katılımcıların yaş, cinsiyet, mesleki deneyim ve uygulama deneyimlerini belirleyecek biçimde düzenlenmiştir.

3.3.4.2 Uygulama sonrası uygulamaya ve portala yönelik görüşlerin belirlenmesine yönelik veri toplama araçları

Uygulama sonrası nitel veriler elde edilirken nitel araştırma yönteminde alan yazında sıklıkla kullanılan yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Alan yazın incelendiğinde yarı-yapılandırılmış görüşmelerin katılımcıların öğretmenlik

uygulamasına ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği araştırmalarda kullanıldığı görülmüştür (Alptekin ve Vural, 2014; Yücesoy-Özkan vd., 2019; Aktan, 2023).

Nitel araştırma tekniklerinden olan yarı-yapılandırılmış görüşmeler bir amaca yönelik olarak sözlü iletişim yolu ile gerçekleştirilen veri toplama tekniği olarak tanımlanmıştır. Görüşme tekniğinin bireylerin farklı konulardaki bilgi, görüş ve düşüncelerinin ve bunların sebeplerinin belirlenmesinde etkili bir yöntem olduğu belirtilmiştir (Sharma, 2010). Yaygın kullanılan görüşme yöntemlerinden biri hazırlanmış olan açık uçlu soruların katılımcılara belirli bir sıra yöneltilmesi olarak tanımlanmıştır (Patton, 1987).

Uygulama sonrası deney grubuna dahil edilen 12 özel eğitim öğretmeni adayı ve pilot görüşmeye dahil edilen bir öğretmen adayı ile Zoom uygulaması üzerinden görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde yarı-yapılandırılmış görüşme soruları belirlenen akışa uygun olarak katılımcılara yöneltilmiştir.

3.3.4.2.1 Yarı-yapılandırılmış görüşme soruları

Yarı-yapılandırılmış görüşme soruları oluşturulmadan önce öğretmenlik uygulamasına ilişkin alan yazın taraması gerçekleştirilmiştir. Alan yazın taraması sonucu ulaşılan bilgiler ve ÖZUDEP'in içerik ve arayüzü göz önünde bulundurularak yarı-yapılandırılmış görüşme soruları oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme soruları Özel eğitim alanında doktora derecesine sahip, daha önce nitel çalışmalar yürütmüş iki uzmana görüş alınmak üzere iletilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda yarı-yapılandırılmış görüşme soruları (Bkz. Tablo 3.7) düzenlenmiştir. Uzman görüşünün alınmasından sonra ÖZUDEP'i kullanmış olan bir özel eğitim öğretmeni adayı ile pilot görüşme gerçekleştirilmiş ve soruların işlevsel olup olmadığı test edilmiştir. Pilot görüşme Öğretmenlik Uygulaması-2 dersini ilk defa alan 23 yaşında kadın bir özel eğitim öğretmeni adayı ile gerçekleştirilmiştir. Görüşme 24 dakika saniye saniye sürmüş olup 294 satır ve 11 sayfa olarak yazılı ortama aktarılmış ve betimsel olarak analiz edilmiştir. Görüşmenin analizi doğrultusunda görüşme sorularının uygun biçimde çalıştığı görülmüş olup yarı-yapılandırılmış görüşme soruları (Bkz. Tablo 3.7) son halini almıştır.

Tablo 3. 7

Uygulama Sonrası Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Soruları

-
1. Öğretmenlik Uygulaması -2 dersi boyunca portalı rahatlıkla kullanabildiniz mi?
 - 1.1. Olumlu ise; Portalı rahatlıkla kullanabilmenizi sağlayan özelliklerini ve size sağladığı kolaylıkları açıklar mısınız?
 - 1.2. Olumsuz ise; Portalı rahatlıkla kullanamamanıza yol açan özelliklerini ve nedenlerini açıklar mısınız?

Tablo 3.7 (devam) Uygulama Sonrası Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Soruları

*(hem olumlu hem olumsuz ise iki soruda yöneltilecek)

2. Öğretmenlik Uygulaması-2 dersi boyunca portalı kullandığınız süreci göz önünde bulundurarak, Öğretmenlik Uygulaması-1 dersine göre olumlu ya da olumsuz ne tür etkileri ile karşılaştığınızı açıklayınız?
3. Portalın Öğretmenlik Uygulamasına yönelik sunduğu farklı içerikler ve işlevleri göz önünde bulundurduğunuzda,
 - 3.1. Portalın size göre daha etkili olduğu veya size daha fazla katkı sunduğu özellikleri nelerdir?
 - 3.2. Portalın daha etkisiz kaldığı ya da yetersiz gördüğünüz özellikleri olduğunu düşünüyor musunuz? Belirtmiş olduğunuz bu özelliklerin hangi açıdan eksik ya da yetersiz olduğunu açıklayınız?
 - 3.3. Portalın içeriğinde ya da arayüzünde bulundurmamış ama bu özellikler ya da bu içerikler de kesinlikle olmalı dediğiniz noktalar var mı? Belirtmiş olduğunuz bu unsurların neden önemli olduğunu açıklayınız?

*3.1 için sonda soruları; içeriğe yönelik

S1. Portalı günlük plan hazırlama yönünden değerlendirdiğinizde size katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

S1.2. Portalda bulunan hangi içerikler size ne tür katkılar sağladı?

S2. Portalı kavram öğretimini planlama ve öğretim sunma yönünden değerlendirdiğinizde size katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

S2.1. (olumlu ise) Portalda bulunan hangi içerikler size ne tür katkılar sağladı?

S3. Portalı beceri öğretimini planlama ve öğretim sunma yönünden değerlendirdiğinizde size katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

S3.1. (olumlu ise) Portalda bulunan hangi içerikler size ne tür katkılar sağladı?

*3.1 için sonda soruları portalın yapısına yönelik;

S4. Portalı ödev yükleme, dosya paylaşımı, dönüt alma, toplantı planlama gibi özellikleri yönünden değerlendirdiğinizde size katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

4. ÖZUDEP'in Öğretmenlik Uygulaması dersi ve öğretmenlik becerilerinize yönelik etkilerini göz önünde bulundurduğunuzda bu ders için gerekli bir materyal olduğunu düşünüyor musunuz? Hangi sebeplerden dolayı gerekli/gereksiz olduğunu düşünüyorsunuz?

5. Öğretmenlik Uygulaması -2 dersi boyunca portalı rahatlıkla kullanabildiniz mi?

5.1. Olumlu ise; Portalı rahatlıkla kullanabilmenizi sağlayan özelliklerini ve size sağladığı kolaylıkları açıklayınız?

5.2. Olumsuz ise; Portalı rahatlıkla kullanamamanıza yol açan özelliklerini ve nedenlerini açıklayınız?

3.3.4.2.2 Demografik bilgilerin elde edilmesi

Katılımcıların demografik bilgileri görüşmelerin başında sözlü olarak toplanmış olup tabloya aktarılmıştır (Bkz. Tablo 3.5).

3.4 Uygulama Süreci ve Verilerinin Elde Edilmesi

3.4.1 Nicel veri toplama süreci

Araştırmada iki grup nicel veri toplanmıştır. Araştırmanın nicel verileri 2022-2023 Bahar Dönemi boyunca toplanmıştır. Araştırmanın birinci nicel verileri ÖZUDEP uygulaması içeriklerinin Öğretmenlik Uygulaması-2 dersini alan özel eğitim öğretmeni adaylarının kuram ve uygulama bilgileri üzerindeki etkisinin belirlenmesi amacı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın birinci nicel verileri deneysel desenlerden tek gruplu ön test- son test tasarımı kullanılarak elde edilmiştir. Bu tasarımın zayıf yönleri olmakla

birlikte uygulamanın ön test-son test puanlarını anlamlı biçimde etkileyip etkilemediğini belirlemek açısından önemlidir (Johnson, B. ve Christensen, L., 2014). Araştırmanın deney grubunda bulunan öğretmen adaylarına bilgi ve uygulama içerikli videoları izlemeden hemen önce 5 şıktan oluşan kuram ve uygulama bilgisini yordayan sorular yöneltilerek ön test puanları belirlenmiştir. Öğretmen adayları videoları izledikten hemen sonra 5 şıktan oluşan aynı sorular tekrar yöneltilerek son test puanları belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının ön test ve son test puanları ilişkili örneklem t-testi kullanılarak karşılaştırılmıştır.

Ön test ve son test puanlarını belirlemekte kullanılan sorular özel eğitim bölümünde lisansüstü eğitimlerine devam eden ve/ya tamamlamış uygulama öğretim elemanları tarafından hazırlanmıştır. Soruların yordayıcı olması bakımından öğretim elemanlarından uygulanan yönteme ilişkin kuramsal bilgilerini ve uygulama bilgilerini ölçebilecek sorular oluşturmaları istenmiştir. Oluşturulan sorular özel eğitim alanında doktora eğitimine devam eden araştırmacı tarafından incelenmiş ve uygun olup olmadıklarına karar verildikten sonra ÖZUDEP'e yüklenmiştir. Bu aşamada özel eğitim öğretmeni adaylarından kavram ve sosyal beceri öğretimine ilişkin en az birer yönteme ilişkin içeriği tamamları istenmiş ve süreç takip edilmiştir. Deney grubunda bulunan öğretmen adayları en az birer kavram ve sosyal beceri öğretimi ünitesini tamamlamıştır. Deney grubunda bulunan 30 öğretmen adayının tamamından sosyal beceri öğretimi ve kavram öğretimine yönelik en az birer ön test ve son test puanı elde edilmiştir.

Araştırmanın ikinci nicel verileri ÖZUDEP uygulamasını kullanan deney grubu ve kullanmayan kontrol grubunun kavram öğretimi, sosyal beceri öğretimi, ders planı hazırlama ve uygulamaya ilişkin uygulama öğretim elemanları tarafından gerçekleştirilen değerlendirmeler sonucunda ortaya çıkan puanlamalarının karşılaştırılması ile elde edilmiştir. Araştırmanın ikinci nicel verileri güçlü deneysel desenlerden kontrol gruplu son test tasarımı kullanılarak elde edilmiştir. Bu tasarımın iç geçerliği tehdit eden unsurları hesaba katan güçlü deneysel desenlerden olduğu belirtilmiştir. (Johnson, B. ve Christensen, L., 2014).

3.4.2 Nitel veri toplama süreci

3.4.2.1 Gereksinim Belirleme Aşaması

3.4.2.1.1 Veri toplama süreci

Gereksinim belirleme verileri 01.04.2022-01.06.2022 tarihleri arasında uygulama öğretim elemanları ile belirlenen tarih ve saatlere uygun olarak gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Görüşmeler öğretim elemanlarının katılımını kolaylaştırmak amacı ile çalıştıkları üniversitenin eğitim fakültesi seminer odasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler başlamadan 2 hafta önce öğretim elemanları ile iletişime geçilmiş uygun oldukları gün ve saatler hakkında bilgi alınarak görüşme takvimi planlanmıştır. Görüşmeler öncesinde uygulama öğretim elemanları ses kaydı alınacağı konusunda bilgilendirilmiştir. Görüşmeler başlamadan önce Öğretim Elemanı Gönüllü Katılım Formu (EK-3)'nun öğretim elemanları tarafından okunması ve onay vermesi istenmiştir.

3.4.2.1.2 Görüşme ilkeleri

Araştırmacı görüşme başlamadan önce katılımcıyı çalışmanın amacı ve kapsamı konusunda bilgilendirmiştir. Katılımcıya görüşme boyunca ses kaydı alınacağı ve görüşmelerin araştırma bulgusu olarak sunulacağı hakkında bilgi verilmiştir. Katılımcıya görüşme esnasında herhangi bir rahatsızlık hissetmesi durumunda görüşmeyi sonlandırabileceği bildirilmiş, demografik bilgi formu ve onam formu doldurtularak imzalatılmıştır.

Araştırmacı her katılımcıya görüşme sorularını uygun bir ses tonu ve hızda belirli bir akış sırasına göre sormaya özen göstermiştir. Katılımcının tama olarak anlamadığını belirttiği sorular tekrar edilmiştir. Tekrar edildiği halde anlaşılmayan veya bağlam dışı cevap verilen sorular yönlendirme yapmadan daha açıklayıcı biçimde yöneltmiştir. Görüşme esnasında sorulara yönelik tatmin edici cevaplar alınamaması durumunda araştırmacı sonda sorularını yöneltmiştir. Görüşmenin sonunda katılımcıya araştırma kapsamında vermiş olduğu bilgiler için teşekkür edilerek görüşmeler sonlandırılmıştır.

3.4.2.1.3 Görüşmelerin gerçekleştirilmesi

Görüşmelerin tamamı araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler kapalı bir seminer odasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı görüşmelerin kesintiye uğramaması görüşmenin gerçekleştirileceği ortama yönelik gerekli izinleri ve önlemleri almıştır.

Görüşmeler Tablo 3.8’de belirtilen takvime ve görüşme ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3. 8

Görüşme Takvimi

Katılımcı	Tarih	Süre
Katılımcı G -1	01.04.2022	00:48:53
Katılımcı G-2	04.04.2022	01:27:14
Katılımcı G-3	10.04.2022	00:55:04
Katılımcı G-4	19.04.2022	00:43:16
Katılımcı G-5	27.04.2022	00:59:39
Katılımcı G-6	02.05.2022	00:53:52
Katılımcı G-7	08.05.2022	01:10:45
Katılımcı G-8	17.05.2022	00:56:20
Katılımcı G-9	21.05.2022	00:57:18
Katılımcı G-10	30.05.2022	00:57:15

3.4.2.1.4 Görüşmelerin dijital ortama aktarılması

Görüşmeler gerçekleştirildikten sonra araştırmacı tarafından dinlenerek yazılı olarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Tüm görüşmeler Word programı kullanılarak ve 1,5 satır boşluğu bırakılarak dikte edilmiştir. Görüşmeler ortalama 677 satır, 24 sayfadan oluşmak üzere toplamda 6777 satır ve 234 sayfa olarak yazılı ortama aktarılmışlardır.

3.4.2.2 Özudep’in Geliştirilmesi

ÖZUDEP geliştirilmeden önce alan yazın taraması gerçekleştirilmiş ve öğretmenlik uygulaması dersi dinamikleri incelenmiştir. Daha sonra öğretim elemanları ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilip analiz edilerek öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaşılan sorunlar ve ihtiyaç duyulan destek hizmetler belirlenmiştir. Belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda ÖZUDEP’in arayüzü ve içeriğine yönelik materyaller saptanmıştır. Araştırma Anadolu Üniversite Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) tarafından desteklenen bir çalışmadır. Bu kapsamda ÖZUDEP’in arayüzünün

geliştirilmesine ilişkin bir yazılım firmasından hizmet alınmıştır. ÖZUDEP'in içeriği araştırmacı tarafından belirlenmiş olmakla birlikte içerikler farklı uzmanlar tarafından oluşturulmuştur. Araştırmacı içerikleri belirledikten sonra proje kapsamında kendisinin de dahil olduğu dokuz özel eğitim uzmanı ile bir toplantı gerçekleştirerek içeriklere yönelik görev dağılımını gerçekleştirmiştir. İçerik yazılı materyaller ve videolardan oluşturulmuştur. Yazılı materyaller araştırmacı ve özel eğitim uzmanları tarafından oluşturulduktan sonra araştırmacı tarafından kontrol edilerek portala eklenmiştir. Videolara ilişkin içerikler belirlendikten sonra belirlenen takvime uygun olarak profesyonel video çekimleri gerçekleştirilmiştir. Bu aşamada özel bir firmadan hizmet alınmıştır. Video çekimleri ve montaj süreci tamamlandıktan sonra uygun görülen modüllere eklenmişlerdir.

3.4.2.3 Özüdep'in uygulanması

ÖZUDEP'in uygulama sürecinin ilk aşamasında deney grubuna dahil edilen özel eğitim öğretmeni adayları ve uygulamalarını yürüten öğretim elemanları portala eklenmiştir. Daha sonra Zoom üzerinden toplantılar gerçekleştirilerek öğretmen adayları ve öğretim elemanları portalın kullanımı hakkında bilgilendirilmişlerdir. Araştırmacı özel eğitim öğretmeni adayları ile görüşme grupları oluşturularak süreç boyunca iletişim halinde olmuştur. Uygulama boyunca öğretim elemanları ödev yükleme, dosya paylaşımı, dönüt verme ve toplantı düzenleme süreçlerini portal üzerinden gerçekleştirmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayları uygulama boyunca portalın içerik ve arayüzünü aktif biçimde kullanmışlardır. Bu süreçte araştırmacı özel eğitim öğretmeni adaylarının portal kullanım verilerini düzenli olarak takip ederek gerekli katılımın sağlandığını tespit etmiştir.

3.5 Verilerin Analizi

3.5.1 Nicel verilerin analizi

3.5.1.1.1 Deney grubu ön test ve son test puanlarının analizi

ÖZUDEP uygulamasını kullanan özel eğitim öğretmeni adaylarının uygulama videolarını izlemeden önce ve sonra elde ettikleri ön test ve son test puanları ilişkili örneklem t-testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. İlişkili örneklem t-testi normal dağılım göstermesi koşuluyla ilişkili iki test grubunun aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark bulunup bulunmadığını belirlemek amacı ile kullanılan bir teknik olarak tanımlanmıştır. Araştırmada ilişkili örneklem t-testi uygulanmadan önce normal dağılım gösterip

göstermediği incelenmiştir. Tablo 3.9 incelendiğinde sosyal beceri öğretimi ön test ve son test puanlarının çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerinin $-1,5$ ile $+1,5$ aralığında olduğu görülmüştür. Tablo 3.10 incelendiğinde kavram öğretimi ön test ve son test puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin de $-1,5$ ile $+1,5$ aralığında olduğu görülmüştür. Çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) katsayısının $-1,5$ ile $+1,5$ arasında olması durumunda normal dağılımdan söz edilebilir (Tabachnick ve Fidell, 2013). İki veri kümesinin de çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerinin analizi sonucunda normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 3. 9

Sosyal Beceri Öğretimi Öntest-Sontest Normal Dağılım

Test istatistiği	Skewness (Çarpıklık)	Std. Hata	Kurtosis (Basıklık)	Std. Hata
Ön-test	,781	,427	,073	,833
Son-test	,058	,427	-1,337	,833

Tablo 3. 10

Kavram Öğretimi Öntest-Sontest Normal Dağılım

Test istatistiği	Skewness (Çarpıklık)	Std. Hata	Kurtosis (Basıklık)	Std. Hata
Ön-test	-,218	,427	,607	,833
Son-test	,182	,427	-1,352	,833

İlgili grafikler incelenerek puanların normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Özel eğitim öğretmeni adaylarının ön test- son test verilerinin analizi SPSS 27 (The Statistical Packet for the Social Sciences) istatistik programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

3.5.1.1.2 Deney ve kontrol grubunun değerlendirme sonuçlarının analizi

ÖZUDEP uygulamasını kullanan deney grubu ve kullanmayan kontrol grubunun kavram öğretimi, sosyal beceri öğretimi, ders planı hazırlama ve uygulamaya ilişkin uygulama öğretim elemanları tarafından gerçekleştirilen değerlendirmeler sonucunda ortaya çıkan puanlamaları ilişkisiz örneklem t-testi kullanılarak karşılaştırılmıştır.

İlişkisiz örneklem t-testi normal dağılım göstermesi koşuluyla ilişkisiz iki grubunun puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark bulunup bulunmadığını belirlemek amacı ile kullanılan bir teknik olarak tanımlanmıştır. Araştırmada ilişkisiz örneklem t-testi uygulanmadan önce normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Tablo 3.11 incelendiğinde sosyal beceri öğretimi notu kontrol ve deney grubu puanlarının çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerinin $-1,5$ ile $+1,5$

aralığında olduğu olduğu görülmüştür. Tablo 3.12 incelendiğinde kavram beceri öğretimi notu kontrol ve deney grubu puanlarının çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerinin değerlerinin -1,5 ile +1,5 aralığında olduğu olduğu görülmüştür. Tablo 3.13 incelendiğinde günlük plan notu kontrol ve deney grubu puanlarının çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerinin değerlerinin -1,5 ile +1,5 aralığında olduğu olduğu görülmüştür. Çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) katsayısının -1,5 ile +1,5 arasında olması durumunda normal dağılımdan söz edilebilir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Üç veri kümesinin de çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerinin -1.5 ve +1.5 arasında olduğu ve normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 3. 11

Sosyal Beceri Öğretimi Notu Normal Dağılım

Test istatistiği	Skewness (Çarpıklık)	Std. Hata	Kurtosis (Basıklık)	Std. Hata
Kontrol grubu	-,634	,427	-1,194	,833
Deney grubu	-1,285	,427	1,329	,833

Tablo 3. 12

Kavram Öğretimi Notu Normal Dağılım

Test istatistiği	Skewness (Çarpıklık)	Std. Hata	Kurtosis (Basıklık)	Std. Hata
Kontrol grubu	-,683	,427	-,514	,833
Deney grubu	-,839	,427	1,428	,833

Tablo 3. 13

Günlük Plan Notu Normal Dağılım

Test istatistiği	Skewness (Çarpıklık)	Std. Hata	Kurtosis (Basıklık)	Std. Hata
Kontrol grubu	-,733	,427	-,688	,833
Deney grubu	-,484	,427	-,309	,833

3.5.2 Nitel verilerin analizi

3.5.2.1 Gereksinim belirleme aşaması

Veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak belirlenen temalara göre yorumlanmıştır. Bu yöntemin amacı açık ve sistematik biçimde betimlenen verilerin yorumlanması ve düzenli biçimde sunulması olarak tanımlanmıştır. Dört aşamadan oluşan betimsel analizin ilk aşaması görüşmelerin incelenerek temalara ilişkin genel bir çerçeve oluşturulmasıdır. İkinci aşama verilerin anlamlı ve sistematik biçimde düzenlenerek bir araya getirilmesi olarak tanımlanmıştır. Üçüncü aşama ise verilerin tanımlanması ve alıntılarla

desteklenmesidir. Dördüncü aşama ise bulguların anlamlı hale getirilmesi ve yorumlanması olarak açıklanmıştır (Yıldırım, Şimşek, 2009).

Verilerin betimsel olarak analizinin ilk aşamasında görüşmeler dikte edilmiş ve her katılımcı için bir görüşme formu ortaya çıkarılmıştır. Görüşme kayıtları herhangi bir değişiklik yapılmadan yazılı metinlere dönüştürülmüş ve her konuşmanın başında konuşmacının kod adı belirtilmiştir. Görüşmeler dikte edildikten sonra ses kayıtları ile yazılı metinler karşılaştırılarak kontrol edilmiştir. İkinci aşamada araştırmacı her bir görüşmeyi inceleyerek temalar oluşturmuştur. Görüşmelerin tamamının incelenmesi sonucunda verilerin sistematik biçimde düzenlenmesine olanak sağlayacak, temalar ve alt temalardan oluşan kodlama anahtarı ortaya çıkarılmıştır. Kodlama anahtarı kullanılarak tüm görüşmeler incelenerek ve frekans değerleri kodlama anahtarına işlenmiştir.

Kodlama anahtarının güvenilirliği iki uzman tarafından test edilmiştir. Bu aşamada rastgele seçilen üçer görüşme ve kodlama anahtarı daha önce nitel araştırma gerçekleştirmiş olan iki özel eğitim uzmanına iletilmiştir. Özel eğitim uzmanlarından görüşmeleri kodlama anahtarına uygun olarak değerlendirmeleri istenmiş ve uzmanlardan gelen kodlama anahtarları ile araştırmacının kodlama anahtarları karşılaştırılmıştır. Her bir tema için aynı işaretlemeler görüş birliği, farklı işaretlemeler görüş ayrılığı olarak değerlendirilmiştir. Güvenirlik yüzdesi görüş birliği/görüş ayrılığı x 100 olarak ölçülmüş olup, Tablo 3.14 ve Tablo 3.15’ de belirtilmiştir.

Tablo 3. 14

Birinci Uzman İçin Güvenirlik Yüzdesi

Soru	Güvenirlik Yüzdesi
Soru 1.	% 100
Soru 2.	% 100
Soru 3	% 100
Soru 4.	% 100
Soru 4.1.	% 93
Soru 5	% 100
Soru 6.	% 93
Soru 7.	% 100
Soru 8.	% 96
Soru 8.1	% 100
Soru 9.	% 100
Soru 10.	% 100

Tablo 3. 14 (Devam) *Birinci Uzman İçin Güvenirlik Yüzdesi*

Soru 11.	% 100
Soru 12.	% 100
Soru 13.	% 100
Soru 14.	% 100
Soru 15.	% 100
Soru 15.1	% 100
Soru 16.	% 93
Soru 17.	% 100
Soru 18.	% 93
Soru 19	% 100
Soru 19.1.	% 96
Soru 20.	% 100
Soru 21.	% 100
Soru 22.	% 100
Soru 23.	% 100
Soru 24.	% 100
Soru 25.	% 100
Soru 26.	% 100
Soru 26.1.	% 100
Soru 27.	% 100
Soru 28.	% 92
Soru 29.	% 93
Soru 30.1.	% 100
Soru 31.	% 100
Soru 32.	% 100
Soru 33.	% 100
Soru 34.	% 100
Soru 34.1.	% 96
Soru 35.	% 92
Güvenirlik Ortalaması	% 98.5

Tablo 3. 15*İkinci Uzman İçin Güvenirlik Yüzdesi*

Sorular	Güvenirlik Yüzdesi
Soru 1.	% 100
Soru 2.	% 100
Soru 3	% 96
Soru 4.	% 92
Soru 4.1.	% 100
Soru 5	% 100
Soru 6.	% 100
Soru 7.	% 96
Soru 8.	% 100
Soru 8.1	% 92
Soru 9.	% 100
Soru 10.	% 100
Soru 11.	% 100
Soru 12.	% 100
Soru 13.	% 100
Soru 14.	% 96
Soru 15.	% 100
Soru 15.1	% 100
Soru 16.	% 100
Soru 17.	% 100
Soru 18.	% 100
Soru 19	% 100
Soru 19.1.	% 92
Soru 20.	% 100
Soru 21.	% 100
Soru 22.	% 100
Soru 23.	% 100
Soru 24.	% 100
Soru 25.	% 100
Soru 26.	% 100
Soru 26.1.	% 92
Soru 27.	% 100
Soru 28.	% 100
Soru 29.	% 100
Soru 30.1.	% 100
Soru 31.	% 100

Tablo 3. 15 (Devam) İkinci Uzman İçin Güvenirlik Yüzdesi

Soru 32.	% 100
Soru 33.	% 100
Soru 34.	% 100
Soru 34.1.	% 100
Soru 35.	% 92
Güvenirlik Ortalaması	% 98,7

Katılımcılar elde edilen veriler her bir tema ve alt temaları için gruplandırılmış ve frekans analizleri gerçekleştirilmiştir. Temalar ve alt temaları daha anlaşılır biçimde aktarmak için görüşmelerden alıntılar yapılmıştır. Temalar ve alt temaların gruplanıp yorumlanmasının ardından ortaya çıkan sonuçlar ÖZUDEP'in arayüzünün ve içeriğinin şekillendirilmesinde belirleyici olmuştur.

3.5.2.2 Uygulama sonrası nitel verilerin analizi

Veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak belirlenen temalara göre yorumlanmıştır. Bu yöntemin amacı açık ve sistematik biçimde betimlenen verilerin yorumlanması ve düzenli biçimde sunulması olarak tanımlanmıştır. Dört aşamadan oluşan betimsel analizin ilk aşaması görüşmelerin incelenerek temalara ilişkin genel bir çerçeve oluşturulmasıdır. İkinci aşama verilerin anlamlı ve sistematik biçimde düzenlenerek bir araya getirilmesi olarak tanımlanmıştır. Üçüncü aşama ise verilerin tanımlanması ve alıntılarla desteklenmesidir. Dördüncü aşama ise bulguların anlamlı hale getirilmesi ve yorumlanması olarak açıklanmıştır (Yıldırım, Şimşek, 2009).

Verilerin betimsel olarak analizinin ilk aşamasında görüşmeler dikte edilmiş ve her katılımcı için bir görüşme formu ortaya çıkarılmıştır. Görüşme kayıtları herhangi bir değişiklik yapılmadan yazılı metinlere dönüştürülmüş ve her konuşmanın başında konuşmacının kod adı belirtilmiştir. Görüşmeler dikte edildikten sonra ses kayıtları ile yazılı metinler karşılaştırılarak kontrol edilmişlerdir. İkinci aşamada araştırmacı her bir görüşmeyi inceleyerek temalar oluşturmuştur. Görüşmelerin tamamının incelenmesi sonucunda verilerin sistematik biçimde düzenlenmesine olanak sağlayacak, temalar ve alt temalardan oluşan kodlama anahtarı ortaya çıkarılmıştır. Kodlama anahtarı kullanılarak tüm görüşmeler incelenerek ve frekans değerleri kodlama anahtarına işlenmiştir.

Kodlama anahtarının güvenilirliği iki uzman tarafından test edilmiştir. Bu aşamada rastgele seçilen üçer görüşme ve kodlama anahtarı daha önce nitel araştırma gerçekleştirmiş olan iki özel eğitim uzmanına iletilmiştir. Özel eğitim uzmanlarından görüşmeleri kodlama

anahtarına uygun olarak değerlendirmeleri istenmiş ve uzmanlardan gelen kodlama anahtarları ile araştırmacının kodlama anahtarları karşılaştırılmıştır. Her bir tema için aynı işaretlemler görüş birliği, farklı işaretlemler görüş ayrılığı olarak değerlendirilmiştir. Güvenirlik yüzdesi görüş birliği/görüş ayrılığı x 100 olarak ölçülmüş olup, birinci uzman için güvenirlik yüzdesi %97, ikinci uzman için %98 olarak hesaplanmıştır.

Katılımcılar elde edilen veriler her bir tema ve alt temaları için gruplandırılmış ve frekans analizleri gerçekleştirilmiştir. Temalar ve alt temaları daha anlaşılır biçimde aktarmak için görüşmelerden alıntılar yapılmıştır. Temalar ve alt temaların gruplanıp yorumlanmasının ardından ortaya çıkan sonuçlar ÖZUDEP'in arayüzünün ve içeriğinin etkililiğinin belirlenmesinde katkı sağlamıştır.

4 BULGULAR

4.1 Gereksinim belirlemeye ilişkin bulgular

4.1.1 Davranış değiştirme programının planlanması ve uygulanmasına ilişkin görüşler

Öğretim elemanlarının davranış değiştirme programının planlanması ve uygulanmasına yönelik karşılaştıkları sorunların frekans dağılımları Tablo 4.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 1

Öğretim Elemanlarının Karşılaştığı Sorunlar

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Öğretmen adaylarının teorik bilgi eksikliği	9
Veri kayıt tekniklerini belirleme ve/ya kullanma	4
Öğretmen adaylarının değerlendirme ve/ya grafik oluşturma becerilerine yönelik yetersizlikleri	3
Öğretmen adaylarının teorik bilgiyi uygulamaya dönüştürememesi	2
Uygulama öğretmeni ile yeterli iş birliği ve koordinasyonun sağlanamaması	1
Öğretmenlik uygulaması programının yetersiz kalması	1

Görüşülen öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının teorik bilgi eksikliği (n=9) bulunduğu dikkat çekmiştir. Öğretim elemanlarından bazıları özel eğitim öğretmeni adaylarının veri kayıt tekniklerini belirleme ve/ya kullanmada (n=4) sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının değerlendirme yapma ve/ya grafik oluşturmada (n=3) sorunlar yaşadıklarına değinmişlerdir. Öğretim elemanı G-3 “...çocukların problem davranışlarla baş edemediğini gördüm. Bunun da temel sebeplerinden biri uygulamalı davranış analizi dersinden iyi bir bilgi birikimiyle gelmemeleri.” diyerek karşılaşılan sorunu açıklamıştır.

Öğretim elemanlarının özel eğitim öğretmeni adaylarının davranış değiştirme programını planlama sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.2’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 2*Öğretmen Adaylarının Planlama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar*

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Uygun davranışın belirlenmesi	7
Değiştirilecek davranışın yerine kazandırılacak uygun davranışın belirlenmesi	4
Veri kayıt tekniklerini belirleme ve/ya kullanma	4
Değerlendirmeye ilişkin grafik oluşturmada sorun yaşamaları	4
Uygun yöntemin belirlenmesi	3
Davranış değiştirme programını hazırlamada zorluk çekmeleri	1

Görüşülen öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının uygun davranışı belirlemede (n=7) zorlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının değiştirecek davranışın yerine kazandırılacak uygun davranışı belirlemede (n=4) ve veri kayıt tekniklerini belirleme ve/ya kullanmada sorun yaşadıklarına (n=4) değinmişlerdir. Öğretim elemanlarından bazıları özel eğitim öğretmeni adaylarının değerlendirmeye ilişkin grafik oluşturmada sorun yaşadıklarını (n=4) belirtmiştir. Öğretim elmanı G-1 *“Davranış değiştirme özelinden gidecek olursak da temel problemimiz şu, bence program hazırlarken. Davranışı öncelikli davranışı belirleyemiyor ve seçemiyor olmaları.”* diyerek karşılaşılan soruna vurgu yapmıştır.

Tablo 4. 3*Öğretmen Adaylarının Uygulama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar*

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Uygulamaların planlarda yazıldığı biçimde gerçekleştirilmesi	6
Uygun pekiştireçlerin ve/ya tarifelerinin kullanılması	4
Veri kayıt tekniklerinin uygun biçimde kullanılması	3
Teorik bilginin uygulamaya dönüştürülmesi	2
Öğretmenlik uygulama ders süresinin yeterli olmaması	2
Öğretim sonrası değerlendirme	2

Görüşülen öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının uygulamaların planlarda yazıldığı biçimde gerçekleştirilmesi yönelik sorun yaşadıklarına (n=6) dikkat çekmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının uygun pekiştireçleri

ve/ya tarifelerini kullanılmada (n=4) ve veri kayıt tekniklerini uygun biçimde kullanmada (n=3) sorun yaşadıklarına değinmişlerdir. Öğretim elemanı G-8 *“İyi planlar hazırlansa dahi yüksek uygulama güvenilirliği ile bunları sunma ile ilgili sorun yaşıyabiliyor. ... Özellikle pekiştireç kullanımı konusunda da sorun yaşıyorlar uygulamada.”* diyerek karşılaşılan sorunu tanımlamıştır.

Tablo 4. 4

Planlama ve Uygulama Sürecinde Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin derslerin uygulamalı olarak yürütülmesi	5
Öğretmen adaylarının bilgi alabileceği bir platformun oluşturulması ve/ya yönlendirilmesi	5
Öğretmen adaylarına uygulamanın hemen sonrasında dönüt verilmesi	4
Öğretmenlik uygulama ders süresinin uzatılması	3
Koçluk sunulması	2
Öğretmen adaylarına video örnekleri sunulması	2
Öğretim yöntemlerine yönelik derslerin zorunlu olması	2
Öğretmen adayına iyi plan örnekleri sunulması	1

Görüşülen öğretim elemanlarından bazıları öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin derslerin uygulamalı olarak yürütülmesi gerektiğinin (n=5) önemine vurgu yapmışlardır. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının bilgi alabileceği bir platformun (n=5) öneminden bahsetmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarına uygulamanın hemen sonrasında dönüt verilmesinin (n=4) önemli olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanı G-10 *“Şimdi birincisi şu var, ben bunu sürekli söylüyorum, burada da söyleyeyim, söylemek daha anlamlı olabilir. Özel eğitim öğretmenliğinin uygulama derslerinin ikinci sınıftan itibaren her dönem olacak şekilde yaygınlaştırılması gerekiyor yani.”* diyerek sunulabilecek destekleri ifade etmiştir.

Öğretim elemanlarının özel eğitim öğretmeni adaylarının sıklıkla tercih ettiği yöntem ve tekniklere yönelik görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.5’te gösterilmiştir.

Tablo 4. 5*Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Tercih Ettiği Yöntem ve Teknikler*

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Ayrımlı pekiştirme	8
Eşzamanlı ipucuyla öğretim	2
Sönme	1
Sabit bekleme süreli öğretim	1
Doğrudan öğretim yöntemi	1
Görmezden gelme	1

Görüşülen öğretim elemanlarının büyük bir bölümü özel eğitim öğretmeni adaylarının genellikle ayrımlı pekiştirme yöntemini (n=8) tercih ettiğini belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarından bazıları özel eğitim öğretmeni adaylarının eşzamanlı ipucuyla öğretim yöntemini (n=2) tercih ettiğine vurgu yapmışlardır. Öğretim elemanı G-2 “*yani benim bu karşılaştığım. Öğretmen adaylarının en en sık kullanılan şeylerden biri ayrımlı pekiştirme.*” diyerek sıklıkla kullanılan yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerini belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının özel eğitim öğretmeni adaylarının sıklıkla kullandığı yöntem teknikleri tercih etme nedenlerine yönelik görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.6’da gösterilmiştir.

Tablo 4. 6*Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Kullandığı Yöntem Teknikleri Tercih Etme Nedenleri*

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Yöntemi daha iyi biliyor olmaları	8
Yöntemin kolay uygulanabilir olması	7
Yönteme ilişkin plan v.b. materyallere kolay ulaşabiliyor olmaları	1

Görüşülen öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntemleri belirlemede yöntemi daha iyi biliyor olmalarının (n=8) ve yöntemin kolay uygulanabilir olmasının (n=7) etkili olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanı G-6 “*Daha fazla bunlarla karşılaşılıyor olmaları aslında. Yani bu yöntemleri daha fazla biliyor. Daha fazla*

davranış değiştirme ile bunlar ilişkilendirdiği için yani bir davranış değiştirme ya da davranışla ilgili bir problem yaşandığını sönme uygulanır. İşte görmezden gelme uygulanır gibi ilişkiler daha fazla olduğu için daha fazla duydukları için bunu o nedenle bunları tercih ettiklerini düşünüyorum.” diyerek yöntem ve tekniklerinin tercih edilme nedenlerini açıklamıştır.

Öğretim elemanlarının yöntem ve teknik çeşitliliğini arttırmak için özel eğitim öğretmeni adaylarına sunulabilecek desteklere yönelik görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.7’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 7

Yöntem ve Teknik Çeşitliliğini Arttırmak İçin Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler

Öğretim elemanlarının Görüşleri	f
Yöntemlere ilişkin uygulama örnekleri sunulması	7
Teorik bilgi eksikliklerini gidermeye yönelik materyaller sunulması	4
Öğretim planı örnekleri sunulması	2
Kontrol listeleri sunulması	1

Görüşülen öğretim elemanlarının yarıdan fazlası özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntem çeşitliliğini arttırmada yöntemlere ilişkin uygulama örnekleri sunulmasının (n=7) etkili olacağına vurgu yapmışlardır. Öğretim elemanları teorik bilgi eksikliklerini gidermeye yönelik materyaller (n=4) ve plan örnekleri sunulmasının (n=2) da özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntem çeşitliliğini arttırmada etkili olacağını belirtmişlerdir. Öğretim elemanı G-9 *“Tamamen uygulamaya dönük teorik bilgilerin yer aldığı bir metin paylaşılabilir ve uygulamaya yönelik de uygulamada gerçekleştirilmiş, bir yani kayıt edilmiş bir video öğretmen adaylarına gösterilebilir. Eee yine. Yani tüm tekniklerle ilgili yöntem tekniklerle ilgili bu yapılabilir.”* diyerek sunulabilecek destekleri ifade etmiştir.

Tablo 4. 8

Geliştirilecek Portal İçin Planlamaya Yönelik İçerik Önerileri

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Öz değerlendirme materyalleri	3
Uygun plan örnekleri	3

Tablo 4.8 (Devam) Geliştirilecek Portal İçin Planlamaya Yönelik İçerik Önerileri

Planlama sürecinin tüm basamaklarını içeren materyaller	3
Davranış analizine ilişkin materyaller	2
Veri kayıt tekniklerine ilişkin materyaller	2
Değerlendirme ve grafik oluşturmaya yönelik materyaller	2
Öğretim yönteminin belirlenmesine ilişkin materyaller	1
Materyal geliştirmeye yönelik içerikler	1
Öğretmen adaylarının tartışabileceği bir platform	1
İzlenice	1

Görüşülen öğretim elemanları portalın içeriğinde öz değerlendirme materyallerinin (n=3) bulunması gerektiğini belirtmişlerdir. Yine öğretim elemanları portalın içeriğinde uygun plan örnekleri (n=3) ve planlama sürecinin tüm basamaklarını içeren materyaller (n=3) bulunmasının öneminden bahsetmişlerdir. Öğretim elemanı G-4 “*Aslında şöyle bir şey olmasını kastediyorum. Mesela birinci madde yanında bir kutucuk, kontrol listesi gibi yaptım. İkinci madde; yaptım gibi kutucuk. Yapmadıysam tekrar o maddeye dönüp bakacağım. Hımm Bu planı burada yanlış yapmışım. Bunu tekrar yapıyorum.*” diyerek planlamaya ilişkin içerik önerisini belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının geliştirilecek portal için davranış değiştirme programını uygulamaya yönelik içerik önerilerinin frekans dağılımları Tablo 4.9’da gösterilmiştir.

Tablo 4. 9

Geliştirilecek Portal İçin Uygulamaya Yönelik İçerik Önerileri

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Uygulama videoları	9
Öğretmen adaylarının tartışabileceği bir platform	3
Değerlendirme ve grafik oluşturmaya yönelik materyaller	2
Kontrol listeleri	1

Görüşülen öğretim elemanlarından büyük bölümü portalın içeriğinde uygulama videolarının (n=9) bulunması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretim elemanları portalda özel eğitim öğretmeni adaylarının tartışabileceği bir platformun (n=3) ve değerlendirme ve grafik oluşturmaya yönelik materyallerin (n=2) bulunmasının bir gereksinim olduğuna

değınmişlerdir. Öğretim elemanı G-5 “Yani dediğim gibi tüm yani. O dedik ya farklı farklı yöntemler var. Her yöntem için birer tane video ya da ikişer tane video. Uygulamalı video uygulamaları destekleyici olabilir.” diyerek uygulamaya yönelik içerik önerisini ifade etmiştir.

4.1.2 Kavram öğretimi programının planlanması ve uygulanmasına ilişkin görüşler

Öğretim elemanlarının kavram öğretimi programının planlanması ve uygulanmasına yönelik karşılaştıkları sorunların frekans dağılımları Tablo 4.10’da gösterilmiştir.

Tablo 4. 10

Öğretim Elemanlarının Karşılaştığı Sorunlar

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Öğretmen adaylarının teorik bilgi eksikliği	5
Öğretmen adaylarının kavram analizi yapamaması	4
Öğretmen adaylarının öncelikli kavramları belirlemesi	2
Öğretmen adaylarının materyal hazırlamaya ilişkin yetersizlikleri	1
Uygulama öğretmeni ve öğretmen adayı arasında yaşanan sorunlar	1
Öğretim elemanının deneyim eksikliği	1

Görüşülen öğretim elemanlarının bazıları özel eğitim öğretmeni adaylarının teorik bilgi eksikliği bulunduğunu (n=5) söylemişlerdir. Öğretim elemanları öğretmen adaylarının kavram analizini gerçekleştirmede (n=4) ve öncelikli kavramları belirlemede (n=2) sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretim elemanı G-10 “*Planlamada karşı karşıya kalınan sorunlar şunlar, birincisi kavramın ne olduğunu bilmeme. Yani nasıl söyleyeyim? Eee. Öğrenci para parayı kavram olarak biliyor ama analizini yaptığı şey alışveriş yapma oluyor. ıı. Ya da kırmızı kavramı diyor. Analizini yaptığı şey ayırt etme, ayırt etme ya da eşleme becerisi oluyor.*” diyerek karşılaştığı sorunu ifade etmiştir.

Tablo 4. 11

Öğretmen Adaylarının Planlama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Öğretmen adayının öğretilcek uygun kavramı belirlemesi	6
Teorik bilgi eksikliği	6

Tablo 4.11(Devam) Öğretmen Adaylarının Planlama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar

Kavram analizi	5
Uygun yöntemin belirlenmesi	3
İpucu kullanımı	1
Materyal hazırlama	1
Öğretimin değerlendirilmesi	1

Görüşülen öğretim elemanlarının yarısından fazlası özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretilecek uygun kavramı belirlemede sorun yaşadıklarını (n=6) ve öğretmen adaylarının teorik bilgi eksikliklerinin bulunduğunu (n=6) ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının kavram analizini gerçekleştirmede sorun yaşadıklarına (n=5) değinmişlerdir. Ayrıca öğretim elemanlarından bazıları özel eğitim öğretmeni adaylarının uygun yöntemi belirlemede (n=3) zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretim elemanı G-2 “*Mesela en fazla takıldıkları yer hocam dediğim gibi bu kavrama karar vermek, performansa yönelik kavram belirlemek.*” diyerek karşılaşılan sorunu açıklamıştır.

Tablo 4. 12

Öğretmen Adaylarının Uygulama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Öğretimde uygun materyallerin kullanılması	4
Öğretimi değerlendirme ve/ya grafik oluşturma	3
Uygulamaların planlarda yazıldığı biçimde gerçekleştirilmesi	3
Uygun pekiştireç kullanımı	1

Görüşülen öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretimde uygun materyalleri belirlemede (n=4) sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretimi değerlendirme ve/ya grafik oluşturmada (n=3) ve uygulamaları planlarda yazıldığı biçimde gerçekleştirilmede (n=3) zorlandıklarına değinmişlerdir. Öğretim elemanı G-8 “*Kaliteli materyal işlevsel, materyal ve yaratıcı ekonomik materyal tasarlama konusunda problem yaşıyorlar. Hani çıktı üzerinden alınmış bir böyle kağıt parçası materyal olarak kabul etmemek gerekiyor. Kavram öğretiminde olabildiğince gerçek nesnelere gitmek gerekiyor olabildiğince gerçek nesne*

resimlerini kullanmak gerekiyor bununla ilgili bir belki bilgisizlik belki özensizlik diyebiliriz.” diyerek karşılaşılan sorunu ifade etmiştir.

Öğretim elemanlarının planlama ve uygulama sürecinde özel eğitim öğretmeni adaylarına sunulabilecek desteklere yönelik görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.13’te gösterilmiştir.

Tablo 4. 13

Planlama ve Uygulama Sürecinde Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Öğretmen adaylarına uygulamanın hemen sonrasında dönüt verilmesi	5
Öğretmen adaylarının bilgi eksikliklerinin giderilmesi	5
Öğretmen adaylarına yüz yüze geri bildirim verilmesi	2
Öğretmen adaylarına sık geri bildirim verilmesi	2
Öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin derslerin uygulamalı olarak yürütülmesi	1
Uygun plan örneklerinin sunulması	1
Materyaller belirleme ve hazırlamaya ilişkin destek sunulması	1

Görüşülen öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarına uygulamanın hemen sonrasında dönüt verilmesi gerektiğini (n=5) belirtmişlerdir. Öğretim elemanları öğretmen adaylarının bilgi eksikliklerinin giderilmesinin (n=5) önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretim elemanları yüzyüze geri bildirim verilmesinin (n=2) ve geri bildirimlerin sık verilmesinin (n=2) önemine değinmişlerdir. Öğretim elemanı G-3 “Benim şahsi kanaatim planın hazır verilip üzerinde artık kendi seçtiği kavrama yönelik, beceriye yönelik düzeltmeler yapılıp, uygulamada canlı geribildirimler verilmesi, sık geri bildirim verilmesi, ilk başta hataların düzeltilip sonraya yansıtılmasının sağlanması. Bu şekilde yaptığımız zaman zaten yani bunlar normal gelişim gösteren 22 yaşında çocuklar yani öğreniyorlar yani o kadarını da.” diyerek sunulabilecek desteklere ilişkin görüşlerini ifade etmiştir.

Öğretim elemanlarının öğretmen adaylarının sıklıkla tercih ettiği yöntem ve tekniklere yönelik görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.14’te gösterilmiştir.

Tablo 4. 14*Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Tercih Ettiği Yöntem ve Teknikler*

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Eşzamanlı ipucuyla öğretim	9
Sabit bekleme süreli öğretim	7
İpucunun giderek artırılması ile öğretim	1
İpucunun giderek azaltılması ile öğretim	1
Aşamalı yardım	1
Doğrudan öğretim yöntemi	1

Görüşülen öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının sıklıkla eşzamanlı ipucuyla öğretim yöntemini (n=9) ve sabit bekleme süreli öğretim yöntemini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Öğretim elemanı G-7 “*Eş zamanlı ipucu. Çok seviyorlar.*” diyerek sıklıkla tercih edilen yöntem ve tekniklere ilişkin görüşünü açıklamıştır.

Öğretim elemanlarının özel eğitim öğretmeni adaylarının sıklıkla kullandığı yöntem teknikleri tercih etme nedenlerine yönelik görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.15’te gösterilmiştir.

Tablo 4. 15*Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Kullandığı Yöntem Teknikleri Tercih Etme Nedenleri*

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Yöntemin kolay uygulanabilir olduğunu düşünmeleri	5
Yönteme ilişkin bilgi düzeylerinin daha iyi olması	4
Yönteme ilişkin plan örneklerine kolay ulaşabiliyor olmaları	3

Görüşülen öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntemleri belirlemede yöntemin kolay uygulanabilir olduğunu düşünmelerinin (n=5) etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntemleri belirlemede yönteme ilişkin bilgi düzeylerinin daha iyi seviyede olmasının (n=4) ve plan örneklerine kolay ulaşabiliyor olmalarının (n=3) etkili olduğuna değinmişlerdir. Öğretim elemanı G-10 “*Sanırım ilk öğrendikleri yöntemler ve en detaylı üzerinde durulan yöntemlerin bunlar olduğunu düşünüyorum. ı ikincisi uygulama*

kolaylığı olan yöntemler kolayca uygulanabiliyor. Yani bir ipucunun giderek azaltılması artırılması bir tık daha karmaşık olabiliyor ya da aşamalı yardım biraz deneyim isteyebiliyor.” diyerek yöntem ve tekniklerin tercih edilme nedenlerini belirtmiştir.

Tablo 4. 16

Yöntem ve Teknik Çeşitliliğini Arttırmak İçin Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Farklı yöntemlere ilişkin bilgi eksikliklerinin giderilmesi	4
Uygulama örneklerinin sunulması	4
Plan örneklerinin sunulması	2
Farklı yöntemlerden sorumlu tutulmaları	1
Öğretmenlik uygulaması öncesi ders içeriklerinin yeniden planlanması	1

Görüşülen öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntem çeşitliliğini arttırmada farklı yöntemlere ilişkin bilgi eksikliklerinin giderilmesinin (n=4) ve uygulama örneklerinin sunulmasının (n=4) etkili olacağını belirtmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntem çeşitliliğini arttırmada plan örneklerinin sunulmasının (n=2) da etkili olacağına vurgu yapmışlardır. Öğretim elemanı G-4 *“Öğretmen adaylarının bir kere hangi yöntem ve tekniklerin olduğundan haberdar olması gerekiyor. Bu çeşitli arttırabilmek için ve bu çeşitli arttırabilmek için öğretmen adaylarının maruz kaldığı bilginin de artması gerekiyor yani.”* diyerek sunulabilecek desteklere ilişkin görüşlerini açıklamıştır.

Öğretim elemanlarının geliştirilecek portal için kavram öğretimi programını planlamaya yönelik içerik önerilerinin frekans dağılımları Tablo 4.17’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 17

Geliştirilecek Portal İçin Planlamaya Yönelik İçerik Önerileri

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Kavramın analizine ilişkin materyaller	5
Kavram öğretimine ilişkin bilgi içerikli materyaller	5
Uygun plan örnekleri	4
Workshoplar ve toplantılar	2
Öz değerlendirme materyalleri	1

Görüşülen öğretim elemanları portalın içeriğinde kavramın analizine ilişkin materyallerin (n=5) ve kavram öğretimine ilişkin bilgi içerikli materyallerin (n=5) bulunması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretim elemanlarından bazıları portalın içeriğinde uygun plan örneklerinin (n=4) bulunmasının önemine değinmişlerdir. Öğretim elemanı G- 9 “*Kavramın ilişkili ilişkisiz niteliklerini açıklayan materyaller yer almalı.*” diyerek içeriğe yönelik önerisini belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının geliştirilecek portal için kavram öğretimi programını uygulamaya yönelik içerik önerilerinin frekans dağılımları Tablo 4.18’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 18

Geliştirilecek Portal İçin Uygulamaya Yönelik İçerik Önerileri

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Uygulama videoları	9
Uygulama videolarına ilişkin değerlendirme formları	4
Koçluk sunulması	3

Görüşülen öğretim elemanlarının büyük bir bölümü portalın içeriğinde uygulama videolarının (n=9) bulunması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları portalın içeriğinde uygulama videolarına ilişkin değerlendirme formlarının (n=4) ve koçluk hizmetinin (n=3) bulunmasının önemini vurgulamışlardır. Öğretim elemanı G-4 “*Alandaki uzman kişi buna ilişkin eee kendisi bir video aracılığıyla bir bilgi sunabilir. Bu noktada da örneklendirme yoluna gidebilir o videoda o kişi.*” diyerek içerik önerisini belirtmiştir.

4.1.3 Beceri öğretimi programının planlanması ve uygulanmasına ilişkin görüşler

Öğretim elemanlarının beceri öğretimi programının planlanması ve uygulanmasına yönelik karşılaştıkları sorunların frekans dağılımları Tablo 3.19’da gösterilmiştir.

Tablo 4. 19

Öğretim Elemanlarının Karşılaştığı Sorunlar

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Öğretmen adaylarının öncelikli/uygun becerileri belirlenmesine yönelik yetersizlikleri	5
Öğretmen adaylarının beceri analizi konusundaki yetersizlikleri	4
Beceri analizini değerlendirebilecek standart formların olmaması	1

Tablo 4.19 (Devam) Öğretim Elemanlarının Karşılaştığı Sorunlar

Öğretmen adaylarının yöntemlere ilişkin bilgi eksikliği	1
Öğretmen adaylarının not kaygısı	1

Görüşülen öğretim elemanlarının yarısı özel eğitim öğretmeni adaylarının öncelikli/uygun becerileri belirlenmesine yönelik (n=5) sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının beceri analizini gerçekleştirmede (n=4) sorun yaşadıklarına vurgu yapmışlardır. Öğretim elemanı G-9 “*Kavram öğretiminde olduğu gibi beceri belirlemede de zorlanıyorlar öğretmen adayları. Yani daha doğrusu şöyle söyleyeyim, şimdi kaba değerlendirme formlarına bakıyorlar. Bazı beceriler var öğrenci yapabiliyor, ama bazılarını da yapamıyorlar. Bunların yapamadıkları içerisinde okulda öğrenebilecekleri uygun bir yani beceriyi seçmekte zorlanıyorlar.*” diyerek karşılaşılan sorunları ifade etmiştir.

Öğretim elemanlarının özel eğitim öğretmeni adaylarının beceri öğretimi programını planlama sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.20’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 20

Öğretmen Adaylarının Planlama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Öncelikli ve/ya uygun becerilerin belirlenmesi	6
Beceriye uygun öğretim yönteminin belirlenmesi ve planlanması	6
Öğretimin değerlendirmesi	5
Beceri analizi	3
Genelleme	2
Pekiştireç kullanımı	1
İpucu kullanımı	1
Kalıcılık	1

Görüşülen öğretim elemanlarının yarıdan fazlası özel eğitim öğretmeni adaylarının uygun becerileri belirlemede (n=6) ve beceriye uygun öğretim yönteminin belirleyip ve planlamada (n=6) sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının yarısı özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretimin değerlendirmesinde (n=5) sorun yaşadıklarını

ifade etmişlerdir. Yine öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının beceri analizi yapmada (n=3) ve genelleme aşamasında (n=2) zorlandıklarına değinmişlerdir. Öğretim elemanı G-1 “*Becerinin tek fırsat hangi tekniğe göre öğretiliyor olması ve becerinin neden seçildiği noktasını ben eksiklik olduğunu düşünüyorum.*” diyerek karşılaşılan sorunları ifade etmiştir.

Öğretim elemanlarının özel eğitim öğretmeni adaylarının özel eğitim öğretmeni öğretimi programını uygulama sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.21’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 21

Öğretmen Adaylarının Uygulama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Uygulamanın plana sadık kalarak gerçekleştirilmesi	4
Becerinin bağlama uygun çalışılması	3
Öğretimin değerlendirme aşaması	2
İpucu kullanımı	2
Pekiştireç kullanımı	1
Uygulama için yeterli süre olmaması	1

Görüşülen öğretim elemanlarından bir bölümü özel eğitim öğretmeni adaylarının uygulamayı plana sadık kalarak gerçekleştirilmesinde (n=4) sorun yaşadıklarına değinmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının beceriyi bağlama uygun çalışmada (n=3), öğretimin değerlendirilmesinde (n=2) ve ipucu kullanımında (n=2) ifade etmişlerdir. Öğretim elemanı G-4 “*Planı doğru hazırlasa bile basamaklarında yani uygularken eksik uyguluyor.*” diyerek karşılaşılan sorunu dile getirmiştir.

Öğretim elemanlarının planlama ve uygulama sürecinde özel eğitim öğretmeni adaylarına sunulabilecek desteklere yönelik görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.22’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 22*Planlama ve Uygulama Sürecinde Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler*

Öğretim elemanlarının görüşleri	F
Planlara ve uygulamalara hemen ve/ya sık dönüt verilmesi	4
Toplantılar ve/ya eğitimler düzenlenmesi	3
Öz değerlendirme materyalleri sunulması	2
Yöntem ve tekniklerin planlanması ve uygulanmasına yönelik materyaller sunulması	2
Planlar öğretim elemanına zamanında ulaşması sağlanmalı	1

Görüşülen öğretim elemanları planlara ve uygulamalara hemen ve/ya sık dönüt verilmesinin (n=4) önemini vurgulamışlardır. Öğretim elemanları toplantılar ve/ya eğitimler düzenlenmesi gerektiğini (n=3) ve özel eğitim öğretmeni adaylarına öz değerlendirme materyalleri sunulması (n=2) gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretim elemanı G-2 “*Ya bence şu olması lazım. Çocuk bana video model diyor, getiriyor. Bugün hazırlamış ben çocuğa 6 gün sonra dönüt vermişim, yani anında dönüt vermemişim. Çocuk 6 gün sonra bakıyor hocam benim şuraya neden eksi dediniz buraya neden arttı dediğiniz. O an öğretmen öğretim elemanı başka bir şeyle ilgileniyor. Anında dönüt veremiyor.*” diyerek sunulabilecek destekleri ifade etmiştir.

Öğretim elemanlarının özel eğitim öğretmeni adaylarının sıklıkla tercih ettiği yöntem ve tekniklere yönelik görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.23’te gösterilmiştir.

Tablo 4. 23*Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Tercih Ettiği Yöntem ve Teknikler*

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Video modelle öğretim	5
Sabit bekleme süreli öğretim	4
Eşzamanlı ipucu ile öğretim	4
Sosyal öykü	3
İpucunun giderek artırılmasıyla öğretim	3
Doğrudan öğretim yöntemi	2

Tablo 4.23 (Devam) Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Tercih Ettiği Yöntem ve Teknikler

İpucunun giderek azaltılmasıyla öğretim	2
Yanlızsız öğretim yöntemleri	2
Etkinlik çizelgeleri	1
Aşamalı yardım	1

Görüşülen öğretim elemanlarının yarısı özel eğitim öğretmeni adaylarının video modelle öğretim yöntemini (n=5) tercih ettiğini söylemişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının sabit bekleme süreli öğretim (n=4), eşzamanlı ipucu ile öğretim (n=4), sosyal öykü ile öğretim (n=3) ve ipucunun giderek arttırılması ile öğretim (n=3) yöntemlerini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Öğretim elemanı G-7 “*Dediğim gibi, hani eee beceri öğretiminde hani video model çok sık kullanılan bir şey.*” diyerek sıklıkla tercih edilen yöntem ve tekniklere ilişkin düşüncelerini paylaşmıştır.

Öğretim elemanlarının özel eğitim öğretmeni adaylarının sıklıkla kullandığı yöntem teknikleri tercih etme nedenlerine yönelik görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.24’te gösterilmiştir.

Tablo 4. 24

Öğretmen Adaylarının Sıklıkla Kullandığı Yöntem Teknikleri Tercih Etme Nedenleri

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Yöntemleri daha iyi bilmeleri ve kolay uygulanabilir görmeleri	9
Öğrenciye ve beceriye uygun olduğunu düşünmeleri	1
Öğretmen adaylarının not kaygısı	1
Yönteme ilişkin planlara ulaşabiliyor olmaları	1

Görüşülen öğretim elemanlarının büyük bir bölümü özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntemleri belirlemede yöntemi daha iyi bilmeleri ve kolay uygulanabilir olarak görmelerinin (n=9) etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntemleri belirlemede yöntemin öğrenciye ve beceriye uygun olduğunu düşünmelerinin (n=1), not kaygılarının (n=1) ve yönteme ilişkin planlara ulaşabiliyor olmalarının (n=1) etkili olduğunu söylemişlerdir. Öğretim elemanı G-10 “*Video model hani masrafsız. Bir video çekiyor ve çocuğa izletiyor. Hani kolay daha kolay geliyor.*” diyerek yöntem ve tekniklerin tercih edilme nedenlerini belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının yöntem ve teknik çeşitliliğini arttırmak için özel eğitim öğretmeni adaylarına sunulabilecek desteklere yönelik görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.25’te gösterilmiştir.

Tablo 4. 25

Yöntem ve Teknik Çeşitliliğini Arttırmak İçin Öğretmen Adaylarına Sunulabilecek Destekler

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Farklı yöntem ve teknikleri kullanmaları için teşvik edilmeleri	3
Farklı yöntemlere ilişkin video örnekleri sunulması	2
Farklı yöntemlere ilişkin plan örnekleri sunulması	2
AFIRM benzeri modüllerin sunulması	1
Atölyeler düzenlenmesi	1

Görüşülen öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntem çeşitliliğini arttırmada farklı yöntem ve teknikleri kullanmaları için teşvik edilmelerinin (n=3) etkili olacağını ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları özel eğitim öğretmeni adaylarının kullandıkları yöntem çeşitliliğini arttırmada farklı yöntemlere ilişkin video örnekleri (n=2) ve plan örnekleri (n=2) sunulmasının etkili olacağına değinmişlerdir. Öğretim elemanı G-6 “*Ben yöntemleri her hafta değiştirmelerini sağlıyorum ama işte beceride ya da sosyal beceri beceri öğretim programı tek bir yöntem seçiyorlar. Bununla ilgili uı eğer yöntem hani kullanmadıkları daha az kullandıkları yöntemlerden seçmeleri konusunda çalışabilecek, seçtikleri beceriye göre yöntemler önermeye çalışıyorum.*” diyerek görüşlerini paylaşmıştır.

Öğretim elemanlarının geliştirilecek portal için beceri öğretimi programını planlamaya yönelik içerik önerilerinin frekans dağılımları Tablo 4.26’da gösterilmiştir.

Tablo 4. 26

Geliştirilecek Portal İçin Planlamaya Yönelik İçerik Önerileri

Öğretim elemanlarının görüşleri	f
Kuramsal bilgi içeren materyaller	6
Farklı yöntemlere ilişkin plan/video örnekleri	4
Beceri analizinin nasıl gerçekleştirileceğine yönelik içerikler	4
Koçluk sunulmalı	3

Görüşülen öğretim elemanlarının yarısından fazlası portalın içeriğinde kuramsal bilgi içeren materyallerin (n=6) bulunması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları portalın içeriğinde farklı yöntemlere ilişkin plan/video örneklerinin (n=4) ve beceri analizinin nasıl gerçekleştirileceğine yönelik içeriklerin (n=4) bulunması gerektiğini söylemişlerdir. Öğretim elemanı G-8 “*Ya biraz üzerine konuştuk ama hani eğitim videoları. Eğitim videoları derken şu önce bir açalım. Birincisi bir hoca anlatıyormuş gibi anlatmak, onların işte not alması dinlerken.*” diyerek içerik önerisini belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının geliştirilecek portal için beceri öğretimi programını uygulamaya yönelik içerik önerilerinin frekans dağılımları Tablo 4.27’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 27

Geliştirilecek Portal İçin Uygulamaya Yönelik İçerik Önerileri

Öğretim elemanlarının görüşleri	F
Farklı yöntemlere ilişkin video örnekleri	9
Animasyonlar	3
Eğitim videoları	3
Koçluk	2
Beceri analizinin tüm basamaklarını içeren görseller	1

Görüşülen öğretim elemanlarının büyük bir bölümü portalın içeriğinde farklı yöntemlere ilişkin video örneklerinin (n=9) bulunması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları portalın içeriğinde animasyonlar (n=3) ve eğitim videoları (n=3) bulunması gerektiğine değinmişlerdir. Öğretim elemanı G-3 “*Yani plan örnekleri olacak, video örnekleri olacak. Videolar dediğim gibi aşamalı olarak gidecek.*” diyerek içerik ilişkin önerisini belirtmiştir.

4.2 Uygulamaya İlişkin Bulgular

4.2.1 Nicel bulgular

4.2.1.1 Öntest-sontest verileri

Tablo 4. 28

Sosyal Beceri Öğretimi Öntest-Sontest Puanları

Kategori	N	Ort.	S.S.	T	p
Öntest	30	47,87	21,42	-10,732	<,001
Sontest	30	89,02	8,50		

Tablo 4.28 incelendiğinde özel eğitim öğretmeni adaylarının sosyal beceri öğretimine ilişkin öntest aritmetik puan ortalamaları (ort= 47,87) ile sontest aritmetik puan ortalamaları (ort=89,02) arasında istatistiksel olarak fark bulunduğu görülmektedir. Özel eğitim öğretmeni adaylarının aritmetik puan ortalamaları arasında sontest lehine 41,14 puanlık fark olduğu görülmekte olup bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için p değeri incelenmiştir. P değerinin ($p=.001<.05$) .05’den küçük olduğu ve ön-test ve son-test toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu analizler doğrultusunda ÖZUDEP’in içeriğinde bulunan uygulama videolarının öğretmen adaylarının sosyal beceri öğretimine ilişkin öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu saptanmıştır.

Tablo 4. 29

Kavram Öğretimi Öntest-Sontest Puanları

Kategori	N	Ort.	S.S.	t	p
Öntest	30	60,51	19,35	-8,741	<,001
Sontest	30	90,44	7,64		

Tablo 4.29 incelendiğinde özel eğitim öğretmeni adaylarının kavram öğretimine ilişkin öntest aritmetik puan ortalamaları (ort= 60,51) ile sontest aritmetik puan ortalamaları (ort=90,44) arasında istatistiksel olarak fark bulunduğu görülmektedir. Özel eğitim öğretmeni adaylarının aritmetik puan ortalamaları arasında sontest lehine 29,93 puanlık fark olduğu görülmekte olup bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için p değeri incelenmiştir. P değerinin ($p=.001<.05$) .05’den küçük olduğu ve ön-test ve son-test toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu analizler doğrultusunda ÖZUDEP’in içeriğinde bulunan uygulama videolarının öğretmen adaylarının kavram öğretimine ilişkin öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu saptanmıştır.

4.2.1.2 Deney grubu- kontrol grubu nicel verileri

Tablo 4. 30

Sosyal Beceri Öğretimi Değerlendirme Puanları

Kategori	N	Ort.	S.S.	t	p
Kontrol grubu	30	82,96	10,93	3,085	0,001
Deney grubu	30	90,10	6,38		

Tablo 4.30 incelendiğinde deney grubunda bulunan özel eğitim öğretmeni adaylarının aritmetik puan ortalamaları (ort=90,10) ile kontrol grubunda bulunan öğretmen

adaylarının aritmetik puan ortalamaları (ort=82,96) arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak fark bulunduğu görülmektedir. Bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için p değeri incelenmiş olup p değerinin ($p=.001<.05$) .05’den küçük olduğu ve deney grubu lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu analizler doğrultusunda ÖZUDEP’in özel eğitim öğretmeni adaylarının sosyal beceri öğretimine ilişkin öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu saptanmıştır.

Tablo 4. 31

Kavram Öğretimi Değerlendirme Puanları

Kategori	N	Ort.	S.S.	t	p
Kontrol grubu	30	84,23	9,53	3,060	0,004
Deney grubu	30	90,43	5,68		

Tablo 4.31 incelendiğinde deney grubunda bulunan özel eğitim öğretmeni adaylarının aritmetik puan ortalamaları (ort=90,43) ile kontrol grubunda bulunan öğretmen adaylarının aritmetik puan ortalamaları (ort=84,23) arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak fark bulunduğu görülmektedir. Bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için p değeri incelenmiş olup p değerinin ($p=.004<.05$) .05’den küçük olduğu ve deney grubu lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu analizler doğrultusunda ÖZUDEP’in özel eğitim öğretmeni adaylarının kavram öğretimine ilişkin öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu saptanmıştır.

Tablo 4. 32

Ders Planı Değerlendirme Puanları

Kategori	N	Ort.	S.S.	t	p
Kontrol grubu	30	84,86	9,61	2,894	0,006
Deney grubu	30	90,96	6,39		

Tablo 4.32 incelendiğinde deney grubunda bulunan özel eğitim öğretmeni adaylarının aritmetik puan ortalamaları (ort=90,96) ile kontrol grubunda bulunan öğretmen adaylarının aritmetik puan ortalamaları (ort=84,86) arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak fark bulunduğu görülmektedir. Bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için p değeri incelenmiş olup p değerinin ($p=.006<.05$) .05’den küçük olduğu ve deney grubu lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu analizler doğrultusunda ÖZUDEP’in özel eğitim öğretmeni adaylarının ders planı

oluşturmaya ilişkin öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu saptanmıştır.

4.2.2 Nitel bulgular

4.2.2.1 ÖZUDEP'in kullanım kolaylığı

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalı rahatlıkla kullanmalarına olanak sağlayan özelliklere ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.33'te gösterilmiştir.

Tablo 4. 33

Öğretmen Adaylarının Portalı Rahatlıkla Kullanmasını Sağlayan Özellikleri

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Sade ve kullanışlı ara yüz	12
Kullanışlı ödev ve dosya yükleme modülü	9
İçeriklere sorunsuz erişim	8
Hızlı ve etkili dönüt alma	8
Öz değerlendirme fırsatı sunması	3
Anlık bildirim alma	1

Görüşülen özel eğitim öğretmeni adaylarının tamamı portalın sade ve kullanışlı bir arayüzü olmasının (n=12) portalı rahatlıkla kullanmalarına olanak sağladığına vurgu yapmışlardır. Özel eğitim öğretmeni adaylarının büyük bir bölümü ödev ve dosya yükleme modülünün bulunmasının (n=9), içeriklere sorunsuz erişimin (n=8), hızlı ve etkili dönüt almaya fırsat sunmasının (n=8) portalı rahat kullanmalarında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayı K-1 “ *İl hocam portalin en çok u hani kullanımda kolaylaştırıcı özelliği ara yüzüydü Gayet sade anlaşılabilir ve ıı portal içinde gezintiyi mümkün kılan güzel bir ara yüze sahipti portal.*” Diyerek portalın kullanım kolaylığını ifade etmiştir. Özel eğitim öğretmeni adayı K-2 ise “*Öğretmenimizin staj dosyaları için açtığı ödev dosyaları sayesinde ödevlerimizi rahat bi şekilde yükleyip dönüt alabiliyorduk öğretmenimizden. Benim için rahat bir uygulamaydı.*” diyerek ödev yükleme modülünün kullanım kolaylığına değinmiştir.

4.2.2.2 ÖZUDEP'in öğretmenlik uygulamasında daha fazla katkı sağladığı özellikleri

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalın kendilerine daha fazla katkı sağlayan içeriklerine ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.34'te gösterilmiştir.

Tablo 4. 34

Öğretmen Adaylarına Daha Fazla Katkı Sağlayan İçerikler

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Uygulama videoları	12
Plan örnekleri	6
Grafik oluşturma ve veri kayıt teknikleri	2
Öz değerlendirme materyalleri	1
Farklı yöntemlere yönelik içerikler	1

Görüşülen özel eğitim öğretmeni adaylarının tamamı uygulama videoların (n=12) kendilerine daha fazla katkı sağladığını söylemişlerdir. Görüşülen özel eğitim öğretmeni adaylarının yarısı ise plan örneklerinin (n=6) kendilerine daha fazla katkı sağladığını ifade etmiştir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni adayları grafik oluşturma ve veri kayıt tekniklerine yönelik içeriklerin (n=2) kendilerine daha fazla katkı sağladığına değinmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayı K-4 “...bu portalı kullanırken bizim için elimizde bir sürü örnek video vardı, örnek plan vardı. Herhangi bir şey hazırlayacağımız zaman bu portaldan kolaylıkla hem uygulamasının videosunu izliyorduk, nasıl uygulayacağımızı görüyorduk. Hani bunu video ile görmemiz daha anlaşılır oluyordu.” diyerek uygulama videolarına yönelik düşüncelerini paylaşmıştır.

Özel eğitim öğretmeni adayı K-12 “Günlük plan hazırlama bizim için gerçekten çok zordu çünkü farklı konular geliyordu her hafta karşıma. Farklı konuları yapmak zorunda kalıyorduk, farklı konuları şeylere göre kavram öğretime göre uyarlamak zor oluyordu bazı şeyleri. Orada açıp hemen plan örnekleri kısmından bakabildim. İçerik konusunda yardımcı oldu gerçekten.” diyerek plan örneklerinin sağladığı katkıları belirtmiştir.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalın kendilerine daha fazla katkı sağlayan ara yüz özelliklerine ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.35'te gösterilmiştir.

Tablo 4. 35*Öğretmen Adaylarına Daha Fazla Katkı Sağlayan Ara Yüz Özellikleri*

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Ödev yükleme özelliği	8
Hızlı ve etkili dönüt alınmasına fırsat sunma	5
Çevrimiçi erişimin olması	3

Görüşülen özel eğitim öğretmeni adaylarının yarısından fazlası portalın ödev yükleme özelliğinin (n=8) kendilerine daha fazla katkı sağladığını söylemişlerdir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni adayları portalın hızlı ve etkili dönüt alınmasına fırsat sunma özelliğinin (n=5) ve çevrimiçi erişim özelliğinin kendilerine daha fazla katkı sağladığına değinmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayı K-11 “*Bilgisayarda nereye koydum hangi dosyanın içinde bulamıyordum. Ödevleri bulamıyordum. Bazı zaman ayrı ayrı yerlere koyuyordum. Mesela bu programa girdiğimde ÖZUDEP’e girdiğimde hemen karşınızda zaten sol tarafta modüller, altında ödevler, dosyalar hemen çıkıyordu karşıma. Hemen rahatlıkla ulaşabiliyordum her şeye.*” diyerek ödev yükleme özelliğinin sağladığı katkıları belirtmiştir.

4.2.2.3 ÖZUDEP’in kavram öğretimini planlama ve uygulamaya yönelik etkileri

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalın kavram öğretimini planlama ve uygulamaya yönelik katkı sağlayan içeriklerine ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.36’da gösterilmiştir.

Tablo 4. 36*Kavram Öğretimini Planlama ve Uygulamaya Yönelik Katkı Sağlayan İçerikler*

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Uygulama videoları	11
Plan örnekleri	9
Bilgi içerikli videolar	5
Öz değerlendirme formları	2
Değerlendirme soruları	1

Görüşülen özel eğitim öğretmeni adaylarının büyük bir bölümü uygulama videolarının (n=11) ve plan örneklerinin (n=9) kendilerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adaylarının yarıya yakını ise bilgi içerikli videoların (n=5) kendilerine katkı sağladığına değinmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayı K-6 “...*kavram öğretimi videoları vardı. Yani u uygulamaları, yöntemleri açıkladıktan sonra videolar oluyordu. O videolarda öğretmen ve öğrencinin karşılıklı olarak kavram öğretiminin u o yöntemin, uygulamanın nasıl yürütüldüğüne dair bir video olduğu için az çok biliyorduk artık. Yani biz uyguladığımız zaman ne yapmamız gerektiğini işte göz temasına kadar işte çocuk, çocuğa uyaran verme , bu tip şeyleri videolarda çok net gördüğümüz için kendi içimizde bunun tasarısını yapabiliyorduk.*” diyerek uygulama videolarının sağladığı katkıyı belirtmiştir.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalın kavram öğretimini planlama ve uygulamaya yönelik ne tür katkılar sağladığına ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.37’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 37

Kavram Öğretimini Planlama ve Uygulamaya Yönelik Sağladığı Katkılar

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Öğretimi uygulama kolaylığı	7
Uygun kavramların belirlenmesi	5
Uygun öğretim yöntemini belirleme	5
Kavram analizini gerçekleştirme	4
Uygun plan hazırlama	4
Uygun pekiştireç ve/ya ipucu kullanımı	2
Öz yeterlik algısı geliştirme	2

Görüşülen özel eğitim öğretmeni adaylarından yarıdan fazlası portalın öğretimi uygulama kolaylığı sağladığını (n=7) ifade etmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayları portalın uygun kavramları (n=5) ve uygun öğretim yöntemini (n=5) belirlemelerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni adayları portalın kavram analizi yapma (n=4) ve plan hazırlama (n=4) konusunda kendilerine katkı sağladığını söylemişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayı G-8 “*Hazırlama ve uygulama aşamasında hocam. Nasıl hazırlanacağı, mesela kavramda neler olur, hangi kavramları almamız*

gerekiyor. Bu konuda yardımcı oldu bana. Uygularken de yardımcı oldu.” diyerek portalın uygulamada kolaylık sağladığını dile getirmiştir.

4.2.2.4 ÖZUDEP’in sosyal beceri öğretimini planlama ve uygulamaya yönelik etkileri

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalın sosyal beceri öğretimini planlama ve uygulamaya yönelik katkı sağlayan içeriklerine ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.38’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 38

Sosyal Beceri Öğretimini Planlama ve Uygulamaya Yönelik Katkı Sağlayan İçerikler

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Uygulama videoları	12
Plan örnekleri	9
Bilgi içerikli videolar	4
Öz değerlendirme formları	2

Özel eğitim öğretmeni adaylarının tamamı uygulama videolarının (n=12) kendilerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adaylarının büyük bir bölümü uygulama plan örneklerinin (n=9) kendilerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni adayları bilgi içerikli videoların (n=4) da kendilerine katkı sağladığını söylemişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayları K-2 “Yaptığınız planın uygulanış şeklinin videolarda gösterilmesi... bize bunun katkısını sağlıyordu. Öğrencimle hazırladığım planın nasıl uygulamam gerektiğini portal sayesinde öğrendiğimi söyleyebilirim.” diyerek uygulama videolarının katkısını dile getirmiştir.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalın sosyal beceri öğretimini planlama ve uygulamaya yönelik ne tür katkılar sağladığına ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.39’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 39

Sosyal Beceri Öğretimini Planlama ve Uygulamaya Yönelik Sağladığı Katkılar

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Öğretim yönteminin doğru uygulaması	7
Uygun becerilerin belirlenmesi	5

Tablo 4.39 (Devam) Sosyal Beceri Öğretimini Planlama ve Uygulamaya Yönelik Sağladığı Katkıları

Uygun plan hazırlama	4
Uygun pekiştireç ve/ya ipucu kullanımı	2

Görüşülen özel eğitim öğretmeni adaylarının yarısından fazlası portalın öğretim yönteminin doğru uygulamasına (n=5) katkı sağladığını söylemişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayları portalın uygun becerilerin belirlenmesi (n=5) ve uygun plan hazırlanması (n=4) yönünden kendilerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayı K-4 “*Uygulama videosunda dediğim gibi benim kullandığım becerinin videosu olduğu için nasıl öğreteceğimi, hangi yönergeyi nasıl sunacağımı, yönergeden sonra ne kadar süre bekleyeceğimi hepsini açıkça anlatıyordu. Bir uygulamanın nasıl olacağını tamamen anlattığı için bana çok fayda sağladı.*” diyerek yöntemi doğru uygulama yönünden katkı sağladığını belirtmiştir.

4.2.2.5 ÖZUDEP’in öğretmenlik uygulamasında katkı sağladığı özellikleri

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalın içeriğinin öğretmenlik uygulamasına sağladığı katkılara ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.40’te gösterilmiştir.

Tablo 4. 40

Portalın Öğretmenlik Uygulamasına Katkı Sağlayan İçerik Özellikleri

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Uygulama videoları	12
Teorik bilgi desteği	7
Farklı yöntem ve teknikler hakkında bilgi	5
Öz değerlendirme formları	4
Değerlendirme soruları	2

Görüşülen özel eğitim öğretmeni adaylarının tamamı uygulama videolarının (n=12) kendilerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adaylarının yarısından fazlası teorik bilgi desteği sunulmasının (n=7) kendilerine katkı sağladığına değinmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayları portalda farklı yöntem ve teknikler hakkında bilgi sunulmasının (n=5) ve öz değerlendirme formlarının (n=4) kendilerine katkı sağladığını söylemişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayı K-8 “*vidyolar aracılığıyla kendimizi daha da geliştirmemize. Hani ortada bir ürün var ve ben bu ürünü nasıl*

yapabilirime, geliştirmemize katkı sağladı diyebilirim. Çünkü birden fazla video ve içerik olduğu için onu kendi konumuza öğrenci düzeyimize göre uyarlamamıza imkan sağlamış oldu.” diyerek uygulama videolarının sağladığı katkıya ilişkin görüşlerini dile getirmiştir.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalın arayüzünün öğretmenlik uygulamasına sağladığı katkılara ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları Tablo 4.41’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 41

Portalın Öğretmenlik Uygulamasına Katkı Sağlayan Arayüz Özellikleri

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Sade ve kullanışlı ara yüz	12
Ödev yükleme özelliği	11
Hızlı ve etkili dönüt alınmasına fırsat sunma	7
Bütüncül bir yapısının olması	6
Çevrimiçi erişimin olması	5
Zaman tasarrufu sağlama	1

Görüşülen özel eğitim öğretmeni adaylarının tamamı portalın sade ve kullanışlı arayüzü olmasının (n=12) kendilerine katkı sağladığını söylemişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adaylarının büyük bir bölümü portalın ödev yükleme özelliğinin (n=11) kendilerine katkı sağladığına değinmişlerdir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni adayları portalın hızlı ve etkili dönüt alınmasına fırsat sunmasının (n=7), bütüncül bir yapısı olmasının (n=6) ve çevrimiçi erişiminin olmasının (n=5) kendilerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayı K-12 “*Dediğim gibi her şey başlıklar halinde olduğu için ulaşımı kolaydı. İki her şey açılıyordu, sıkıntısızdı. Bu yüzden bir sorun yaşamadığım için faydalıydı.*” diyerek sade ve kullanışlı olmasının kendisine katkı sağladığını ifade etmiştir.

4.2.2.6 ÖZUDEP’e yönelik öneriler

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalın içeriğine yönelik önerilerinin frekans dağılımları Tablo 4.42’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 42*Portalın İçeriğine İlişkin Öneriler*

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Davranış değiştirme modülleri	5
Farklı yöntemlere ilişkin içerikler	4
Akademik beceri öğretimine yönelik içerikler	2
Materyal geliştirme modülleri	2

Görüşülen özel eğitim öğretmeni adayları portalın içeriğinde davranış değiştirme modülleri (n=5) eklenmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır. Özel eğitim öğretmeni adayları portalda farklı yöntemlere ilişkin içerikler (n=4) eklenmesi gerektiği yönünde de görüş bildirmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayı K-7 *“uygulamalı davranış analiziyle ilgili özellikle özel eğitim öğretmenlerine daha fazla bu konuya hakim olmayı sağlayacak bir modül olabilirdi. Uygulamalı davranış analizinin işte belli başlı konularını püf noktalarını anlatan bir modül olabilirdi.”* diyerek içeriğe yönelik önerilerini belirtmiştir.

Özel eğitim öğretmeni adaylarının portalın arayüzüne yönelik önerilerinin frekans dağılımları Tablo 4.43’te gösterilmiştir.

Tablo 4. 43*Portalın Arayüzüne İlişkin Öneriler*

Öğretmen adaylarının görüşleri	f
Yüklenen ödevler herkese açık olmalı	3
Değerlendirme soruları geçilebilmeli	1
Arama motorlarında kolay bulunabilir olmalı	1
Forum modülü	1

Görüşülen özel eğitim öğretmeni adayları yüklenen ödevlerin herkese açık olması (n=3) gerektiğini ifade etmişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayları değerlendirme sorularının atlanabilmesi gerektiğini (n=1), arama motorlarında kolay bulunabilir olması gerektiğini (n=1) ve forum modülü eklenmesi (n=1) gerektiğini söylemişlerdir. Özel eğitim öğretmeni adayı K-5 *“hocam driva da aynı şekilde yüklüyoduk, bura da aynı şekilde*

yüklüyorduk Ama drive da şöyle bir şey vardı. Drive da arkadaşlarımızın ödevlerini görebiliyorduk ama burada çok göremedik onu. O konuda biraz eksiği vardı. Çünkü bazen arkadaşlarımızinkine de bakıyorduk.” diyerek portalın arayüzüne ilişkin önerilerini belirtmiştir.

5 SONUÇ, TARTIŞMA, ÖNERİLER

5.1 Sonuç ve Tartışma

ÖZUDEP'in içeriğinde bulunan uygulama videolarının özel eğitim öğretmeni adaylarının beceri ve kavram öğretimine ilişkin öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkileri olduğu belirlenmiştir. Nicel bulgular özel eğitim öğretmeni adaylarının sosyal beceri ve kavram öğretimine ilişkin uygulama videolarına yönelik öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu dolayısı ile uygulama videolarının öğretmen adaylarının öğretmenlik becerilerini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur. Araştırmanın nitel bulguları da uygulama videolarının özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretmenlik becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermiştir. Özel eğitim öğretmeni adayları uygulama videolarının öğretimi uygulamada kendilerine kolaylık sağladığını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları beceri ve kavram öğretimin teorik ve uygulamaya yönelik farklı aşamalarda uygulama videolarının kendilerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Bural ve Avşaroğlu (2012) çalışmalarında özel eğitim öğretmen adaylarının yönerge sunmada ve öğrenciyi odaklama da sorunlar yaşadıklarını, etkinliği başlatma ve sürdürmede güçlük çektiklerini, Alptekin ve Vural (2014) özel eğitim öğretmeni adaylarının uygulamaya yönelik bilgi eksiklikleri olduğunu, Çifci-Tekinarslan vd. (2018) özel eğitim öğretmeni adaylarının kendilerini bilimsel dayanaklı uygulamalara ilişkin teorik bilgi ve uygulama konusunda yeterli görmediklerini, Aktan (2023) özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretim becerilerinin yetersiz olduklarını, öğretim yöntemleri konusunda yeterli donanıma sahip olmadıklarını, Ergenekon vd. (2008) özel eğitim öğretmeni adaylarının davranış değiştirme, kavram öğretimi ve beceri öğretimi programlarını hazırlama ve uygulamada zorlandıklarını, belirtmişlerdir. Gereksinim belirleme aşamasında elde edilen bulgular bu çalışmalarla paralellik göstermektedir. Bu bağlamda uygulama videolarının özel eğitim öğretmeni adaylarının kuramsal bilgi ve uygulamaya yönelik eksikliklerini giderecek ve onların öğretmenlik becerilerini destekleyecek biçimde sunulmuş olmasının öğretmenlik becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilir. Aksoy vd. (2018) özel eğitim öğretmeni adaylarının diğer arkadaşlarının performans videolarını izlemelerinin öğretmenlik uygulamaları açısından verimli olduğu ve öğretime sunmaya ilişkin gelişmelerine katkı sağladığını, Fitzgerald vd. (2011)'nin multimedya vaka yolu ile sunulan öğretim videolarının öğretmen bilgi,

beceri ve tutumlarını olumlu yönde etkilediğini belirttikleri çalışmalar araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Özel eğitim öğretmeni adayları uygulama videolarının öz yeterlik algıları üzerinde olumlu etkileri olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarının mesleki becerilerin sergilemede etkili olduğunu (Özsüz ve Coşkun, 2012; Bayrakdar vd., 2015; Gönüldaş ve Gümüşkaya, 2022) ortaya koyan çalışmalar da araştırma bulgularını desteklemektedir.

ÖZUDEP'in içeriği ve arayüzünün özel eğitim öğretmeni adaylarının sosyal beceri öğretimi, kavram öğretimi ve ders planı hazırlamaya ilişkin öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkileri olduğu belirlenmiştir. Nicel bulgular ÖZUDEP'i kullanan deney grubu özel eğitim öğretmeni adayları ile portali kullanmayan kontrol grubu özel eğitim öğretmeni adaylarının değerlendirme puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymuştur. ÖZUDEP'i kullanan deney grubu özel eğitim öğretmeni adaylarının sosyal beceri öğretimi, kavram öğretimi ve ders planı hazırlamaya ilişkin değerlendirme puanlarının kontrol grubu öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın nitel bulguları ÖZUDEP'in özel eğitim öğretmeni adaylarının ihtiyaç duyduğu farklı destek hizmetleri sunduğunu da ortaya koymuştur. Alan da gerçekleştirilen çalışmalar öğretmen adaylarının gerek kuramsal bilgi gerek kuramsal bilgiyi uygulamaya dönüştürme açısından yeterli düzeyde olmadıklarını göstermektedir (Begeny ve Martens, 2006; Ergenekon vd., 2008; Bural ve Avşaroğlu, 2012; Alptekin ve Vural, 2014; Çifci-Tekinarslan vd., 2018; Doğan ve Güven, 2021; Aktan, 2023). Gereksinim belirleme aşamasında elde edilen bulgular bu çalışmalarla paralellik göstermektedir. Bu bağlamda ÖZUDEP'in yazılı ve görsel içeriklerinin özel eğitim öğretmeni adaylarının kuramsal bilgi ve uygulamaya yönelik eksikliklerini giderecek ve onların öğretmenlik becerilerini destekleyecek biçimde sunulmuş olmasının öğretmenlik becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilir. Araştırmanın nitel bulguları da ÖZUDEP'in içeriğinin özel eğitim öğretmeni adaylarının uygulama ve kuramsal bilgi düzeylerini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın nitel bulguları ÖZUDEP'in özel eğitim öğretmeni adaylarına dönütlerin daha etkili biçimde sunulmasına olanak sağladığını göstermektedir. Öğretmen adaylarına zamanında ve etkili biçimde dönüt verilmesi öğretmenlik becerilerinin gelişimi açısından önemlidir. Bulgulara paralel olarak Erbaş ve Yücesoy (2002) ve Capizzi vd. (2010)

alışmalarında zamanında ve yeterli dönüt sunulmasının öğretmen adaylarının mesleki gelişimine katkı sağlayan önemli unsurlardan biri olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmanın nitel bulguları ÖZUDEP'in içeriğinde bulunan öz değerlendirme materyallerinin özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu yönde etkileri olduğunu göstermektedir. Öz-değerlendirmeler öğretmen adaylarının gerçekleştirdikleri uygulamadaki eksiklikleri belirleyip düzenlemeleri için fırsatı sunmakta ve doğru uygulamalar ortaya koymalarına olanak sağlamaktadır. Araştırma bulgularına paralel olarak Keller vd. (2005) ve Capizzi vd. (2010) çalışmalarında öğretmen adaylarının farklı metotlarla gerçekleştirdikleri öz-değerlendirmelerin öğretmenlik becerilerini geliştirdiğini belirtmişlerdir.

ÖZUDEP içeriği ile özel eğitim öğretmeni adaylarına kuramsal bilgi ve uygulama desteği, plan örnekleri, öz değerlendirme materyalleri sunma, arayüzü ile de materyallere kolay erişim sağlama, hızlı dönüt almaya olanak verme, hızlı bilgi akışı sağlama gibi özellikleri bakımından kapsamlı bir program olarak tasarlanmıştır. Bu bağlamda farklı ihtiyaçlar göz önüne alınarak hazırlanan portalın özel eğitim öğretmeni adaylarının öğretmenlik becerilerini olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Nitel bulgular özel eğitim öğretmeni adaylarının ÖZUDEP'in bütüncül ve kapsamlı yapısının öğretmenlik becerileri üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Alanda gerçekleştirilen çalışmalar öğretmen adaylarının ihtiyaçları göz önüne alınarak geliştirilip sunulan uygulama ve eğitim programlarının öğretmenlik becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir (Liaupsin 2002; Adams vd., 2005; Keller vd., 2005; Alexander vd., 2007; Capizzi vd., 2010; Fitzgerald vd., 2011; McCormick, 2017; Aksoy vd., 2018).

5.2 Öneriler

Araştırmalara yönelik öneriler

Çalışmanın bütçe, zaman ve personel gibi unsurları sınırlı olduğundan araştırma gereksinim belirleme çalışmaları doğrultusunda belirlenen ve öğretmen adaylarının en sık kullandığı yöntem ve tekniklere yönelik içeriklerle sınırlandırılmıştır. İleriye yönelik araştırmalarda farklı yöntem ve tekniklere ilişkin içeriklerin bulunduğu uygulamalar planlanabilir.

Mevcut araştırma sadece Öğretmenlik Uygulaması-2 dersin kapsayacak biçimde planlanmıştır. İleriye yönelik çalışmalarda Öğretmenlik Uygulaması 1-2 derslerini kapsayacak daha kapsamlı uygulamalar planlanabilir.

Mevcut araştırma sadece bir üniversitenin Özel Eğitim Bölümünde yürütülen Öğretmenlik Uygulaması dersine yönelik planlanmış ve uygulanmıştır. İleriye yönelik çalışmalar farklı üniversiteleri kapsayacak biçimde genişletilebilir.

Mevcut araştırma bir üniversitenin Özel Eğitim Bölümünde sadece bir dönem boyunca uygulanmıştır. Farklı dönemlerde eğitim alan öğretmen adaylarına yönelik boylamsal çalışmalar planlanabilir.

Uygulamalara yönelik öneriler

Araştırma proje kapsamında gerçekleştirilmiş ancak projelendirme aşaması ayrıntılı olarak aktarılmamıştır. Benzer çalışmayı yürütecek uygulamacılar proje aşamasını ayrıntılı olarak sunabilirler.

Araştırma süresince özel eğitim öğretmen adaylarının portal kullanım verileri kayıt altına alınmış ancak analiz edilmemiştir. Benzer çalışmayı yürütecek uygulamacılar portal kullanım verilerini analiz ederek sunabilirler.

KAYNAKÇA

- Adams, A., Bondy, E., and Kuhel, K. (2005). Preservice teacher learning in an unfamiliar setting [Alışılmadık bir ortamda hizmet öncesi öğretmen öğrenimi.]. *Teacher Education Quarterly*, 32(2), 41-61.
- Akçamete, G. (1998). Türkiye’de özel eğitim. İçinde Süleyman E. (Ed.), *Özel eğitim (197-207)*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Akçamete, A. G. (2009). *Genel eğitim okullarında özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Akkuş, E.B. (2009). *Öğretmen ve öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitimi Anabilim Dalı, Mersin.
- Akmeşe, P. P., ve Kayhan, N. (2020). Özel Eğitim Öğretmenliği Öğrencilerinin Koronavirüs (COVID-19) Salgın Sürecinde Uygulama Derslerine İlişkin Deneyimleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(8).
- Aksoy, V., Cavusoglu, T., and Kalayci, G. O. (2018). A qualitative examination of the serviceability of teaching practice modifications aimed for special education teacher candidates [Özel eğitim öğretmen adaylarına yönelik öğretim uygulaması uyarlamalarının kullanılabilirliğinin nitel bir incelemesi]. *Journal of Special Education Apprenticeship*, 7(2), n2.
- Aktan, O. (2023). Özel Eğitim Öğretmenliği Programı Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adayları ve Uygulama Öğretmenleri Tarafından Değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (56), 974-1003.
- Alptekin, S., ve Vural, M. (2014). Zihin engelliler öğretmenliği adaylarının uygulamada karşılaştığı problemlere ilişkin görüş ve önerileri. *Electronic Turkish Studies*, 9(2).
- Arıkan, Y. D. (2009). Bilişim teknolojileri öğretmen adayları ve öğretmenlik uygulaması dersi. *Ege Eğitim Dergisi*, 10(1), 1-23.
- Alexander, M., Lignugaris/Kraft, B., and Forbush, D. (2007). Online mathematics methods course evaluation: Student outcomes, generalization, and pupil performance [Çevrimiçi matematik yöntemleri ders değerlendirmesi: Öğrenci çıktıları, genelleme ve öğrenci performansı]. *Teacher Education and Special Education*, 30, 199-216.
- Altunya, N. (2006). *Gazi Eğitim Enstitüsü: Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü (1926-1980)*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Aydın, S. (2015). *Öğretmenlik uygulaması I-II derslerinin zihin engelliler öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algıları üzerindeki etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. (KKTC örneği).
- Bayrakdar, U., Batık, M., ve Barut, Y. (2016). Özel eğitim öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlilik düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 133-149.
- Begeny, J. C., and Martens, B. K. (2006). Assessing pre-service teachers’ training in empirically validated behavioral instruction practices [Hizmet öncesi

öğretmenlerin deneysel olarak doğrulanmış davranışsal öğretim uygulamalarına ilişkin eğitimlerinin değerlendirilmesi]. *School Psychology Quarterly*, 21, 262-285.

- Bural, B. (2010). *Zihin engelliler öğretmenliği öğretim uygulaması dersinde karşılaşılan güçlüklerin öğretmen adayları açısından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı, Konya.
- Bural, B. ve Avşaroğlu, S. (2012). Zihin engelliler öğretmenliği öğretim uygulaması dersinde karşılaşılan güçlüklerin öğretmen adayları açısından değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Education*, 1(2), 51-63.
- Büyükalan-Filiz, S. B., Şahin, A. Ç., Tufan, S., & Karaahmetoğlu, B. (2018). Özel eğitim öğretmenliği lisans programlarının birleştirilmesine ilişkin öğretim üyelerinin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(3), 763-775.
- Cobb, H. B., Elliott, R. N., Powers, A. R., & Voltz, D. (1989). Generic versus categorical special education teacher preparation [Genel ve kategorik özel eğitim öğretmeni yetiştirme]. *Teacher Education and Special Education: The Journal of the Teacher Education Division of the Council for Exceptional Children*, 12(1-2), 19-26.
- Cabaroğlu, N. (1994). Öğretmenlik uygulamalarının dil öğretim yöntemleri açısından değerlendirilmesi. *I. Eğ. Bil. Kongresi*, 1, 23-30.
- Capizzi, A. M., Wehby, J. H., and Sandmel, K. N. (2010). Enhancing mentoring of teacher candidates through consultative feedback and selfevaluation of instructional delivery [Mentorluk geri bildirimi ve öğretim sunumunun öz değerlendirmesi yoluyla öğretmen adaylarının mentorluğunun geliştirilmesi]. *Teacher Education and Special Education*, 33, 191- 212.
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P., and Malone, P. S. (2006). Teachers' self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level [İş tatmini ve öğrencilerin akademik başarılarının belirleyicisi olarak öğretmenlerin öz yeterlik inançları: Okul düzeyinde bir çalışma]. *Journal of school psychology*, 44(6), 473-490.
- Cavkaytar, A. (2006). Teacher Training on Special Education in Turkey. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 5(3), 41-45.
- Cavkaytar, A. ve Diken, İ. H. (2005). *Özel eğitime giriş*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Cavkaytar, A., Özen, A., ve Batu, S. (2001). Zihin engelliler öğretmenliği programı dördüncü sınıf öğrencilerinin uygulama derslerinde yer alan yeterliklere ilişkin kendilerini değerlendirmeleri. 10. *Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildiri Kitabı*.
- Çitil, M. (2009). *Cumhuriyetin İlanından Günümüze Kadar Türkiye’de Özel Eğitim (1923-2007)*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Council for Exceptional Children. (2004). The new IDEA: CEC's summary of significant issues. 24 Ağustos 2024 tarihinde erişilmiştir. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2011-title20/pdf/USCODE-2011-title20-chap33.pdf>
- Çifci-Tekinarslan, İ., Arı, A., Bozak, B., Çay, E. ve Çiçek, M. (2018). Özel eğitim öğretmen adaylarının bilimsel dayanaklı uygulamalar hakkındaki görüşleri. *Journal of Human Sciences*, 15(3), 1756-1772.

- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education [21. yüzyıl öğretmen eğitiminin yapılandırılması]. *Journal of Teacher Education*, 57(3), 300-314.
- DDK, T. C. (2009). *Denetleme Raporu*. Ankara: T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu. 5 24, 1 Ocak 2021 tarihinde erişilmiştir. <http://www.tccb.gov.tr/ddk/ddk30.pdf>
- Doğan, S., ve Güven, M. (2021). Yeni mezun zihin engelliler öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlara ve mezun oldukları lisans programına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(1), 113-132.
- Dursun, Ö. Ö. ve Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen adayları ve öğretim elemanı görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 159-178.
- Enicks, A. N. (2012). *Using TeachLivE™ to Improve Pre-Service Special Education Teacher Practices* [Unpublished doctoral dissertation]. Western Michigan University.
- Erbas, D. ve Yucesoy, S. (2002). Özel eğitim öğretmenliği programlarında yer alan uygulama derslerini yürütürken kullanılan iki farklı dönüt verme yönteminin karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 109-120.
- Ergül, C., Baydık, B. ve Demir, Ş. (2013). Özel eğitim öğretmen adaylarının ve öğretmenlerinin zihin engelliler öğretmenliği lisans programı yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 499-522.
- Ergenekon, Y., Özen, A. ve Batu, E. S. (2008). Zihin engelliler öğretmenliği adaylarının öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüş ve önerilerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Educational Sciences: Theory ve Practice*, 8(3), 857-891.
- Evertson, C. M., and Smithey, M. W. (2000). Mentoring effects on proteges' classroom practice: An experimental field study[Mentorluğun adayların sınıf içi uygulamaları üzerindeki etkileri: Deneysel bir saha çalışması]. *The Journal of Educational Research*, 93(5), 294-304.
- Fitzgerald, G., Mitchem, K., Hollingsead, C., Miller, K., Koury, K., and Tsai, H. (2011). Exploring the bridge from multimedia cases to classrooms: Evidence of transfer [Multimedya vakalarından sınıflara uzanan köprünün araştırılması: Transferin kanıtı]. *Journal of Special Education Technology*, 26(2), 23-38.
- Giebelhaus, C. R., and Bowman, C. L. (2002). Teaching mentors: Is it worth the effort? [Mentorları eğitmek: Bu çabaya değer mi?]. *The Journal of Educational Research*, 95(4), 246-254.
- Goh, P. S., and Matthews, B. (2011). Listening to the concerns of student teachers in malaysia during teaching practice [Malezya'da öğretmenlik uygulaması sırasında öğretmen adaylarının endişelerini dinlemek]. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(2), 92- 103.
- Gökçe, E. ve Demirhan, C. (2005). Öğretmen adaylarının ve ilköğretim okullarında görev yapan uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması etkinliklerine ilişkin görüşleri. *Ankara üniversitesi eğitim bilimleri fakültesi Dergisi*, 38(1), 43-72.

- Gönüldaş, H. (2017). Özel eğitim öğretmen adaylarının ve öğretmenlerinin öz yeterlilik algıları ile kaygı ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı, Eskişehir.
- Gönüldaş, H. ve Gümüşkaya, Ö. (2022). Özel eğitim öğretmen adaylarının ve öğretmenlerinin öz-yeterlilik algıları ile kaygı ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 19-43.
- Günbatar, M.S. (2017). Öğretmen Adaylarının Çevrimiçi Ortamda Öğrenmeye Yönelik Hazır Bulunuşlukları. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 259-288.
- Johnson, B., and Christensen, L. (2014). *Eğitim araştırmaları nicel nitel ve karma yaklaşımlar*.(Çev. N. Kala) Ankara, Eğiten Kitap.
- Katrancı, M. (2008). *Öğretmenlik uygulamasında uygulama okulu koordinatörleri ve uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri (Kırıkkale örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Kırıkkale.
- Keller, C. L., Brady, M. P., and Taylor, R. L. (2005). Using self-evaluation to improve student teacher interns' use of specific praise [Öğretmen adaylarının belirli övgüleri kullanma becerilerini geliştirmek için öz değerlendirmenin kullanılması.]. *Education and Training in Developmental Disabilities*, 40, 368-376.
- Kılıç, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmenlik becerilerini uygulama ve gözleme düzeyleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 156-168.
- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. ve Çokluk Bökeoğlu, Ö. (2007). *Sosyal bilimler için istatistik* (18. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Küçükahmet, L. (1999). Bir Meslek Olarak Öğretmenlik. (Ed: Leyla Küçükahmet). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınevi, 1- 14.
- Lambe, J., and Bones, R. (2006). Student teachers' perceptions about inclusive classroom teaching in northern Ireland prior to teaching practice experience [Öğretmen adaylarının Kuzey İrlanda'da öğretmenlik uygulaması deneyiminden önce kapsayıcı sınıf öğretimi hakkındaki algıları.]. *European Journal of Special Needs Education*, 21(2), 167-186.
- Liaupsin, C. J. (2002). The comprehensive evaluation of a self-instructional program on functional behavior assessment [Fonksiyonel davranış değerlendirmesine yönelik bir öz-eğitim programının kapsamlı değerlendirilmesi]. *Journal of Special Education Technology*, 17(3), 5-25.
- MEB. (2008). *Özel eğitim öğretmeni özel alan yeterlilikleri görme/işitme/zihinsel engelli öğrenciler için gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmenlerin özel alan yeterlilikleri* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü.
- MEB (2018). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği*. Ankara. MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. 20 Kasım 2024 tarihinde erişilmiştir: https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeligi_07072018.pdf

- MEB (2021). Uygulama Öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge. 28.09.2021 ve E-31666252-399-33258264 sayı. 1 Eylül 2024 tarihinde erişilmiştir.
https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_10/03181211_OYGYRETME_NLIYK_UYGULAMASI_YOYNERGE_2021_EYLUYL_EK.pdf
- McCormick, J. K. (2017). *A curriculum-based alternative value-added model for special education teacher preparation programs*. [Yayınlanmamış doktora tezi]. Florida Atlantic University. The Faculty of College of Education. Florida.
- Mueller, A., and Skamp, K. (2003). Teacher candidates talk: Listen to the unsteady beat of learning to teach[Öğretmen adayları konuşuyor: Öğretmeyi öğrenmenin dengesiz ritmini dinleyin], *Journal of Teacher Education*, 54(5), 428-440.
- Oral, B. ve Dağlı, A. (1999). Öğretmen adaylarının okul deneyimine ilişkin algıları. *Çağdaş Eğitim*, 254(18-24).
- Öksüz, Y. ve Coşkun, K. (2012). Öğretmenlik uygulaması I-II derslerinin zihin engelliler öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algılamaları üzerindeki etkisi . *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 131-155.
- Ömen, H. (2008). Okul deneyimi-I ve okul deneyimi-II derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 25-37.
- Özkılıç, R., Bilgin, A. ve Kartal, H. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 7(3), 726-737
- Özyürek, M. (2008). Nitelikli öğretmen yetiştirmede sorunlar ve çözümler: özel eğitim örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 189-226.
- Paker, T. (2008). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 132-139.
- Patton, M.Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation* [Nitel yöntemler değerlendirmede nasıl kullanılır?]. Newbury Park, CA: Sage.
- Perregaux, C., and Sieber, P. (2008). *Immigrant pupils with special educational needs: cultural diversity and special needs education: an initiative of the European Agency for development in special needs education* [Özel eğitim ihtiyaçları olan göçmen öğrenciler: kültürel çeşitlilik ve özel ihtiyaçlar eğitimi: Avrupa Özel İhtiyaçlar Eğitimi Geliştirme Ajansı'nın bir girişimi]. Ülke raporu; İsviçre.
- Rosenberg, M. S., Boyer, K. L., Sindelar, P. T., & Misra, S. K. (2007). Alternative route programs for certification in special education: Program infrastructure, instructional delivery, and participant characteristics [Özel eğitimde sertifikasyon için alternatif rota programları: Program altyapısı, öğretim sunumu ve katılımcı özellikleri]. *Exceptional Children*, 73(2), 224-241.
- Sarıkaya, Y. (2014). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri için geliştirilen web tabanlı bir sistemin kullanılabilirliğinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı. Elazığ.

- Sharma, P. (2010). Enhancing student reflection using weblogs: lessons learned from two implementation studies [Web günlüklerini kullanarak öğrenci yansımaları geliştirmek: İki uygulama çalışmasından öğrenilen dersler]. *Reflective Practice*, 11 (2), 127-141.
- Sılay, İ., & Gök, T. (2004). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9.
- Sivan, A., and Chan, D. W. (2003). Supervised Teaching Practice as a Partnership Process: Novice and experienced student-teachers' perceptions [Ortaklık Süreci Olarak Gözetimli Öğretim Uygulaması: Acemi ve deneyimli öğrenci-öğretmenlerin algıları]. *Mentoring and Tutoring*, 11(2), 183-193.
- Smith, K., and Lilach, L. (2005). The place of the practicum in pre-service teacher education: The Voice Of The Students [Öğretmenlik öncesi eğitimde stajın yeri: Öğrencilerin Sesi]. *Asia Pasific Journal Of Teacher Education*, 33(3), 289-302.
- Tabachnick, B. G. And Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics [Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı]. Boston, Pearson.
- Tashakkori, A., and Creswell, J. W. (2007). The new era of mixed methods [Karma yöntemlerin yeni dönemi]. *Journal of mixed methods research*, 1(1), 3-7.
- Tashakkori, A., Teddlie, C., and Teddlie, C. B. (1998). *Mixed methodology: Combining qualitative and quantitative approaches* [Karma metodoloji: Nitel ve nicel yaklaşımların birleştirilmesi]. (Vol. 46). London: SAGE.
- Tillman, B., Richards, S. B., and Frank, C. L. (2011). A mixed-methods study assessing special education preservice candidates' preparedness for their first year of teaching [Özel eğitim adaylarının öğretmenlikteki ilk yıllarına hazır olma durumlarını değerlendiren karma yöntemli bir çalışma]. *Journal of Educational Research and Practice*, 1(1), 50- 66.
- Turgut, K. (2019). Öğretmen adaylarının mobil öğrenmeye ilişkin tutumlarının belirlenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı. Zonguldak.
- Ulay, G. (2018). Özel eğitim öğretmenliği lisans programının zihin engelliler öğretmenliği yeterlikleri açısından incelenmesi: Sakarya ili örneği. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*
- Vuran, S., Ergenekon, Y. ve Ünlü, E. (2014). Özel eğitim alanında uygulama öğretim elemanı yetiştirme süreci. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 269-295.
- Yakın, İ. ve Tınmaz, H. (2013). Uzaktan eğitimde önemli bir boyut: Öğretmen adaylarının e hazırbulunuşlukları. *Akademik Bilişim*, 23-25.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin
- Yılmaz, G. (2019). Öğretmenlik uygulamasında dönüt konusunda öğretmen adaylarının görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Ankara.

- Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Gerçek, C. ve Soran, H. (2004). Öğretmen öz-yeterlik inancı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5(58), 50-54.
- Yücesoy-Özkan, Ş., Öncül, N., Çolak, A., Acar, Ç., Aksoy, F., Bozkuş-Genç, G. ve Çelik, S. (2019). Zihin Engelliler Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersine ve Uygulama Okullarına İlişkin Beklentilerinin Belirlenmesi. *Elementary Education Online*, 18(2).
- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, *Program isim değişikliği*. Sayı: 75850160104.01.02.01/843. Ankara.
- YÖK. (1998). *Fakülte-okul işbirliği*. Ankara: YÖK.
- YÖK. (2018). *Özel Eğitim öğretmenliği*. 24 Ağustos 2024 tarihinde erişilmiştir. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Ozel_Egitim_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf
- Yükseköğretim Kurulu. (2023). *Özel eğitim öğretmenliği programı bulunan tüm üniversiteler*. Yükseköğretim Kurulu Bilgi Daire Başkanlığı. 1 kasım 2024 tarihinde erişilmiştir. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisansbolum.php?b=20903>

EKLER

EK-1. Gereksinim Belirleme Aşaması Görüşme Soruları

-
- 1.1. Öğretmenlik Uygulaması dersinde davranış değiştirme programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde karşılaşılan genel sorunlar nelerdir?
 - 1.2. Öğretmenlik Uygulaması dersinde davranış değiştirme programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının sıklıkla kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir? Size göre bu yöntemlerin sıklıkla tercih edilme sebepleri nelerdir?
 - 1.3. Öğretmenlik Uygulaması dersinde öğretmen adayları davranış değiştirmeye yönelik kullandıkları yöntem ve tekniklerin hangi basamaklarında ne gibi sorunlarla karşılaşmaktadırlar? Size göre karşılaşılan bu sorunların giderilmesi için neler yapılabilir?
 - 1.4. Öğretmenlik Uygulaması dersinde davranış değiştirme programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının sıklıkla tercih etmedikleri öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir? Size göre bu yöntemlerin sıklıkla tercih edilmeme sebepleri nelerdir?
 - 1.5. Öğretmenlik Uygulaması dersinde davranış değiştirme programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının kullandıkları yöntem ve teknik çeşitliliğini arttırmak için neler yapılabilir?
 - 1.6. Öğretmenlik Uygulaması dersinde davranış değiştirme programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının bu yeterliğini desteklemek için geliştireceğimiz web tabanlı platformun içeriğinde nelerin yer almasını önerirsiniz?
 - 2.1. Öğretmenlik Uygulaması dersinde kavram öğretim programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde karşılaşılan genel sorunlar nelerdir?
 - 2.2. Öğretmenlik Uygulaması dersinde kavram öğretim programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının sıklıkla kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir? Size göre bu yöntemlerin sıklıkla tercih edilme sebepleri nelerdir?
 - 2.3. Öğretmenlik Uygulaması dersinde öğretmen adayları kavram öğretimine yönelik kullandıkları yöntem ve tekniklerin hangi basamaklarında ne gibi sorunlarla karşılaşmaktadırlar? Size göre karşılaşılan bu sorunların giderilmesi için neler yapılabilir?
 - 2.4. Öğretmenlik Uygulaması dersinde kavram öğretim programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının sıklıkla tercih etmedikleri öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir? Size göre bu yöntemlerin sıklıkla tercih edilmeme sebepleri nelerdir?
 - 2.5. Öğretmenlik Uygulaması dersinde kavram öğretim programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının kullandıkları yöntem ve teknik çeşitliliğini arttırmak için neler yapılabilir?
 - 2.6. Öğretmenlik Uygulaması dersinde kavram öğretimi programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının bu yeterliğini desteklemek için geliştireceğimiz web tabanlı platformun içeriğinde nelerin yer almasını önerirsiniz?
 - 3.1. Öğretmenlik Uygulaması dersinde beceri öğretim programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde karşılaşılan genel sorunlar nelerdir?

- 3.2. Öğretmenlik Uygulaması dersinde beceri öğretim programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının sıklıkla kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir? Size göre bu yöntemlerin sıklıkla tercih edilme sebepleri nelerdir?
 - 3.3. Öğretmenlik Uygulaması dersinde öğretmen adayları beceri öğretimine yönelik kullandıkları yöntem ve tekniklerin hangi basamaklarında ne gibi sorunlarla karşılaşmaktadırlar? Size göre karşılaşılan bu sorunların giderilmesi için neler yapılabilir?
 - 3.4. Öğretmenlik Uygulaması dersinde beceri öğretim programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının sıklıkla tercih etmedikleri öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir? Size göre bu yöntemlerin sıklıkla tercih edilmeme sebepleri nelerdir?
 - 3.5. Öğretmenlik Uygulaması dersinde beceri öğretim programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının kullandıkları yöntem ve teknik çeşitliliğini arttırmak için neler yapılabilir?
 - 3.6. Öğretmenlik Uygulaması dersinde davranış değiştirme programının hazırlanması ve uygulanması sürecinde öğretmen adaylarının bu yeterliğini desteklemek için geliştireceğimiz web tabanlı platformun içeriğinde nelerin yer almasını önerirsiniz?
 - 4.1. Özel Eğitim Öğretmenlik Uygulaması dersini desteklemek üzere hazırlayacağımız web tabanlı platformun içeriğinde davranış değiştirme, kavram ve beceri öğretimine yönelik materyaller dışında sizce neler olmalı?
 - 4.2. Bu içerikler sizce nasıl sunulmalı? (videolar, plan örnekleri, rehber kılavuzlar v.b.)
-

EK- 2. Öğretim Elemanı Demografik Bilgi Formu

1.	Adınız- Soyadınız ?
2.	Kaç yaşındasınız?
3.	Çalıştığınız kurum?
4.	Hangi üniversite ve programdan mezun (lisans) oldunuz?
5.	Kaç yıldır öğretim elmanı olarak görev yapmaktasınız?
6.	İçinde bulunduğumuz öğretim yılı içerisinde öğretmenlik uygulaması dersini yürütmekte misiniz?
7.	Daha önce öğretmenlik uygulaması dersini yürüttünüz mü? Cevabınız Evet ise daha önce kaç dönem öğretmenlik uygulaması dersini yürüttüğünüzü belirtiniz.

EK-3. Öğretim Elemanı gönüllü katılım formu

ARAŞTIRMA GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, *Özel Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması Destek Eğitim Portalının (ÖZUDEP) Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Becerileri Üzerindeki Etkisi* başlıklı bir araştırma çalışması olup ÖZUPEP'in öğretmenlik becerileri üzerindeki etkisinin belirlenmesi amacını taşımaktadır. Çalışma, Doç.Dr. Veysel Aksoy tarafından yürütülmekte, Arş.Gör. Mehmet Seçkin Gezer tarafından gerçekleştirilmektedir. Görüşmelerin sonuçları değerlendirilerek öğretmen adaylarının öğretmenlik becerilerini desteklemek amacı ile geliştirilecek olan portalın içeriği ve yapısı ortaya konacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Anadolu Üniversitesi engelliler Araştırma Enstitüsü'nden 'ya (mail/tel) yöneltebilirsiniz.

Araştırmacı Adı: M. Seçkin GEZER

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

EK-4. Kavram Öğretim Programı Hazırlama ve Uygulama Kılavuzu Not Baremi

Öğrenci Adı-Soyadı:

Sınıf:

Öğretmen Adayı:

Değerlendirme Tarihi:

Çalışılacak Kavram:

	Davranışlar	Puanlama	Açıklamalar/Yorumlar
Program Ön Hazırlığı	1. Uygulamacıya ve öğrenciye ilişkin kimlik bilgilerinin (yaş, cinsiyet, tanı) yazılması	2	
	2. Öğrencinin gelişim alanlarına (bilişsel, sosyal, akademik, dil ve iletişim, psikomotor) yönelik performans düzeyinin yazılması*	2	
	3. Kaba değerlendirme sonuçlarına göre çalışılacak kavramın belirlenmesi	2	
	4. Kavramın seçilme gerekçesinin açıklanması (birey ve toplum açısından ilişkisi)	2	
	5. Seçilen kavramın önkoşul özelliklerinin yazılması	3	
	6. Seçilen kavrama ilişkin amaçların (UDA ve KDA) belirlenmesi	3	
	7. Program hazırlama aşamasına geçmek için uygulama öğretim elemanından onay alınması	1	
Programın Hazırlanması	8. Kavram öğretim programı hazırlanma basamakları:	2	
	a. Kavram analizinin yapılması (olumlu, olumsuz örnekler, ilişkili ve ilişkisiz niteliklerin belirlenmesi ve buna göre kavram basamaklarının sıralanması)		
	b. Kavram analizine dayalı olarak ölçü aracının hazırlanması	2	
	c. Performans/değerlendirme, öğretim, izleme ve genelleme ortamlarının betimlenmesi	2	
	d. Performans/değerlendirme, öğretim, izleme ve genelleme zamanlarının betimlenmesi	2	
	e. Performans/değerlendirme, öğretim, izleme ve genelleme araç-gereçlerinin betimlenmesi	2	
	f. Performans/değerlendirme oturumlarının planlanması ve nasıl yapılacağının açıklanması f.1. Dikkat çekici yönerge, hedef uyaran, tepki süresi, öğrenci tepkisinin kaydedilmesi ve oturumun sonlandırılması	3	

	g. Öğretim oturumlarının planlanması ve nasıl yapılacağının açıklanması		
	f.1. Kullanılacak öğretim yöntemi, ipuçları, yanıt aralığı, tepki tanımları, hata düzeltmesi, pekiştireçler, pekiştirme tarifesini kullanımı ve pekiştireçlerin nasıl silikleştirileceğinin planlanması	4	
	f.2. Seçilen kavrama ilişkin araç setinden/araçtan bir örnek sunularak (dikkat çekici yönerge verilmesi, hedef uyaran sunulması, yanıt aralığı, tepki tanımlarının açıklanması, davranış sonrası uyarılar) bir öğretim oturumunda uygulama sürecinin nasıl yapılacağının açıklanması	4	
	h. Kullanılan öğretim yöntemine göre değerlendirme oturumlarının nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanması (değerlendirme zamanının belirtilmesi, dikkat çekici yönerge verilmesi, hedef uyaran sunulması, yanıt aralığı, öğrenci tepkisinin kaydedilmesi ve oturumun sonlandırılması)	2	

	i. İzleme ve genelleme oturumlarının planlanması ve nasıl yapılacağının açıklanması i.1. Oturumların ne zaman yapılacağının belirtilmesi, dikkat çekici yönerge verilmesi, hedef uyaran sunulması, yanıt aralığı, öğrenci tepkisinin kaydedilmesi ve oturumun sonlandırılması	2	
	9. Program uygulama aşamasına geçmek için uygulama öğretim elemanından onay alınması	1	
Programın Uygulanması	10. Kavram öğretim programı uygulama basamakları:	4	
	a. Kavram öğretiminin yapılacağı araç-gereçleri ve ortamı (oturma düzeni, pekiştireçler vb.) hazırlar.		
	b. Ölçü aracına dayalı olarak kavrama ilişkin en az üç başlama düzeyi verisi toplar ve verileri grafiğe aktarır.	5	
	c. Kavram öğretim programını amaçlar ve yöntem doğrultusunda planlanan zamanda uygular.	4	
	d. Öğrencinin dikkatini çalışmaya çekerek etkili bir giriş yapar.	4	
	e. Öğretilecek kavrama uygun yönerge sunar.	5	
	f. Öğretim oturumlarını yönetime uygun olarak gerçekleştirir.	5	
	g. İpuçlarını ve davranış sonrası uyarıları (hata düzeltmesi, pekiştirme) etkili ve tutarlı şekilde uygular.	5	
	h. Günlük öğretim programı kayıtlarını tutar.	5	
	i. Ses tonunu ve beden dilini etkili şekilde kullanır.	4	
	j. Yönteme uygun olarak değerlendirmeyi gerçekleştirir.	5	
	k. Kavram öğretim programı değerlendirme kayıtlarını grafiğe aktarır ve grafiği özetleyerek yorumlar.	4	
	l. Tutulan kayıtları göz önünde bulundurarak gerekli durumlarda (ipucu, pekiştireç, yönerge vb.) değişiklik ve uyarlamalar yapar.	3	

	m. İzleme oturumlarını planladığı şekilde uygular, tuttuğu kayıtları grafiğe aktarır ve grafiği özetleyerek yorumlar.	3	
	n. Genelleme oturumlarını planladığı şekilde uygular, tuttuğu kayıtları grafiğe aktarır ve grafiği özetleyerek yorumlar.	3	
Toplam Puan			
İmza			

* Bu basamakta öğrencinin performans düzeyinin ayrıntılı şekilde ilgili gelişim alanında yalnızca bağımsız yaptığı davranışların kavram öğretim programı dikkate alınarak örneklendirilerek açıklanması beklenmektedir.

EK-5. Sosyal Beceri Öğretim Programı Hazırlama ve Uygulama Kılavuzu Not Baremi

SOSYAL BECERİ ÖĞRETİM PROGRAMI HAZIRLAMA VE UYGULAMA KILAVUZU NOT BAREMİ

Öğrenci Adı-Soyadı:

Sınıf:

Öğretmen Adayı:

Değerlendirme Tarihi:

Çalışılacak Sosyal Beceri:

	Davranışlar	Puanlama	Açıklama/Yorumlar
Program Ön Hazırlığı	1. Uygulamacıya ve öğrenciye ilişkin kimlik bilgilerinin (yaş, cinsiyet, tanı) yazılması	2	
	2. Öğrencinin gelişim alanlarına (bilişsel, sosyal, akademik, dil ve iletişim, psikomotor) yönelik performans düzeyinin yazılması*	2	
	3. Sosyal beceri kontrol listesinin doldurulması	1	
	4. Kaba değerlendirme sonuçlarına göre çalışacağı sosyal becerinin belirlenmesi	1	
	5. Sosyal becerinin seçilme gerekçesinin açıklanması (birey ve toplum açısından ilişkisi)	2	
	6. Seçilen sosyal becerinin önkoşul özelliklerinin yazılması	3	
	7. Seçilen sosyal beceriye ilişkin amaçların (UDA ve KDA) belirlenmesi	3	
	8. Program hazırlama aşamasına geçmek için uygulama öğretim elemanından onay alınması	1	
	9. Sosyal beceri öğretim programı hazırlanma basamakları:		
	a. Performans/değerlendirme, öğretim, izleme ve genelleme ortamlarının betimlenmesi	2	
	b. Performans/değerlendirme, öğretim, izleme ve genelleme zamanlarının betimlenmesi	2	
	c. Performans/değerlendirme, öğretim, izleme ve genelleme araç-gereçlerinin betimlenmesi	2	
	d. Performans/değerlendirme oturumlarının planlanması ve nasıl yapılacağının açıklanması d.1. Dikkat çekici yönerge, hedef uyaran, tepki süresi, öğrenci tepkisinin kaydedilmesi ve oturumun sonlandırılması	5	

Programın Hazırlanması	e. Öğretim oturumlarının planlanması ve nasıl yapılacağının açıklanması e.1. Kullanılacak öğretim yöntemi, ipuçları, yanıt aralığı, tepki tanımları, hata düzeltmesi, pekiştireçler, pekiştirme tarifesini kullanımı ve pekiştireçlerin nasıl silikleştirileceğinin planlanması	4	
	e.2. Seçilen sosyal beceriye ilişkin araç setinden/araçtan bir örnek sunularak (dikkat çekici yönerge verilmesi, hedef uyaran sunulması, yanıt aralığı, tepki tanımlarının açıklanması, davranış sonrası uyaranlar) bir öğretim oturumunda uygulama sürecinin nasıl yapılacağının açıklanması	4	
	f. Kullanılan öğretim yöntemine göre değerlendirme oturumlarının nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanması (değerlendirme zamanının belirtilmesi, dikkat çekici yönerge verilmesi, hedef uyaran sunulması, yanıt aralığı, öğrenci tepkisinin kaydedilmesi ve oturumun sonlandırılması)	3	
	g. İzleme ve genelleme oturumlarının planlanması ve nasıl yapılacağının açıklanması g.1. Oturumların ne zaman yapılacağının belirtilmesi, dikkat çekici yönerge verilmesi, hedef uyaran sunulması, yanıt aralığı, öğrenci tepkisinin kaydedilmesi ve oturumun sonlandırılması	3	
	10. Program uygulama aşamasına geçmek için uygulama öğretim elemanından onay alınması	1	
Programın Uygulanması	11. Sosyal beceri öğretim programı uygulama basamakları: a. Sosyal beceri öğretiminin yapılacağı araç-gereçleri ve ortamı (oturma düzeni, pekiştireçler vb.) hazırlar.	4	

SOSYAL BECERİ ÖĞRETİM PROGRAMI HAZIRLAMA VE UYGULAMA KILAVUZU NOT BAREMİ

	b. Ölçü aracına dayalı olarak beceriye ilişkin en az üç başlama düzeyi verisi toplar ve verileri grafiğe aktarır.	5	
	c. Sosyal beceri öğretim programını amaçlar ve yöntem doğrultusunda planlanan zamanda uygular.	4	
	d. Öğrencinin dikkatini çalışmaya çekerek etkili bir giriş yapar.	4	
	e. Öğretilecek sosyal beceriye uygun yönerge sunar.	5	
	f. Öğretim oturumlarını yönetime uygun olarak gerçekleştirir.	5	
	g. İpuçlarını ve davranış sonrası uyaranları (hata düzeltmesi, pekiştirme) etkili ve tutarlı şekilde uygular.	5	
	h. Günlük öğretim programı kayıtlarını tutar.	5	
	i. Ses tonunu ve beden dilini etkili şekilde kullanır.	4	
	j. Yönteme uygun olarak değerlendirmeyi gerçekleştirir.	5	
	k. Sosyal beceri öğretim programı değerlendirme kayıtlarını grafiğe aktarır ve grafiği özetleyerek yorumlar.	4	

l. Tutulan kayıtları göz önünde bulundurarak gerekli durumlarda (ipucu, pekiştireç, yönerge vb.) değişiklik ve uyarlamalar yapar.	3	
m. İzleme oturumlarını planladığı şekilde uygular, tuttuğu kayıtları grafiğe aktarır ve grafiği özetleyerek yorumlar.	3	
n. Genelleme oturumlarını planladığı şekilde uygular, tuttuğu kayıtları grafiğe aktarır ve grafiği özetleyerek yorumlar.	3	
Toplam Puan		
İmza		

* Bu basamakta öğrencinin performans düzeyinin ayrıntılı şekilde ilgili gelişim alanında yalnızca bağımsız yaptığı davranışların sosyal beceri öğretim programı dikkate alınarak örneklendirilerek açıklanması beklenmektedir.

EK-6. Ders Planı Uygulama ve Puanlama Klavuzu Not Baremi

DERS PLANI UYGULAMA VE PUANLAMA KLAVUZU NOT BAREMİ

Öğretmen Adayı:

Sınıf:

Öğretim Elemanı :

Tarih:

Ders

Başlangıç Bitiş Zamanı:

Davranışlar			Puanlar	Açıklama/ Yorumlar
Program Ön Hazırlığı	Ders Plan ve Materyali Hazırlama	1. Ders planı hazırlama klavuzundaki basamakları izleyerek ayrıntılı bir günlük plan hazırlar.	4	
		2. Öğrencilerin düzeylerine, ilgilerine ve beklentilerine yönelik amaçlar belirler.	4	
		3. Öğrencilerin düzeylerini dikkate alarak ipuçlarını belirler.	4	
		4. Davranış sonrası uyaranları (örn., etkili pekiştirici) belirler.	4	
		5. Amaçlar ve konu doğrultusunda uygun yöntem ve teknikleri belirler.	4	
		6. Amaçlar ve konu doğrultusunda öğretim araç ve gereçlerini hazırlar.	4	
		7. Konuyu destekleyen etkinlikler, alıştırmalar ve tekrar çalışmaları planlar.	4	
Programın Hazırlanması	Eğitim Ortamı Düzenleme	8. Sınıf ortamında öğrencilerin bireysel özellikleri, dersin konu ve amacına uygun fiziksel düzenlemeleri gerçekleştirir.	4	
		9. Sınıf ortamında öğrencilerin bireysel özellikleri, dersin konu ve amacına uygun sosyal düzenlemeleri gerçekleştirir.	4	
	Öğretmenlik Davranışlarını Sergileme	10. Ses tonu, beden dilini uygun şekilde kullanır.	4	
		11. Giyiminin uygulama yaptığı ortama uygun, temiz ve düzenli olmasına dikkat eder.	4	
Uygun ve Etkili Bir Şekilde Uygulama Yapma		12. Öğrencilerin dikkatini konuya çekerek etkili bir giriş yapar.	4	
		13. Öğrencilerin düzeylerini dikkate alarak ipuçlarını kullanır.	4	
		14. Davranış sonrası uyaranları tutarlı biçimde kullanır.	4	
		15. Amaçlar ve konu doğrultusunda belirlediği yöntem ve teknikleri kurallarına uygun biçimde kullanır.	6	
		16. Hazırladığı öğretim araç ve gereçlerini uygun biçimde kullanır.	4	

Programın Uygulanması		17. Belirlediği amaçlar doğrultusunda öğretimi gerçekleştirir.	6	
		18. Konuyu destekleyen etkinlikler, alıştırımlar ve tekrar çalışmaları yapar.	4	
		19. Öğretimi bireyselleştirir.	4	
		20. Öğretimi zevkli hale getirir.	4	
		21. Sınıf kontrolünü sağlar.	4	
		22. Zamanı uygun biçimde kullanarak dersi sonlandırır.	4	
	<i>Değerlendirme Yapma</i>	23. Amaçlara yönelik değerlendirme gerçekleştirir.	4	
		24. Kendini uygun şekilde değerlendirir.	4	
	Toplam Puan			
	İmza			

EK-7. Öğretmen adayı gönüllü katılım formu

Öğretmen Adayı Onam Formu;

Özel gereksinimli çocukların eğitiminde başarıya ulaşmada etkili olan önemli paydaşlardan biri özel eğitim öğretmenleridir. Özel eğitim öğretmenlerinin yeterliliklerini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Öğretmenlerin almış oldukları lisans eğitimi de bu faktörlerden biri olup Öğretmenlik Uygulaması Dersi de öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinin önemli bir parçasıdır. Öğretmenlik uygulaması; eğitim görülen öğretmenlik alanında öğretmenlik becerisi kazandırmayı amaçlayan, sınıf yönetimi ve ders dışı etkinlikleri planlama becerisi kazandıran, bir dersi ya da dersleri planlı bir şekilde öğretme becerisi kazandıran uygulamalar bütünü olarak tanımlanabilir. Bu çalışma kapsamında geliştirilecek olan web tabanlı Özel Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması Destek Eğitim Portalı'nın (ÖZUDEP) öğretmen adaylarının öğretmenlik becerilerine katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Çalışma kapsamında geliştirilecek olan ÖZUDEP'nin içeriğinde çeşitli eğitim ve uygulama videoları bulunacaktır. Araştırmaya katılan öğretmen adayı olarak portalı aktif olarak kullanmanız beklenmektedir.

Araştırma raporunda sizin gerçek isminize yer verilmeyecektir. Çalışma süresince yüklediğiniz ödevler ve öz değerlendirme formları ile birlikte uygulama öğretim elemanlarının size yönelik değerlendirmeleri kayıt altına alınarak araştırma verisi olarak kullanılacaktır. Çalışmaya katılımınız gönüllük esasına dayanmaktadır. İstedığınız zaman araştırmadan çekilebilirsiniz.

Araştırma verilerinin güvenirliliği açısından araştırma süresince portala erişim bilgilerinizi ve portalda bulunan materyalleri bir başkası ile paylaşmamanız önem arz etmektedir. Bu bağlamda araştırmaya katılımınızı ve portala ilişkin içerikleri paylaşmayacağınızı beyan eden izin formunu imzaladığınız için teşekkür ederim.

İletişim numarası:

Araştırmacı: M. Seçkin GEZER

Tarih/Adı-Soyadı

İletişim:

Öğretmen Adayı-İmza

EK- 8: Etik Kurul Kararı Yazısı

Evrak Kayıt Tarihi: 11.02.2022

Protokol No: 267431

Tarih: 24.02.2022



ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	BAP Projesi-Doktora Tez Çalışması
KONU:	Eğitim Bilimleri
BAŞLIK:	Özel Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması Destek Eğitim Portalı (ÖZUDEP)'nin Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Becerileri Üzerindeki Etkisi
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Doç. Dr. Veysel AKSOY
TEZ YAZARI:	Mehmet Seçkin GEZER
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu